

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Zarządzanie

1. Poziomy studiów: I i II stopnia
2. Forma studiów: stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia I stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o zarządzaniu i jakości	144	80%

Studia II stopnia

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o zarządzaniu i jakości	102	85%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

---

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNIŚW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Studia I stopnia

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Ekonomia i finanse	36	20%

Studia II stopnia

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Ekonomia i finanse	18	15%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

[UCHWAŁA Nr XXIV – 27.19/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyporządkowania do dyscyplin naukowych kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym, rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020](#)

Studia I stopnia

Symbole efektów kierunkowych	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk PRK	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK dla właściwego poziomu
1	2	3	4
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_W01	charakter nauk o zarządzaniu i jakości oraz ich miejsce wśród innych dyscyplin	P6U_W	P6S_WG

K_W02	pojęcia, teorie i metody badań stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości	P6U_W	P6S_WG
K_W03	cechy człowieka jako podmiotu gospodarującego, wchodzącego w skład różnych struktur społecznych oraz mechanizmy oddziałujące na jego zachowania jako przedsiębiorcy, menedżera, pracownika i konsumenta	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W04	zasady działania organizacji gospodarczych i społecznych w wymiarze regionalnym, krajowym, europejskim i globalnym oraz relacje zachodzące między nimi	P6U_W	P6S_WG
K_W05	podstawowe metody, techniki i narzędzia planowania, organizowania, motywowania, kontrolowania i podejmowania decyzji	P6U_W	P6S_WG
K_W06	standardowe metody i narzędzia pozyskiwania, analizy i prezentacji danych ekonomicznych i społecznych	P6U_W	P6S_WG
K_W07	normy prawne, organizacyjne i etyczne kształtujące organizacje i relacje między nimi	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W08	normy i standardy stosowane w różnych obszarach funkcjonowania organizacji (normy pracy, systemy jakości, standardy rachunkowości itp.)	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W09	zasady komunikacji społecznej i prowadzenia negocjacji w organizacjach i ich otoczeniu	P6U_W	P6S_WG
K_W10	zasady przejawiania i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	P6U_W	P6S_WG
K_W11	wpływ digitalizacji na funkcjonowanie współczesnej gospodarki i organizacji działających w jej ramach	P6U_W	P6S_WK
K_W12	podstawowe zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	P6U_W	P6S_WK
K_W13	dylematy współczesnej gospodarki i cywilizacji	P6U_W	P6S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_U01	wykorzystywać nabytą wiedzę do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w organizacjach i ich otoczeniu oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie ich oceny oraz krytycznej analizy i syntezy	P6U_U	P6S_UW
K_U02	analizować i prognozować procesy i zjawiska organizacyjne i społeczne z wykorzystaniem właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik ICT	P6U_U	P6S_UW
K_U03	rozstrzygać dylematy związane z zarządzaniem organizacjami	P6U_U	P6S_UW
K_U04	komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii, przygotowywać prezentacje oraz prace	P6U_U	P6S_UW

	pisemne dotyczące problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji i zarządzaniem nimi		
K_U05	brać udział w debacie, prezentować i argumentować własne stanowisko, oceniać stanowiska innych uczestników	P6U_U	P6S_UK
K_U06	przygotować pracę dyplomową rozwiązującą wybrany problem z zakresu nauk o zarządzaniu, korzystając z różnych źródeł	P6U_U	P6S_UK
K_U07	posługiwać się językiem obcym w stopniu wymaganym dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6U_U	P6S_UK
K_U08	planować i organizować własną pracę oraz pracę wykonywaną w ramach zespołu	P6U_U	P6S_UO
K_U09	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	P6U_U	P6S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: ABSOLWENT JEST GOTÓW DO	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_K01	krytycznej samooceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz ciągłego doskonalenia zawodowego i rozwoju osobistego	P6U_K	P6S_KK
K_K02	uznawania znaczenia specjalistycznej wiedzy i opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P6U_K	P6S_KK
K_K03	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6U_K	P6S_KO
K_K04	skutecznego komunikowania się z otoczeniem, negocjowania i przekonywania	P6U_K	P6S_KO
K_K05	uczestniczenia w przygotowywaniu i realizacji projektów, w tym podejmowanych na rzecz interesu publicznego i środowiska społecznego	P6U_K	P6S_KO
K_K06	odpowiedzialnego pełnienia ról w zespołach, organizacjach i instytucjach	P6U_K	P6S_KO
K_K07	przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych	P6U_K	P6S_KR
K_K08	postępowania w sposób profesjonalny	P6U_K	P6S_KR

Studia II stopnia

Symbole efektów kierunkowych	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk PRK	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK dla właściwego poziomu
1	2	3	4
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_W01	w pogłębionym stopniu - miejsce nauk o zarządzaniu w systemie nauk społecznych i ich relacje do innych dyscyplin nauk	P7U_W	P7S_WG P7S_WK

K_W02	w pogłębionym stopniu- teorie i koncepcje zarządzania wyjaśniające złożone zależności między zjawiskami i procesami zachodzącymi w organizacjach i ich dynamicznie zmieniającym się otoczeniu	P7U_W	P7S_WG
K_W03	w pogłębionym stopniu - zasady działania organizacji gospodarczych i społecznych, wszechstronne zależności między nimi oraz złożone uwarunkowania prowadzenia przez nie działalności (w skali krajowej, UE i globalnej)	P7U_W	P7S_WG
K_W04	w pogłębionym stopniu- mechanizm funkcjonowania człowieka w organizacjach, relacje , jakim podlega oraz uwarunkowania jego zachowań jako pracownika, menedżera, przedsiębiorcy i konsumenta	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W05	w stopniu pogłębionym- metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w zarządzaniu organizacjami, w tym - kompleksowe metody oceny efektywności i skuteczności ich działania	P7U_W	P7S_WG
K_W06	w stopniu pogłębionym - zasady myślenia strategicznego oraz metody i narzędzia zarządzania strategicznego	P7U_W	P7S_WG
K_W07	w stopniu pogłębionym - przepisy prawa oraz normy i standardy (kulturowe, organizacyjne i etyczne) kształtujące strukturę i kulturę organizacji oraz regulujące różne obszary funkcjonalne organizacji (normy pracy, systemy jakości, standardy rachunkowości)	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W08	fundamentalne dylematy zarządzania, współczesnej gospodarki i całej cywilizacji	P7U_W	P7S_WK
K_W09	zaawansowane metody i narzędzia gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji w analizowaniu i prognozowaniu zjawisk i procesów zachodzących w organizacjach	P7U_W	P7S_WK
K_W10	zasady ochrony własności przemysłowej, prawa autorskiego oraz zarządzania kapitałem intelektualnym	P7U_W	P7S_WK
K_W11	metody rozwijania innowacyjności oraz kreowania różnych form przedsiębiorczości	P7U_W	P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_U01	identyfikować i prawidłowo interpretować zjawiska społeczno-gospodarcze, tak wewnątrz organizacji, jak i w ich otoczeniu, oraz zależności przyczynowo-skutkowe między nimi	P7U_U	P7S_UW
K_U02	formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu zarządzania organizacjami pojawiające się w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach, z wykorzystaniem hipotez i pytań badawczych	P7U_U	P7S_UW
K_U03	właściwie dobierać źródła informacji, oceniać ich wiarygodność, krytycznie analizować pozyskane dane i dokonywać ich prawidłowej syntezy	P7U_U	P7S_UW

K_U04	wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu różnych wariantów przebiegu procesów społeczno-gospodarczych w organizacjach i ich otoczeniu	P7U_U	P7S_UW
K_U05	komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców	P7U_U	P7S_UK
K_U06	brać udział w debatach, przedstawiać i argumentować własne stanowisko, analizować i oceniać stanowiska innych dyskutantów, prowadzić debaty	P7U_U	P7S_UK
K_U07	posługiwać się zaawansowanymi technikami ICT w celu pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji	P7U_U	P7S_UW
K_U08	przygotowywać prace pisemne (w tym pracę dyplomową) dotyczące problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji i zarządzaniem nimi, z wykorzystaniem różnych źródeł informacji oraz zaawansowanych metod i narzędzi ICT	P7U_U	P7S_UK
K_U09	przygotować prezentacje dotyczące zarządzania organizacjami z wykorzystaniem różnych technik wizualizacji danych	P7U_U	P7S_UK
K_U10	posługiwać się wybranym językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego z wykorzystaniem specjalistycznej terminologii	P7U_U	P7S_UK
K_U11	samodzielnie planować i organizować pracę własną i pracę zespołu, kierować zespołem	P7U_U	P7S_UO
K_U12	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać aktywność innych w tym zakresie	P7S_U	P7S_UU
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: ABSOLWENT JEST GOTÓW DO	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_K01	samooceny swojej wiedzy i posiadanych umiejętności oraz samodzielnego jej pogłębiania i rozwoju osobistego	P7S_K	P7S_KK
K_K02	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz wykorzystywania w razie potrzeby wiedzy ekspertów	P7S_K	P7S_KK
K_K03	krytycznej oceny odbieranych treści	P7S_K	P7S_KK
K_K04	pracy w zespołach, organizacjach i instytucjach oraz pełnienia w nich różnych ról	P7S_K	P7S_KK
K_K05	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P7S_K	P7S_KO
K_K06	uczestniczenia w projektach społeczno-gospodarczych i działań na rzecz środowiska społecznego	P7S_K	P7S_KO
K_K07	działania w sposób profesjonalny, przestrzegania zasad etyki zawodowej i egzekwowania ich przestrzegania od innych	P7S_K	P7S_KR
K_K08	podtrzymywania etosu wykonywanego zawodu, odpowiedzialnego przygotowania się do swojej pracy oraz uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności	P7S_K	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Mariusz Kicia	dr hab., dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS
Anna Tatarczak	dr, prodziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS ds. Jakości Kształcenia
Małgorzata Kamieniecka	dr, prof. UMCS, prodziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS ds. Studentów
Radosław Mącik	dr hab., prof. UMCS, kierownik kierunku Zarządzanie
Iwona Mendryk	dr hab., adiunkt badawczo-dydaktyczny
Agnieszka Piasecka	dr, adiunkt badawczo-dydaktyczny
Monika Jakubiak	dr, adiunkt badawczo-dydaktyczny, członek zespołu programowego na kierunku zarządzanie
Joanna Świerk	dr, adiunkt dydaktyczny, pełnomocnik dziekana ds. praktyk i staży studenckich
Jakub Czerniak	dr, adiunkt dydaktyczny, pełnomocnik dziekana ds. Programu ERASMUS+
Agnieszka Gryglicka	starszy referent ds. informacji i promocji
Monika Nózka	specjalista ds. obsługi procesu dydaktycznego i jakości kształcenia

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3

Wskazówki ogólne do raportu samooceny	12

Prezentacja uczelni	13

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	15

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	15

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	25

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	45

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	56

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	63

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	73

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	79

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	84

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	95

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	100

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	108

Część III. Załączniki	110

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	110

Tabela 5. Liczba studentów ocenianego kierunku	110

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	117

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	122

Standard jakości kształcenia 1.1	122

Standard jakości kształcenia 1.2	122

Standard jakości kształcenia 1.2a	122

Standard jakości kształcenia 1.2b	122

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się _____ 122

Standard jakości kształcenia 2.1 _____	122
Standard jakości kształcenia 2.1a _____	122
Standard jakości kształcenia 2.2 _____	123
Standard jakości kształcenia 2.2a _____	123
Standard jakości kształcenia 2.3 _____	123
Standard jakości kształcenia 2.4 _____	123
Standard jakości kształcenia 2.4a _____	123
Standard jakości kształcenia 2.5 _____	123
Standard jakości kształcenia 2.5a _____	123

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie _____ 123

Standard jakości kształcenia 3.1 _____	123
Standard jakości kształcenia 3.2 _____	124
Standard jakości kształcenia 3.2a _____	124
Standard jakości kształcenia 3.3 _____	124

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry _____ 124

Standard jakości kształcenia 4.1 _____	124
Standard jakości kształcenia 4.1a _____	124
Standard jakości kształcenia 4.2 _____	124

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie _____ 124

Standard jakości kształcenia 5.1 _____	124
Standard jakości kształcenia 5.1a _____	125
Standard jakości kształcenia 5.2 _____	125

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku _____ 125

Standard jakości kształcenia 6.1 _____	125
Standard jakości kształcenia 6.2 _____	125

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku _____ 125

Standard jakości kształcenia 7.1 _____	125
Standard jakości kształcenia 7.2 _____	125

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	125
Standard jakości kształcenia 8.1	125
Standard jakości kształcenia 8.2	126
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	126
Standard jakości kształcenia 9.1	126
Standard jakości kształcenia 9.2	126
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	126
Standard jakości kształcenia 10.1	126
Standard jakości kształcenia 10.2	126
Spis tabel i rysunków	127

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i auto refleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (UMCS) to największa uczelnia publiczna po wschodniej stronie Wisły, która od prawie 80 lat pełni funkcję kulturotwórczą i opiniotwórczą oraz wnosi istotny wkład w budowanie gospodarki opartej na wiedzy. UMCS prowadzi kształcenie na 13 Wydziałach, 80 kierunkach studiów oraz blisko 250 specjalnościach, a liczba absolwentów przekroczyła już 241 tysięcy (2021). Od 20 lat UMCS patronuje Uniwersytetowi III Wieku, a od niemal 10 lat w Uczelni działa Uniwersytet Dziecięcy.

Potencjał naukowo-badawczy UMCS oparty jest na nowoczesnych laboratoriach i pracowniach, wśród których można wymienić np. Centrum Analityczno-Programowe dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku ECOTECH-COMPLEX. W 2017 roku UMCS otrzymał Logo HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską. Uczelnia zdobyła także wiele znaczących tytułów i wyróżnień, takich jak: „Uczelnia Liderów”, „Aurea Praxis”, „Dobra Uczelnia – Dobra Praca”, jest także laureatem konkursu „Najbardziej innowacyjna i kreatywna uczelnia w Polsce w tworzeniu perspektyw zawodowych”. UMCS należy do najbardziej umiędzynarodowionych uniwersytetów w Polsce, plasuje się również na pierwszym miejscu wśród uczelni publicznych w kształceniu studentów z Ukrainy. Uczelnia dysponuje m.in. 9 domami studenckimi, w których oferuje około 2400 miejsc o wysokim standardzie i dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz prowadzi stołówkę akademicką „Trójka”. Studenckie życie kulturalne skupia się w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka oraz Inkubatorze Medialno-Artystycznego, gdzie funkcjonują m.in. Akademickie Radio Centrum oraz Telewizja Akademicka TV UMCS.

Oceniany kierunek studiów jest prowadzony na Wydziale Ekonomicznym (WE), powołanym w 1965 roku. Wydział oferuje 5 kierunków studiów I i II stopnia, prowadzonych w języku polskim w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Wpisując się w aktualne trendy na rynku pracy i potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz dbając o atrakcyjność oferty dydaktycznej, od roku akademickiego 2021/2022 Wydział Ekonomiczny prowadzi studia także na kierunku studiów II stopnia o profilu praktycznym w języku angielskim - *Data Science*. W roku akademickim 2022/2023 planowane jest uruchomienie studiów I stopnia o profilu praktycznych w języku angielskim – *Business Analytics*. W 2016 roku Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej po dokonaniu oceny programowej, przyznało ocenę wyróżniającą kierunkowi Finanse i rachunkowość, prowadzonemu na Wydziale Ekonomicznym UMCS na I oraz II stopniu studiów. W 2022 roku kierunki Analityka gospodarcza oraz Data Science zostały wyróżnione w 7. edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacyjnego „Studia z Przyszłością”. Ponadto, Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinach ekonomia i finanse oraz nauk o zarządzaniu i jakości, a także doktora habilitowanego w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Zgodnie ze Strategią rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zatwierdzoną Uchwałą nr XXIV – 25.6/19 z dnia 27 marca 2019 misją Uczelni jest dążenie do uzyskania statusu uczelni badawczej, która będzie współdecydowała o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w regionie i w kraju. Spełnienie wizji i misji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej związane jest z realizacją strategii w następujących obszarach: badań naukowych, dydaktyki, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, współpracy z jednostkami naukowymi oraz zapewnienia materialnych i organizacyjnych warunków rozwoju uczelni. Natomiast misją Uniwersytetu jest bycie uczelnią realizacją kształcenia na wysokim poziomie, której dyplom jest wysoko ceniony przez pracodawców.

Kierunek Zarządzanie wpisuje się w strategiczne ramy rozwoju Uczelni, w szczególności w sferze utrzymania poziomu aktywności dydaktycznej poprzez zapewnienie i doskonalenie oferty programowej skierowanej do szerokiej grupy odbiorców. Kształcenie na kierunku Zarządzanie uwzględnia trendy w rozwoju nauk o zarządzaniu i jakości, jak i płynące z otoczenia społeczno-gospodarczego, co pozwala na zaspokajanie popytu na kadry wyposażone w odpowiednie umiejętności menedżerskie. Prowadzenie kierunku jest odpowiedzią na ogólnopolskie trendy – kandydaci na studia na kierunku Zarządzanie stanowili w 2021 roku drugą najliczniejszą grupę ubiegających się o miejsca na studiach, ustępując jedynie kandydatom na studia informatyczne. W przypadku studiów prowadzonych przez Wydział Ekonomiczny wciąż wysokie jest zainteresowanie nimi przez kandydatów z wschodniej granicy.

Ukończenie studiów na kierunku Zarządzanie powinno pozwolić absolwentom wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną do formułowania i analizy problemów organizacji i właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych. Absolwenci kierunku Zarządzanie powinni wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych oraz przeprowadzać ocenę proponowanych rozwiązań i uczestniczyć w procesach podejmowania decyzji na poziomie operacyjnym i taktycznym, a także identyfikować zasady i kryteria służące rozwiązaniu problemów różnych organizacji.

W zależności od wybranej specjalności na studiach I stopnia absolwenci znajdują zatrudnienie w firmach różnych branż, zarówno konsultingowych, jak i agencjach marketingowych czy reklamowych. Efekty uczenia się mogą wykorzystać w działach zarządzania zasobami ludzkimi, logistyki, jakości, marketingu, sprzedaży czy public relations. Mogą pracować jako menedżerowie lub kierownicy średniego szczebla zarządzania, specjaliści ds. analiz i sprawozdawczości, ale też kierownicy zespołów w strukturach bezpieczeństwa państwa czy organach administracyjnych. Mogą kontynuować naukę na studiach II stopnia lub podyplomowych. Absolwenci studiów II stopnia stosują metody zarządzania strategicznego i audytu do doskonalenia organizacji. Wykorzystują efekty uczenia się do skutecznego

zarządzania funkcjonalnymi obszarami organizacji, samodzielnie identyfikując problemy i diagnozując ich przyczyny w organizacji oraz wskazuje możliwości ich rozwiązania, przyczyniają się zatem przez skuteczne zarządzanie do wspierania rozwoju otoczenia społeczno-gospodarczego.

Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości UMCS (NoZiJ) jest jednostką badawczą ewaluowaną w dyscyplinie Nauk o Zarządzaniu i Jakości, prowadzącą badania naukowe zarówno w dyscyplinie, jak i badania interdyscyplinarne oraz międzydziedzinowe. Instytut zatrudnia ogółem 51 pracowników, z tego 1 pracownika badawczego, 42 pracowników badawczo-dydaktycznych oraz 8 pracowników dydaktycznych. W parametryzacji jednostek naukowych za okres 2013-2016 Wydział Ekonomiczny otrzymał kategorię B. Instytut NoZiJ posiada prawa do doktoryzowania w dyscyplinie Nauk o Zarządzaniu i Jakości, nie posiada praw nadawania stopnia doktora habilitowanego. Ewaluacja dyscyplin za okres 2017-2021 obecnie trwa i na datę sporządzenia Raportu Samooceny nie są znane jej wyniki.

Każda z 5 Katedr wchodzących w skład Instytutu posiada swój specyficzny profil badawczy, który przekłada się na realizowane zajęcia dydaktyczne oraz opiekę merytoryczną nad specjalnościami w ramach kierunku Zarządzanie na obu stopniach studiów.

Badania Katedry Zarządzania oraz Katedry Kapitału Intelktualnego i Jakości dotyczą szeroko rozumianych nowoczesnych metod zarządzania oraz uwarunkowań działalności innowacyjnej i przedsiębiorczości. Prowadzone badania koncentrują się na rozwoju oraz implementacji metod zarządzania jakością, procesami i projektami; zarządzaniu kapitałem intelektualnym organizacji, różnorodnością, wartością oraz zarządzaniu środowiskowym. W szczególności zespół skupiony wokół prof. dr hab. E. Skrzypek i dr hab. G. Hofmana, prof. UMCS bada zagadnienia związane z zarządzaniem jakością, procesami i projektami w zmieniającym się otoczeniu przedsiębiorstw i ich wewnętrznych strukturach.

Drugi nurt badań – zespoły pod kierunkiem prof. dr hab. A. Sitko-Lutek i dr hab. A. Rakowskiej, prof. UMCS – wywodzi się z zarządzania zasobami ludzkimi i badań kompetencji menedżerów oraz ich wpływu na wyniki przedsiębiorstwa, z późniejszym naciskiem na zarządzanie kapitałem intelektualnym, różnorodnością oraz uczeniem się organizacyjnym, w szczególności w kontekście międzynarodowym. Badania w tym zakresie wskazują na pozytywny wpływ obszarów zarządzania kapitałem społecznym na funkcjonowanie organizacji, w tym ich wyniki.

Kolejne tematy badawcze pracowników Katedry Zarządzania to analiza instytucjonalnych powiązań oraz czynników strukturalnych, kształtujących regionalny system innowacji. Pracownicy analizują współpracę instytucjonalną pomiędzy instytucjami akademickimi, przedsiębiorcami a sektorem administracyjnym na bazie koncepcji potrójnej helisy - wnioski z tych badań potwierdzają kluczową rolę kooperacji dla uzyskiwania efektów synergii (dr K. Bednarzewska). Do tego obszaru nawiązują również rozważania nt. komercjalizacji wyników badań naukowych, w tym inicjowania współpracy na linii uczelnia – przedsiębiorca w kontekście specyfiki produktu i cech zespołu naukowego), oraz zarządzania innowacjami na wczesnym etapie wdrażaniem.in. poprzez brokerów innowacji (badania dr M. Jakubiak).

Analizowane są również indywidualne uwarunkowania przedsiębiorczości. Empiryczna weryfikacja tych koncepcji stanowi podstawę rekomendacji dla przedsiębiorczości akademickiej i rozwijania start-upów.

Badania Katedry Systemów Informacyjnych i Logistyki dotyczą głównie efektów zastosowań technologii informacyjnych w organizacjach (w tym rozszerzonej i wirtualnej rzeczywistości), wirtualizacji procesów zarządzania, a także gospodarki odpadami i gospodarki o obiegu zamkniętym. Zespół pod kierunkiem dr hab. Z. Pastuszaka, prof. UMCS przeprowadził również szereg badań związanych z teoretycznymi i praktycznymi efektami zastosowań technologii informacyjnych w działalności organizacji, w tym zagadnień akceptacji technologii oraz zastosowań technik analizy danych, w tym także do analiz epidemiologicznych, związanych z modelowaniem w oparciu o tzw. automaty komórkowe rozprzestrzeniania się epidemii grypy i COVID-19 (ze znaczącym wkładem dr Ł. Wiechetka i dr M. Mędrka).

Badania Katedry Marketingu dotyczą z kolei nowoczesnego zarządzania marketingowego, zachowań nabywców oraz zarządzania marką, cenami, a także komunikacji marketingowej i dystrybucji w wielokanałowych i omnikanalowych systemach współczesnego handlu. Badania w tym zakresie prowadzi zespół dr hab. M. Lipowskiego, prof. UMCS z udziałem dr I. Bondos (obecnie Katedra Katedry Systemów Informacyjnych i Logistyki).

Z kolei Katedra Metod Badawczych Zarządzania prowadzi studia nad rozwojem metod badawczych i ich zastosowaniami, m.in. w badaniach marketingowych. Pracownicy Katedry specjalizują się zarówno w badaniach ilościowych, jak i jakościowych, a także analizie danych. Nurty badań dotyczą technik badawczych realizowanych internetowo (zespół dr hab. R. Mąćka, prof. UMCS prowadzi takie prace od 20 lat), ostatnio ze szczególnym uwzględnieniem wirtualnych wywiadów pogłębionych (z dużym wkładem dr M. Ratajczyk). Badania zespołów dr hab. R. Mąćka, prof. UMCS i mgr R. Mudy dotyczą odpowiednio również wirtualizacji zachowań konsumenckich, akceptacji ICT i Internetu Rzeczy (IoT) przez konsumentów oraz akceptacji pojazdów autonomicznych w społeczeństwie. Dodatkowy nurt badań katedr Marketingu i Metod Badawczych Zarządzania koncentruje się na sektorach kreatywnych, czynnikach ich rozwoju oraz wpływie na społeczność lokalną oraz ruch turystyczny, np. w odniesieniu do lubelskich festiwali plenerowych (zespół dr hab. M. Lipowskiego, prof. UMCS). Łączą one tworzenie start-upów w sferze kultury z innowacjami IT. Ich wyniki potwierdzają, że sektor kreatywny może stanowić zasadniczy komponent polityki regionalnej opartej na innowacyjności „jakościowych” aspektów produktów regionalnych, w tym dziedzictwa kulturowego (badania zespołu dr hab. R. Mąćka, prof. UMCS).

Badania naukowe i biznesowe doświadczenie praktyczne dr hab. J. Chadama, prof. UMCS oraz dr Z. Pokojskiego uzupełniają portfolio tematów oferowanych studentom o zagadnienia zarządzania dużymi organizacjami i dużymi projektami oraz innowacjami.

Poza dominującym udziałem pracowników zatrudnionych w Instytucie NoZiJ, wśród nauczycieli akademickich na kierunku Zarządzanie znajdują się także pracownicy drugiego z wydziałowych instytutów – Instytutu Ekonomii i Finansów. Obsada dotyczy zajęć powiązanych

z obszarami zainteresowań naukowych i badań prowadzonych w poszczególnych katedrach. Są to w szczególności pracownicy Katedry Finansów Przedsiębiorstw i Rachunkowości (dr Renata Kwiatkowska, dr Bożena Oleszko-Kurzyna oraz mgr Joanna Paślawska praktyk księgowości i finansów – przedmiot: *Rachunkowość*). Prowadzącymi przedmiot *Finanse* są pracownicy zatrudnieni w Katedrze Finansów Publicznych (dr Małgorzata Mazurek-Chwiejczak, dr Małgorzata Twarowska-Ratajczak, mgr Jan Braun). Pracownicy Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej prowadzą zajęcia z *Makroekonomii* (dr Konrad Czernichowski) oraz *Zarządzania granicą państwa* (dr hab. Piotr Witkowski, prof. UMCS). Dr Katarzyna Mamcarz z Katedry Mikroekonomii i Ekonomii Stosowanej, specjalistka w zakresie zarządzania finansowego, analizy finansowej, inwestycji alternatywnych, czy komunikacji w zakresie relacji inwestorskich prowadzi zajęcia z przedmiotu Analiza ekonomiczno-finansowa. Zajęcia z Mikroekonomii oraz Analizy rynku pracy w Polsce prowadzą nauczyciele zatrudnieni w Katedrze Polityki Gospodarczej i Regionalnej (dr Piotr Zieliński, dr Grzegorz Kwiatkowski) oraz Katedrze Ubezpieczeń i Inwestycji (dr Łukasz Jasiński). Wreszcie, przedmioty ilościowe (*Matematyka, Ekonometria*) prowadzą głównie pracownicy Katedry Statystyki i Ekonometrii (dr Dominika Klimek-Smęt, dr Mariusz Lisowski, mgr Mateusz Hałka), a uzupełniają pracownicy Instytutu NoZiJ i praktycy.

Awanse naukowe pracowników naukowych WE opisuje zał.1a. Główne nagrody za działalność naukową uzyskane w okresie lat 2017-21 to:

- stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców otrzymane przez dr I. Bondos w 2019 r.
- stypendium w programie START FNP otrzymane z wyróżnieniem przez mgr R. Mudę w 2020 r.
- brązowy medal na Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG 2020 za aplikację badawczą serwującą na urządzeniu mobilnym zadania sortu i projekcyjnej mapy percepcji, obejmujący prace wdrożeniowe wraz ze studium metodologicznym stosowalności takich zadań, otrzymany przez zespół dr hab. R. Mąćnika, prof. UMCS we współpracy z Instytutem Informatyki UMCS.

Badania i publikacje szerszego grona pracowników Instytutu upowszechniane są wśród studentów WE w trakcie zajęć dydaktycznych, współpracy z kołami naukowymi funkcjonującymi na WE UMCS, a także w materiałach konferencyjnych i artykułach na podstawie wystąpień na konferencjach naukowych krajowych (w tym konferencjach z cyklu „jakościowego” o ponad 20-letniej historii organizowanych przez zespół prof. dr hab. E. Skrzypek wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Zarządzania Jakością i Wiedzą, a także konferencjach z cyklu Marketing XXI w. organizowanych przez Koło Naukowe Zarządzania i Marketingu) i zagranicznych – głównie z cyklu MakeLearn & TIIM współorganizowanych przez Wydział i Instytut NoZiJ ze szczególną rolą w tym zakresie dr hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS, Prorektora uczelni. We wspomnianych konferencjach uczestniczy z referatami lub

biorąc udział w warsztatach nawet ponad 30 studentów Wydziału (np. w MakeLearn & TIIM w Zadarze (2013), Bari (2015), Lublinie (2017) i Neapolu (2018)).

Studenci z Koła Naukowego Zarządzania i Marketingu (opiekun dr hab. R. Mącik, prof. UMCS) pomagali również zorganizować XXII Warsztaty Metodologiczne im. prof. Stefana Mynarskiego pod hasłem: Rozwój metod i technik badawczych opartych na technologiach ICT w czerwcu 2018 r. i byli aktywnymi uczestnikami Warsztatów. Pracownicy Instytutu wspierają merytorycznie organizację konferencji studenckich pełniąc rolę redaktorów lub recenzentów publikacji konferencyjnych. Elementem wspólnym ogółu badań prowadzonych w Instytucie jest oprócz ich nowatorskiego charakteru łączenie teorii z praktyką, prowadzone badania mają charakter aplikacyjny. W istotny sposób badania te poszerzają one wiedzę o różnych aspektach zarządzania, przez co w znaczący sposób wspierają działania organizacji z nich korzystających, również w kontekście międzynarodowym, w którym to są upowszechniane. Udział w badaniach biorą jak już wspomniano studenci WE, których zainteresowania badawcze są rozwijane w ramach zajęć, seminariów dyplomowych oraz działalności wspomnianych Kół Naukowych.

Analizy wyników badań realizowanych wśród pracodawców wskazują niestąbnące zainteresowanie zatrudnianiem wykwalifikowanych pracowników z zakresu zarządzania. Na krajowym rynku pracy istnieje wiele obszarów, w których absolwenci kierunku mogą realizować się zawodowo.

Kierunek prowadzony na Wydziale Ekonomicznym UMCS odpowiada na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, poprzez szerokie możliwości wykonywania zróżnicowanych zadań zawodowych. Studenci kierunku Zarządzanie zdobywają bowiem podczas studiów kompetencje najbardziej oczekiwane przez współczesnych pracodawców (jak wynika z badań oczekiwań pracodawców wobec absolwentów studiów wyższych oraz analizy trendów na rynku pracy), a mianowicie – umiejętności zastosowania wiedzy w praktyce oraz kompetencje społeczne. Znaczna część przedmiotów realizowanych na studiach prowadzona jest metodą projektową (np. Zarządzanie procesami, Systemy ocen i wynagradzania, Zarządzanie projektami, Jakościowe badania marketingowe, Badania marketingowe II), z wykorzystaniem metod angażujących studentów do pracy w grupie i rozwijania kompetencji komunikacyjnych, negocjacyjnych oraz współpracy w zespole projektowym.

Wewnętrzni interesariusze, tj. studenci i nauczyciele uczestniczą w procesie kształtowania i opiniowania planów studiów. Proponowane studentom kierunku Zarządzanie I i II stopnia zajęcia są sukcesywnie modyfikowane i dostosowywane do oczekiwań interesariuszy zgłaszanych m.in. w ankietach prowadzonych wśród studentów, absolwentów oraz w ramach badania losów zawodowych absolwentów. Wszelkie zmiany programów studiów, przed zatwierdzeniem przez Kolegium Dziekańskie, są opiniowane przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele studentów. Studenci, podobnie jak pracownicy, mają prawo zgłaszania swoich uwag i propozycji zmian do programów kształcenia. Ponadto przedstawiciele studentów są członkami Kolegium Dziekańskiego oraz zespołów programowych kierunków kształcenia.

Aktualnie na Wydziale Ekonomicznym trwają kolejne prace nad modyfikacją programów studiów na I i II stopniu kierunku Zarządzanie, w celu jeszcze lepszego dopasowania do oczekiwań i potrzeb interesariuszy. Opinie wyrażane są m.in. podczas spotkań Zespołu ds. Jakości Kształcenia, w której uczestniczą także przedstawiciele studentów i praktycy; jak również bezpośrednio od koordynatorów modułów oraz w ramach spotkań ze studentami. Modyfikowane są także specjalności, m.in. w zakresie jeszcze większej różnorodności oraz upracticznienia przekazywanej studentom wiedzy.

Opinie interesariuszy odnośnie do kierunku studiów oraz dopasowania profilu kształcenia do wymogów kompetencyjnych ze strony pracodawców pochodzą także z realizowanych na Wydziale Ekonomicznym aktywności. Na zajęcia zapraszani są przedstawiciele biznesu, którzy wskazują aktualne trendy i sugerują obszar zmian w ramach procesu kształcenia (np. podczas przedmiotów wybieralnych jak Praktyczne aspekty rynku pracy, Przedsiębiorczość dla początkujących, itp.). Sugestie pracodawców w zakresie modyfikacji programu kształcenia na kierunku Zarządzanie przekazywane są przez nich także w rozmowach z pracownikami Wydziału, m.in. z opiekunami praktyk studenckich, a także podczas posiedzeń jednostek, w których działają pracodawcy, przedstawiciele administracji oraz pracownicy uczelni (np. Rada Przedsiębiorców przy WE UMCS, Rada Rynku Pracy przy Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie).

Absolwent studiów na kierunku **Zarządzanie I stopnia** powinien uzyskać odpowiedni poziom kompetencji, zdobywając w trakcie procesu kształcenia teoretyczną i praktyczną wiedzę na temat funkcjonowania organizacji różnego typu. Dzięki zdobytej podczas studiów wiedzy w zakresie diagnozowania i rozwiązywania szeroko pojętych problemów organizacji, absolwent może zostać zatrudniony w wielu podmiotach gospodarczych, w różnych branżach. Absolwent kierunku Zarządzanie I stopnia potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną do formułowania i analizy problemów organizacji, jak również właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych. Wie także, jak wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych i potrafi przeprowadzić ocenę proponowanych rozwiązań, uczestnicząc w procesach podejmowania decyzji. Absolwent potrafi posługiwać się językiem obcym w stopniu wymaganym dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Studenci I stopnia na kierunku Zarządzanie mają możliwość wyboru jednej z trzech specjalności. Absolwent specjalności menadżer produktu posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do samodzielnego zarządzania oraz zostaje przygotowany do pełnienia funkcji zarządczych na różnych szczeblach obszaru marketingu (m.in. na stanowisku brand managera i menedżera produktu). Po ukończeniu specjalności e-przedsiębiorczość Absolwent posiada specjalistyczną wiedzę i umiejętności niezbędne do samodzielnego założenia oraz zarządzania przedsiębiorstwem, także wirtualnym. Z kolei Absolwent specjalności zarządzanie zasobami ludzkimi posiada wiedzę oraz umiejętności w zakresie rozwoju, oceny i wynagradzania pracowników, administrowania sprawami personalnymi, oraz informatycznych i prawnych aspektów ZZL.

Absolwent studiów na kierunku **Zarządzanie II stopnia** potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych, stawiać proste hipotezy badawcze i dokonywać ich weryfikacji. Wie, jak wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu złożonych procesów społeczno-gospodarczych. Absolwent potrafi także stosować metody zarządzania strategicznego i audytu do doskonalenia organizacji. Absolwent potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę do skutecznego zarządzania funkcjonalnymi obszarami organizacji, samodzielnie identyfikuje problemy i diagnozuje ich przyczyny w organizacji oraz wskazuje możliwości ich rozwiązania. Potrafi posługiwać się wybranym językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego z wykorzystaniem specjalistycznej terminologii.

Studenci II stopnia na kierunku Zarządzanie mogą wybrać jedną z czterech specjalności. Absolwent specjalności systemy informacyjne w administracji i biznesie posiada umiejętności z zakresu posługiwania się podstawowymi narzędziami ICT w przedsiębiorstwie oraz projektowania, wdrażania i wykorzystywania rozwiązań ITC usprawniających działalność organizacji. Po ukończeniu specjalności zarządzanie marką i wizerunkiem firmy, Absolwent posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do zarządzania marką w różnych branżach oraz zarządzania wizerunkiem organizacji. Absolwent specjalności zarządzanie kapitałem społecznym posiada wiedzę i umiejętności w zakresie strategicznego ZZL w międzynarodowym, różnorodnym środowisku. Z kolei specjalność menadżersko-prawna przygotowuje Absolwenta do skutecznego zarządzania każdym obszarem przedsiębiorstwa w relacji z otoczeniem, wykazując się znajomością wykorzystania w praktyce organizacji aspektów prawnych, ekonomicznych, finansowych oraz społecznych.

Należy podkreślić uniwersalizm zdobywanej przez studentów kierunku Zarządzanie I i II stopnia wiedzy, jak też szerokie możliwości jej zastosowania. Kompetencje absolwentów nie są bowiem ograniczone do konkretnego sektora lub obszaru funkcjonowania podmiotów gospodarczych czy systemów. Zdobywana wiedza z zakresu szeroko pojętego funkcjonowania organizacji, wraz z umiejętnościami jej praktycznego zastosowania nie ograniczają ich docelowego zatrudnienia tylko do krajowego rynku pracy, ale są rozpoznawalne globalnie. Studia przybliżą studentom wiedzę na temat diagnozowania problemów ekonomicznych, jak również interpretacji zjawisk i zmian zachodzących w dzisiejszym ciągle zmieniającym się otoczeniu. Absolwenci kierunku posiadają szeroką wiedzę nie tylko z zakresu zarządzania, ale także poznają zagadnienia z ekonomii i finansów. Pozwala to na zidentyfikowanie i zrozumienie mechanizmów biznesowych oraz systemowych w warunkach globalnej gospodarki.

Studia na kierunku Zarządzanie przygotowują młodych ludzi do podjęcia aktywności na rynku pracy w wybranym przez siebie charakterze i sektorze. Uzyskane wykształcenie wpisuje się w rosnące zapotrzebowanie rynku na osoby przedsiębiorcze, zamierzające prowadzić własne przedsiębiorstwa, jak również pracowników już istniejących przedsiębiorstw, administracji państwowej i samorządowej, posiadających kompetencje dopasowania modelu biznesowego do wciąż zmieniających się okoliczności rynkowych.

Studia na kierunku Zarządzanie I i II stopnia stwarzają szerokie perspektywy kształtowania kariery zawodowej. Absolwenci kierunku to poszukiwani i cenieni specjaliści, którzy znajdują zatrudnienie na stanowiskach specjalistycznych lub kierowniczych w różnego rodzaju organizacjach i sektorach gospodarki. Jak wynika z realizowanych badań dotyczących losów zawodowych absolwentów, znajdują oni zatrudnienie w małych i średnich przedsiębiorstwach, dużych korporacjach, sektorze publicznym, instytucjach doradczych, instytucjach zarządzających oraz instytucjach regulujących procesy gospodarcze. Wielu absolwentów decyduje się ponadto na prowadzenie lub współprowadzenie własnego przedsięwzięcia biznesowego w wybranej branży. Przykładowe stanowiska, na których zatrudniani są absolwenci kierunku Zarządzanie to: specjalista/kierownik działu ZZL, specjalista/kierownik ds. marketingu, specjalista/kierownik działu jakości, specjalista ds. logistyki/zakupów/sprzedaży, doradca klienta, specjalista ds. zarządzania projektami.

Koncepcja kształcenia, profil studiów oraz kluczowe efekty uczenia się na kierunku Zarządzanie zostały określone w odniesieniu do dyscypliny Nauki o zarządzaniu i jakości jako dyscypliny wiodącej (80% - studia I stopnia, 85% - studia II stopnia), do której kierunek Zarządzanie jest przyporządkowany, a także dyscypliny Ekonomia i finanse jako dyscypliny dodatkowej (20% - studia I stopnia, 15% - studia II stopnia).

Efekty uczenia się na kierunku Zarządzanie, przypisane do obydwu poziomów studiów są związane przede wszystkim z prowadzoną w uczelni działalnością naukową (zał.2a.) w ramach dyscypliny wiodącej, ale również odnoszą się, choć w zdecydowanie mniejszym stopniu do dyscypliny dodatkowej. Kierunkowe efekty uczenia się są uszczegółowione na poziomie przedmiotów realizowanych zgodnie z programem studiów i są ujęte w sylabusach tychże przedmiotów, są osiąmane poprzez realizację oraz aktualizację treści kształcenia w ramach prowadzonych zajęć obowiązkowych, specjalnościowych oraz wybieralnych.

Na **studiach I stopnia** kluczowe kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy uwzględniają przede wszystkim znajomość podstawowych teorii, metod, zasad, technik zarządzania organizacjami (K_W02, K_W05), norm i standardów stosowanych w różnych obszarach funkcjonowania podmiotów gospodarczych (K_W07, K_W08), narzędzi pozyskiwania, analizy i prezentacji danych ekonomicznych i społecznych (K_W06) oraz postrzegania cech i roli człowieka w organizacji i jej otoczeniu (K_W03). Efekty te są zgodne z koncepcją oraz profilem studiów, umożliwiają studentom pozyskanie szerokiej wiedzy na temat współczesnych organizacji oraz mechanizmów i systemów w nich funkcjonujących. Do kluczowych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie umiejętności zalicza się przede wszystkim umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy do formułowania i rozwiązywania problemów w organizacjach i ich otoczeniu poprzez zastosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik ICT (K_U01, K_U02), różnych form komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii (K_U04, K_U05) oraz planowania i organizowania pracy własnej czy też w ramach zespołu (K_U08). Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych obejmują myślenie i działanie w sposób przedsiębiorczy (K_K03), umiejętność samooceny poziomu własnej wiedzy i posiadanych przez studenta umiejętności

(K_K01), odpowiedzialne pełnienie ról w zespołach, organizacjach i instytucjach (K_K06). Wskazane efekty w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych łączą się z koncepcją i profilem studiów, pozwalają studentom na odpowiednie wykorzystywanie metod ilościowych i jakościowych w prognozowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych oraz na odnalezienie się w aktualnej rzeczywistości poprzez kształtowanie profesjonalnych zachowań i proinnowacyjnych postaw.

Na studiach II stopnia kluczowe kierunkowe efekty uczenia się pogłębiają wiedzę z zakresu koncepcji zarządzania wyjaśniających zależności między zjawiskami i procesami w organizacji i jej otoczeniu (K_W02, K_W03), zasad, metod, technik ukierunkowanych na ocenę skuteczności i efektywności działań, w tym narzędzi z obszaru zarządzania strategicznego (K_W05, K_W06) oraz czynników wpływających na mechanizm funkcjonowania uczestników organizacji (K_W04). Efekty te są zgodne z koncepcją oraz profilem studiów, umożliwiają studentom poszerzenie wiedzy teoretycznej potrzebnej do formułowania i analizy problemów organizacyjnych, szczególnie w warunkach zmienności otoczenia. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności pozwalają studentom przede wszystkim na zastosowanie metodycznego podejścia do identyfikacji, analizy i prawidłowej interpretacji zjawisk społeczno-gospodarczych oraz problemów w obszarze zarządzania organizacjami (K_U01, K_U02), dobór wiarygodnych źródeł informacji, wykorzystywanie technik gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wizualizację (K_U03, K_U07, K_U09), a także na samodzielne podejmowanie decyzji, ich skuteczne komunikowanie innym członkom organizacji oraz motywowanie współpracowników (K_U05, K_U06, K_U10, K_U11, K_U12). Kluczowe efekty uczenia się z zakresu kompetencji społecznych wzbogacają studentów o umiejętność samooceny swojej wiedzy i posiadanych umiejętności oraz świadomość konieczności ich uzupełniania i doskonalenia (K_K01, K_K02, K_K08), odpowiedzialnego funkcjonowania w organizacji z uwzględnieniem krytycznej oceny odbieranych informacji, uczestnictwa w różnego rodzaju projektach zespołowych (K_K03, K_K04, K_K07), włączenia się w inicjatywy na rzecz środowiska społecznego (K_K05, K_K06). Wskazane efekty w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych nawiązują do koncepcji i profilu studiów, wyposażają studentów w narzędzia pozwalające na skuteczne zarządzanie funkcjonalnymi obszarami organizacji oraz kształtują postawy sprzyjające realizacji idei zrównoważonego rozwoju.

Przedstawione kluczowe efekty uczenia się na kierunku Zarządzanie w pełni wpisują się w koncepcję kształcenia przyjętą na Uczelni, profil i poziom studiów oraz odzwierciedlają aktualny stan wiedzy w dyscyplinie Nauki o zarządzaniu i jakości, jak również dyscypliny Ekonomia i finanse. Absolwent nabywa efekty uczenia się w oparciu o kształcenie w ramach przedmiotów podstawowych, wybieralnych i specjalnościowych. Efekty te są osiągalne na poszczególnych poziomach studiów. Przykładowo, na studiach I stopnia student:

- w ramach przedmiotów podstawowych: zna i rozumie system zarządzania organizacją oraz identyfikuje zależności między jego elementami (Podstawy zarządzania); stosuje metody i techniki zarządzania charakterystyczne dla wybranych koncepcji z tego obszaru (Metody zarządzania); wykorzystuje techniki skutecznej komunikacji,

profesjonalnie przygotowuje i przedstawia prezentacje, dokonuje samooceny posiadanych kompetencji (Trening interpersonalny),

- w ramach przedmiotów specjalnościowych: stosuje podejścia teoretyczne w celu opracowania koncepcji nowego produktu (Innowacje i rozwój nowych produktów, spec. Menedżer produktu); analizuje zjawiska organizacyjne z wykorzystaniem technik ICT związanych z procesami rekrutacji, selekcji, adaptacji i kierowania ruchem pracowników w obrębie organizacji (Dobór pracowników na rynku globalnym, spec. Zarządzanie zasobami ludzkimi).

Z kolei, na studiach II stopnia student:

- w ramach przedmiotów podstawowych: analizuje zjawiska wewnątrz organizacji i jej otoczeniu, identyfikuje problemy organizacyjne wskazując na ich przyczyny oraz sposoby rozwiązania w kontekście działań strategicznych (Zarządzanie strategiczne II); wykorzystuje metody ilościowe i jakościowe do identyfikowania, analizowania i opomiarowania procesów realizowanych w organizacji w celu ich optymalizacji (Zarządzanie procesami),
- w ramach przedmiotów specjalnościowych: wykorzystuje znajomość narzędzi kreowania silnej marki poprzez przeprowadzenie audytu oraz przygotowanie taktyki, strategii marki (Kreowanie silnej marki, spec. Zarządzanie marką i wizerunkiem firmy); zna przepisy prawa pracy, potrafi je interpretować oraz na ich podstawie odnieść się do sytuacji dotyczących zatrudniania, wynagradzania pracowników (Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych oraz ochrona danych osobowych, spec. Menedżersko-prawna).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Studia na kierunku Zarządzanie prowadzone są tylko w formie stacjonarnej. Treści kształcenia na kierunku Zarządzanie o profilu ogólnoakademickim dostosowane są do poziomu i specyfiki kształcenia na tym kierunku jak również do profilu absolwenta scharakteryzowanych w ramach Kryterium I. Uwzględniają one aktualny stan wiedzy w dyscyplinie nauki o Zarządzaniu i jakości oraz częściowo w dyscyplinie Ekonomia i finanse. Uzupełnienie stanowią informacje z zakresu innych dyscyplin wchodzących w skład nauk społecznych np. socjologia, psychologia, politologia. Na dobór treści kształcenia wpływ miały i mają również: zainteresowania naukowe pracowników Wydziału Ekonomicznego UMCS, realizowane indywidualnie i zespołowo projekty badawcze, oczekiwania interesariuszy oraz w pewnym zakresie, oczekiwania studentów i opinie absolwentów kierunku.

Studia I stopnia trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu licencjata. Obejmują one łącznie 1965 godzin zajęć dydaktycznych i dają możliwość uzyskania 180 pkt. ECTS. W bloku przedmiotów kształcenia ogólnego zaplanowano łącznie 1215 godzin, z czego wykłady obejmują 600 godz., ćwiczenia 480 godz. konwersatoria 135 godz. Blok przedmiotów wybieralnych to 630 godz. w tym: wykłady: 390 godz., ćwiczenia 60 godz., konwersatoria 255 godz., seminaria 60 godz.

W pierwszym roku nauki student realizuje 675 godzin dydaktycznych, w drugim roku - 665 godzin, w III roku – 505 godzin. To nierównomierne rozłożenie godzin dydaktycznych między kolejnymi semestrami podyktowane jest przyjętym programem studiów, w którym w pierwszych dwóch latach nauki student realizuje przedmioty kierunkowe, a III rok poświęcony jest na przedmioty realizowane w ramach wybieralnych specjalności (opis poniżej) oraz na przygotowanie pracy dyplomowej. Szczegółowy program studiów przedstawiony został w zał.2.1.

Na studiach I stopnia wszystkie przedmioty ujęte zostały w dwóch grupach:

Blok przedmiotów kształcenia ogólnego – 118 ECTS

Blok przedmiotów wybieralnych - 56 ECTS

Ogólną liczbę ECTS uzupełniają punkty za praktykę zawodową realizowaną w wymiarze 4 tygodni (120 godz.). Student po jej zrealizowaniu otrzymuje 4 pkt. ECTS. Dodatkowo 2 pkt ECTS przyznawane są za pracę dyplomową i jej obronę.

Na studiach I stopnia student kierunku Zarządzanie, w ramach przedmiotów obowiązkowych, realizowanych w ciągu pierwszych czterech semestrów poznaje m.in. Podstawy zarządzania, Nauki o organizacji, Podstawy Mikro- i Makroekonomii (oznaczone w planie studiów jako Mikroekonomia I i Makroekonomia I), Podstawy prawa i własności intelektualnej, Zarządzania kapitałem ludzkim I (oznaczenie I wskazuje, że jest to poziom podstawowy), Zarządzanie strategiczne I (również poziom podstawowy), Zachowania organizacyjne, Zarządzanie wiedzą. Marketing. Udział w tych zajęciach pozwala studentowi: rozpoznać charakter nauk o

zarządzaniu i jakości oraz wiedzieć jakie jest ich miejsce wśród innych dyscyplin, mieć wiedzę dotyczącą pojęć, teorii i metod badań stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości, poznać i zrozumieć cechy człowieka jako podmiotu gospodarującego, wchodzącego w skład różnych struktur społecznych oraz mechanizmów oddziałujących na jego zachowania jako przedsiębiorcy, menedżera, pracownika i konsumenta (realizowane efekty kształcenia: K_W01, K_W02, K_W03). Jednocześnie przedmioty te rozwijają umiejętności wykorzystywania nabytej wiedzy do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w organizacjach i ich otoczeniu oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywania ich oceny oraz krytycznej analizy i syntezy jak również rozstrzygania dylematów związanych z zarządzaniem organizacjami (realizowane efekty kształcenia: K_U01, K_U03). Prowadzący te zajęcia wykładowcy dbają również o kształtowanie kompetencji społecznych słuchaczy, starając się skłonić ich do krytycznej samooceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz wskazać konieczność ciągłego doskonalenia zawodowego i rozwoju osobistego. Jednocześnie student uczy się uznawania znaczenia specjalistycznej wiedzy i opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych (realizowane efekty kształcenia: K_K01, K_K02). Tematyka prowadzonych zajęć zgodna jest z zainteresowaniami naukowymi prowadzących, prowadzonymi przez nich badaniami oraz często działalnością na rzecz praktyki biznesu. Wskazać tutaj można m. in.: prof. dr hab. E. Skrzypek – znaną i uznaną specjalistkę zajmującą się szeroko rozumianym zarządzaniem wiedzą z bogatym dorobkiem publikacyjnym w tym zakresie (przedmiot: Zarządzanie wiedzą), dr hab. Anna Rakowska, prof. UMCS – badaczka, autorka wielu publikacji, posiadająca bogate doświadczenia praktyczne z zakresu szeroko rozumianego zarządzania zasobami ludzkimi (przedmiot: Zarządzania kapitałem ludzkim I), dr hab. Iwona Mendryk – psycholożka, badaczka i autorka publikacji obejmujących tematykę zachowań organizacyjnych (przedmiot: Zachowania organizacyjne), dr Paweł Bryłowski – adwokat prowadzący własną kancelarię (przedmiot: Podstawy prawa i własności intelektualnej).

Wśród przedmiotów obowiązkowych dla studentów I stopnia kierunku Zarządzanie wskazać można ponadto obszerny zbiór przedmiotów, które ukierunkowane są w większym stopniu na stworzenie studentowi możliwości rozwoju umiejętności projektowania i wdrażania praktycznych rozwiązań w różnych obszarach funkcjonalnych organizacji. Należy tu wymienić m.in.: Metody zarządzania, Zarządzanie projektami, Zarządzanie jakością, Badania marketingowe, Audyt w organizacji. Realizowane są tutaj następujące efekty uczenia się:

- w zakresie wiedzy - dąży się do tego, aby student znał i rozumiał podstawowe metody, techniki i narzędzia planowania, organizowania, motywowania, kontrolowania i podejmowania decyzji; standardowe metody i narzędzia pozyskiwania, analizy i prezentacji danych ekonomicznych i społecznych oraz normy i standardy stosowane w różnych obszarach funkcjonowania organizacji takie jak np.: normy pracy, systemy jakości, standardy rachunkowości itp. (realizowane efekty uczenia się: K_W05, K_W06, K_W08).

- kreowane umiejętności dają możliwość wykorzystywania nabytej w toku studiów wiedzy zarówno do rozstrzygania dylematów związanych z zarządzaniem organizacjami, jak i do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w organizacjach i ich otoczeniu oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie ich oceny oraz ich krytycznej analizy i syntezy (realizowane efekty uczenia się: K_U01, K_U03).
- student rozwija również swoje kompetencje społeczne, dzięki czemu jest on gotów do uczestniczenia w przygotowywaniu i realizacji projektów, w tym podejmowanych na rzecz interesu publicznego i środowiska społecznego odpowiedzialnego pełnienia ról w zespołach, organizacjach i instytucjach oraz postępowania w sposób profesjonalny (realizowane efekty kształcenia: K_K05, K_K06, K_K08).

Kolejny blok przedmiotów obowiązkowych obejmuje te przedmioty, które mają charakter narzędziowy i umożliwiają absolwentowi podejmowanie pracy na stanowiskach wykonawczych, realizację zadań o charakterze analitycznym. Student rozwija umiejętność stosowania matematyki, metod statystycznych i ekonometrycznych, poznaje podstawy rachunkowości, finansów, analizy ekonomiczno-finansowej, informatyki i systemów informacyjnych zarządzania. Efektem tego jest nabycie umiejętności analizowania i prognozowania procesów i zjawisk organizacyjnych i społecznych z wykorzystaniem właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik ICT, komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii, przygotowywania prezentacji oraz prac pisemnych dotyczących problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji i zarządzaniem nimi (efekty uczenia się: K_U02, K_U04). Jednocześnie student wdrażany jest do odpowiedzialnego pełnienia ról w zespołach, organizacjach i instytucjach, przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych oraz postępowania w sposób profesjonalny (efekty uczenia się: K_K06, K_K07, K_K08).

Na pierwszym stopniu studiów realizowana jest autorska gra kierownicza skoncentrowana na zagadnieniach współpracy – opracowana przez dr B. Markowskiego oraz dr U. Skurzyńską-Sikorę (i przez nią aktualizowana, ostatnio dostosowana do realizacji poprzez MS Teams), a także symulacja biznesowa TEES 6. Na stopniu II gra kierownicza odbywa się w środowisku Marketplace – stając się pewnego rodzaju podsumowaniem nabytej wiedzy i umiejętności z zakresu analizy rynku, formułowania strategii firmy i zarządzaniu tą strategią z uwzględnieniem elementów operacyjnych i presji czasu. Marketplace integruje wszystkie obszary funkcjonalne biznesu i umożliwia studentom przemyślenie jak poszczególne elementy funkcjonowania firmy współzależnie oddziałują na jej wyniki i sytuację rynkową.

Na III roku studiów I stopnia kierunku Zarządzanie studenci, po wcześniejszym wyborze specjalności, realizują odrębne programy studiów. Student ma do wyboru trzy specjalności: E-przedsiębiorczość (EP), Zarządzanie zasobami ludzkimi (ZZL) i Menedżer produktu (MP). Wybór specjalności poprzedzony jest prezentacją specjalności przez jej kierownika kierunku lub wyznaczonego pracownika. Student zapoznawany jest z programem realizowanym w

ramach specjalności oraz późniejszymi możliwościami absolwenta, który ukończy program przewidziany dla danej specjalności.

Najchętniej wybieraną przez studentów specjalnością jest Menadżer produktu. Celem tej specjalności jest przygotowanie studentów do pełnienia funkcji zarządczych na różnych szczeblach m.in. na stanowisku brand managera i menedżera produktu. Student nabywa umiejętności niezbędne w: planowaniu nowych produktów, kreowaniu marki, wyborze kanałów dystrybucji, kształtowaniu doświadczeń klienta, planowaniu skutecznych form promocji. W ramach oferty dla studentów mieści się 150 godz. wykładów; 120 godzin ćwiczeń (m.in. Innowacje i rozwój nowych produktów; Komunikacja i identyfikacja wizualna produktu; Dystrybucja i polityka cen produktów) 30 godzin konwersatoriów (E-marketing i social media; Jakościowe badania marketingowe). Specjalność ta odpowiada na zapotrzebowanie przedsiębiorstw na pracowników posiadających kompleksową wiedzę z zakresu marketingu. Prowadzone w ramach specjalności zajęcia pozwalają na zrealizowanie szeregu kierunkowych efektów kształcenia takich jak:

- w zakresie wiedzy: znajomość podstawowych mechanizmów oddziałujących na zachowania pracownika, konsumenta, przedsiębiorcy umiejętność dostrzegania i analizowania problemów współczesnej gospodarki, współczesnych organizacji i ich otoczenia
- w zakresie umiejętności: student umie komunikować się na tematy specjalistyczne w zakresie marketingu ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców oraz planować i organizować własną pracę oraz pracę wykonywaną w ramach zespołu ze szczególnym uwzględnieniem zespołów zarządzających produktami, student potrafi przeprowadzić analizę asortymentu; jest przygotowany m.in. do zmodyfikowania długości linii produktów czy przeprowadzenia audytu portfela marek
- w zakresie postaw: absolwent tej specjalizacji jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści i postępowania w sposób profesjonalny, jest przygotowany do pracy w zespole

Zajęcia w ramach specjalności prowadzone są przede wszystkim przez pracowników Katedry Marketingu i Katedry Metod Badawczych Zarządzania. Podkreślić należy, że występuje wysoki stopień zgodności między badaniami naukowymi realizowanymi w ramach ww. Katedr i tematyką zajęć prowadzonych w ramach specjalizacji. Np. zainteresowania naukowe dr. hab. M. Lipowskiego prof. UMCS koncentrują się wokół marketingu usług, multikanałowej dystrybucji, wykorzystaniu technologii ICT w marketingu, komunikacji marketingowej, public relations oraz badaniach marketingowych. Dr hab. Radosław Mącik, prof. UMCS zajmuje się badaniami zachowań konsumentów moderowanymi przez technologie informacyjne i komunikacyjne, a także wielokanałowymi procesami zakupowymi. Warto podkreślić, że prof. R. Mącik jest również specjalistą w zakresie metodologii badań ilościowych i jakościowych, z uwzględnieniem badań internetowych, oraz metod analizy danych, w tym modelowaniem równań strukturalnych (CB-SEM i PLS-SEM), metod uczenia maszyn i wizualizacją danych.

Powiązanie wiedzy merytorycznej wszystkich pracowników prowadzących zajęcia w ramach tej specjalności ze stale prowadzoną działalnością badawczą i doświadczeniami płynącymi ze współpracy z praktyką gwarantują skuteczność w realizacji kierunkowych efektów kształcenia oraz umożliwiają przygotowanie studentów zarówno do udanych tranzycji na rynek pracy jak i do prowadzenia i udziału w działalności naukowej w zakresie nauk o zarządzaniu i jakości.

Kolejną specjalnością, możliwą do wyboru przez studentów kierunku Zarządzanie I stopnia jest Zarządzanie zasobami ludzkimi. Celem tej specjalności jest przygotowanie studentów do pełnienia funkcji zarządczych na różnych szczeblach m.in. na stanowiskach realizujących funkcję personalną w organizacjach różnego typu. Realizowany jest on poprzez dostarczenie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego realizowania planów i programów z zakresu polityki personalnej. Student, uczestnicząc w zajęciach realizowanych w ramach specjalności nabywa umiejętności niezbędne do: planowania zapotrzebowania na pracowników, opracowywania założeń i realizacji procesów rekrutacji i selekcji pracowników, projektowania systemów wynagrodzeń i ocen pracowniczych, administrowania sprawami personalnymi zgodnie z obowiązującym stanem prawnym oraz wykorzystywania narzędzi ICT dla potrzeb realizacji zadań w ramach funkcji kadrowej. W ramach oferty dla studentów mieści się 135 godz. wykładów; 135 godz. ćwiczeń i 30 godz. zajęć konwersatoryjnych służących zapoznaniu studentów z systemami informatycznymi w ZZL. Każdy z przedmiotów realizowany jest w formule: 15 godz. wykładów i 15 godz. ćwiczeń.

Zajęcia w ramach tej specjalności realizowane są w przeważającej mierze przez pracowników Katedry Kapitału Intelktualnego i Jakości, wspieranych przez pracowników Katedry Zarządzania.

Program specjalności skonstruowany jest w taki sposób, aby możliwe było dostarczenie studentom wiedzy z zakresu: prawa pracy; ochrony danych osobowych; rozwijania, oceniania i wynagradzania pracowników oraz zmian jakie dokonują się wraz z globalizacją i informatyzacją życia społecznego. Realizowane są w ten sposób kierunkowe efekty kształcenia, które powodują, że student zna i rozumie znaczenie zasobów ludzkich dla organizacji i gospodarki oraz zna metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w zarządzaniu zasobami ludzkimi w nowoczesnych organizacjach. Udział w zajęciach oferowanych w ramach specjalności umożliwia studentowi nabycie umiejętności:

- identyfikowania i prawidłowej interpretacji zjawisk społeczno-gospodarczych, tak wewnątrz organizacji, jak i w ich otoczeniu, oraz identyfikowania ich związków z zarządzaniem zasobami ludzkimi w organizacji,
- właściwego doboru źródeł informacji, oceny ich wiarygodność, krytycznej analizy danych w obszarze ZKL
- dyskusowania, przedstawiania i argumentowania własnego stanowiska, analizowania i oceniania stanowiska innych.

Dzięki staraniom prowadzących zajęcia kreowane są również postawy otwartości wobec samooceny swojej wiedzy i posiadanych umiejętności oraz samodzielnego jej pogłębiania i rozwoju osobistego (K_K01).

Program specjalności koresponduje z zainteresowaniami naukowymi i prowadzonymi w ramach obu Katedr badaniami. Warto odnieść się tutaj do odrobku naukowego dr hab. Anny Rakowskiej, prof. UMCS, której zainteresowania naukowe oraz bogaty dorobek publikacyjny koncentrują się wokół takich zagadnień jak: kompetencje pracownicze i menedżerskie, kompetencje przyszłości, kierowanie karierą, różne aspekty zarządzania różnorodnością pracowników w organizacji, zarządzanie kapitałem ludzkim, efektywność pracy czy HRM.

Trzecia, możliwa do wyboru przez studentów studiów I stopnia kierunku Zarządzanie specjalność: E-przedsiębiorczość (EP), nie jest uruchomiona ze względu na niewielkie zainteresowanie ze strony studentów. Obecnie (semestr zimowy 2021/2022) podjęte zostały prace nad zmodyfikowaniem tej specjalności w taki sposób, aby zawierała treści bardziej adekwatne do zgłaszanych przez studentów oczekiwań (e-biznes i zarządzanie w tego typu organizacjach) jak i obserwowanych trendów w gospodarce. Prace koordynowane są przez pracowników Katedry Zarządzania UMCS.

Studia II stopnia trwają 4 semestry i kończą się uzyskaniem tytułu magistra. Obejmują one łącznie 855 godzin zajęć dydaktycznych i dają możliwość uzyskania 120 pkt. ECTS. W bloku przedmiotów kształcenia ogólnego zaplanowano łącznie 420 godzin, z czego wykłady obejmują 210 godz., ćwiczenia 130 godz. konwersatoria 75 godz. Blok przedmiotów wybieralnych to 435 godz. w tym: wykłady: 285 godz., ćwiczenia 60 godz., seminaria 90 godz.

W pierwszym roku nauki student realizuje 465 godzin dydaktycznych, w drugim roku – 390 godzin. Szczegółowy program studiów przedstawiony został w zał.2.1.

Na studiach II stopnia wszystkie przedmioty ujęte zostały w dwóch grupach:

- Blok przedmiotów kształcenia ogólnego – 58 ECTS.
- Blok przedmiotów wybieralnych - 56 ECTS.

Ogólną liczbę ECTS uzupełniają punkty za pracę magisterską i jej obronę (egzamin magisterski) - 6 pkt.

Na studiach II stopnia student kierunku Zarządzanie, przede wszystkim pogłębia posiadaną już wiedzę z obszaru nauk o zarządzaniu i jakości. W ramach przedmiotów obowiązkowych, realizowanych w ciągu pierwszych dwóch semestrów student poszerza swoją wiedzę z zakresu Mikro- i Makroekonomii (oznaczone w planie studiów jako Mikroekonomia II i Makroekonomia II), Zarządzania kapitałem ludzkim i Zarządzania strategicznego (również poziom rozszerzony II). Dodatkowo pojawiają się: Koncepcje zarządzania, Zarządzanie kapitałem intelektualnym, Marketing międzynarodowy. Przekazywane treści mają za zadanie doprowadzić do tego, że student będzie w pogłębionym stopniu znał i rozumiał: miejsce nauk o zarządzaniu w systemie nauk społecznych i ich relacje do innych dyscyplin nauk oraz teorie i koncepcje zarządzania wyjaśniające złożone zależności między zjawiskami i procesami

zachodzącymi w organizacjach i ich dynamicznie zmieniającym się otoczeniu (K_W01, K_W02). Dodatkowo dąży się do spowodowania przyrostu wiedzy studenta dotyczącej mechanizmów funkcjonowania człowieka w organizacjach; relacji, jakim podlega oraz uwarunkowań jego zachowań jako pracownika, menedżera, przedsiębiorcy i konsumenta (K_W04). W ramach zajęć prowadzonych na II stopniu student nadal rozwija umiejętności wykorzystywania nabytej wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania złożonych problemów w organizacjach i ich otoczeniu poprzez właściwy dobór źródeł informacji, ocenę ich wiarygodność, krytyczną analizę pozyskanych danych i prawidłowej ich syntezy (realizowane efekty kształcenia: K_U01, K_U03).

W ramach blok przedmiotów obowiązkowych dodatkowo wyróżnić można dwie grupy: 1) przedmioty, które ukierunkowane są w większym stopniu na rozwój umiejętności projektowania i wdrażania praktycznych rozwiązań w organizacjach (Prawo gospodarcze, Negocjacje, Zarządzanie logistyczne, Zarządzanie procesami); 2) przedmioty, które mają charakter narzędziowy i umożliwiają absolwentowi realizację zadań o charakterze analitycznym (Statystyka i ekonometria II, Badania marketingowe II, Analiza danych, Rachunkowość zarządcza).

Realizowane są tutaj następujące efekty uczenia się:

- w zakresie wiedzy- student w stopniu pogłębionym zna i rozumie zasady działania organizacji gospodarczych i społecznych, wszechstronne zależności między nimi oraz złożone uwarunkowania prowadzenia przez nie działalności (w skali krajowej, UE i globalnej); metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w zarządzaniu organizacjami, w tym - kompleksowe metody oceny efektywności i skuteczności ich działania; zaawansowane metody i narzędzia gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji w analizowaniu i prognozowaniu zjawisk i procesów zachodzących w organizacjach; metody rozwijania innowacyjności oraz kreowania różnych form przedsiębiorczości. (realizowane efekty kształcenia: K_W03, K_W05, K_W09, K_W11).
- student pogłębia umiejętności pozwalające mu właściwie dobierać źródła informacji, oceniać ich wiarygodność, krytycznie analizować pozyskane dane i dokonywać ich prawidłowej syntezy; wykorzystywać metody ilościowe i jakościowe w prognozowaniu różnych wariantów przebiegu procesów społeczno-gospodarczych w organizacjach i ich otoczeniu, komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców (realizowane efekty kształcenia: K_U03, K_U04, K_U05)
- student rozwija i pogłębia również swoje kompetencje społeczne, kreowana jest jego gotowość do pracy w zespołach, organizacjach i instytucjach oraz pełnienia w nich różnych ról; działania w sposób profesjonalny, przestrzegania zasad etyki zawodowej i egzekwowania ich przestrzegania od innych; podtrzymywania etosu wykonywanego zawodu, odpowiedzialnego przygotowania się do swojej pracy oraz uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności (K_K04, K_K07, K_K08)

Na szczególną uwagę zasługuje przedmiot *Gra kierownicza II*. Jest to symulacja biznesowa, w której studenci podejmują decyzje w symulowanych warunkach, imitujących realne sytuacje

decyzyjne menedżerów. Udział w grze pozwala na poznanie praktycznych mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej. Umożliwia obserwowanie dynamiki zjawisk ekonomicznych i poznanie w praktyce zależności przyczynowo-skutkowych między podstawowymi zmiennymi determinującymi sytuację decydentów. Gra uczy również współpracy w grupie, podziału ról i odpowiedzialności oraz zespołowego podejmowania decyzji. Student w trakcie zajęć nabywa różnorodną wiedzę i umiejętności. Mechanizm gry stawia przed studentami zadania, które polegają na konieczności: 1) zorganizowania pracy zespołu zarządzającego wirtualną firmą (m.in. ustalenie podziału obowiązków, systemu podejmowania decyzji, systemu komunikowania się, planowania pracy zespołowej) [K_W03, K_W04, K_U04, K_U11, K_K03, K_K04, K_K05]; 2) przygotowywania decyzji z wykorzystaniem symulatora prognozowanych wyników Marketplace Live [K_W03, K_W04, K_W09, K_U02, K_U04, K_K05]; 3) zespołowego podejmowania decyzji dotyczących różnych obszarów funkcjonalnych przedsiębiorstwa wirtualnego podczas 8 okresów decyzyjnych [K_W03, K_W04, K_W06, K_W09, K_U02, K_U04, K_U09, K_U11, K_K03, K_K04, K_K05]; 4) stałych analiz wyników badań rynku udostępnianych przez system Marketplace Live w kolejnych okresach decyzyjnych [K_W03, K_W04, K_W06, K_W09, K_U02, K_U04, K_K03, K_K04, K_K05]; 5) przygotowania i przedstawienia inwestorom biznesplanu na kwartały 5-8 [K_W03, K_W04, K_W06, K_W09, K_U02, K_U04, K_U09, K_K03, K_K04, K_K05]. Podsumowanie gry wiąże się z obowiązkiem przygotowania i przedstawienia prezentacji końcowej zawierającej analizę przyjętych strategii i ocenę ich efektywności [K_W03, K_W04, K_W06, K_W09, K_U02, K_U04, K_U09, K_K03, K_K04, K_K05].

Gra kierownicza wymaga od studentów korzystania z wiedzy zdobytej podczas całych studiów oraz zaangażowania w pracę zespołową wielorakich umiejętności technicznych i społecznych. Przedmiot ten cieszy się dużym zainteresowaniem, a możliwość kompleksowego sprawdzenia siebie w zbliżonych do naturalnych warunkach zarządzania przedsiębiorstwem jest wysoko oceniana przez uczestników.

Na II roku Zarządzania II stopnia studenci wybierają specjalność, co wiąże się z realizacją przedmiotów kształcenia ogólnego przewidzianych harmonogramem studiów uzupełnionych o zestawy odrębnych przedmiotów realizowanych w ramach specjalności. Studenci mają do wyboru cztery specjalności: Systemy informacyjne w administracji i biznesie (SIwAiB), Zarządzanie marką i wizerunkiem firmy (ZMiWF), Zarządzanie kapitałem społecznym (ZKS) i specjalność Menedżersko-prawną (MPE). Podobnie jak w przypadku wyboru specjalności na studiach I stopnia dla studentów przygotowywane są prezentacje specjalności. Student zapoznawany jest z programem realizowanym w ramach danej specjalności oraz późniejszymi możliwościami dla absolwenta tej specjalności.

W roku akademickim 2021/22 uruchomione zostały dwie specjalności: Menedżersko-prawna (MPE) i Zarządzanie marką i wizerunkiem firmy (ZMiWF).

W ramach oferty dla studentów specjalności Menedżersko-prawnej (MPE) mieści się 120 godz. wykładów; 60 godzin ćwiczeń (m.in. Elementy prawa handlowego; Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych oraz ochrona danych osobowych; Kompetencje menedżerskie). Specjalność ta

odpowiada na zapotrzebowanie przedsiębiorstw na pracowników posiadających kompleksową wiedzę z zakresu zarządzania uzupełnioną podstawową wiedzą prawną. Prowadzone w ramach specjalizacji zajęcia pozwalają na zrealizowanie kierunkowych efektów uczenia się takich jak:

- w zakresie wiedzy: w stopniu pogłębionym - przepisy prawa oraz normy i standardy (kulturowe, organizacyjne i etyczne) kształtujące strukturę oraz regulujące różne obszary funkcjonalne organizacji (normy pracy, standardy rachunkowości); zasady ochrony własności przemysłowej, prawa autorskiego (K_W07, K_W10),
- w zakresie umiejętności: student umie identyfikować i prawidłowo interpretować zjawiska społeczno-gospodarcze, tak wewnątrz organizacji, jak i w ich otoczeniu, oraz zależności przyczynowo- skutkowe między nimi z punktu widzenia prawa (K_U01),
- w zakresie postaw: absolwent tej specjalizacji jest gotów do działania w sposób profesjonalny, przestrzegania zasad etyki zawodowej i egzekwowania ich przestrzegania od innych, jest przygotowany do pracy w zespole (K_K07, K_K04).

Absolwent specjalności Menedżersko-prawnej:

- Cechuje się znajomością prawa i umiejętnością stosowania go w praktyce.
- Posiada specjalistyczną wiedzę pozwalającą na zarządzanie przedsiębiorstwem.
- Potrafi analizować i oceniać interakcje między czynnikami prawnymi, ekonomicznymi i finansowymi wpływającymi na sytuację przedsiębiorstwa i jego otoczenia.

Przedmiotami specjalizacyjnymi są tutaj:

- Elementy prawa handlowego. Celem przekazywanych treści jest przybliżenie zasad prawnych profesjonalnego obrotu handlowego.
- Podstawy prawa i postępowania administracyjnego oraz prawo nowoczesnych technologii. Treści kształcenia ogniskują się wokół opisu funkcjonowania organów administracji oraz procedury załatwiania spraw, możliwych środków odwoławczych i skargi do sądów administracyjnych, prezentacji podstaw i konsekwencji stosowania w administracji nowoczesnych technologii.
- Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych oraz ochrona danych osobowych. Celem tego przedmiotu jest zapoznanie słuchaczy z zakresem podmiotowym i przedmiotowym oraz funkcjami i zasadami prawa pracy a także ubezpieczeń społecznych.
- Nadzór korporacyjny. Celem jest zapoznanie studentów z istotą ładu i nadzoru korporacyjnego oraz z determinantami rozwoju.

Drugą specjalnością, wybraną przez studentów kierunku Zarządzanie II stopnia w roku akademickim 2021/22 jest Zarządzanie marką i wizerunkiem firmy (ZMiWF).

W ramach oferty dla studentów mieści się 120 godz. wykładów; 60 godzin ćwiczeń (m.in. Strategie marketingowe; Kreowanie silnej marki; Public relations i corporate identity). Absolwent tej specjalności posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do zarządzania marką w

różnych branżach oraz zarządzania wizerunkiem przedsiębiorstwa/ organizacji. Prowadzone w ramach specjalizacji zajęcia pozwalają na zrealizowanie kierunkowych efektów uczenia się takich jak:

- w zakresie wiedzy: w stopniu pogłębionym - zasady myślenia strategicznego oraz metody i narzędzia zarządzania strategicznego; znajomość podstawowych mechanizmów oddziałujących na zachowania konsumenta; umiejętność dostrzegania i analizowania problemów współczesnej gospodarki, współczesnych organizacji i ich otoczenia
- w zakresie umiejętności: student umie komunikować się na tematy specjalistyczne w zakresie marketingu ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców oraz planować i organizować własną pracę oraz pracę wykonywaną w ramach zespołu ze szczególnym uwzględnieniem zespołów zarządzających markami i kształtującymi wizerunek przedsiębiorstwa właściwie dobierać źródła informacji, oceniać ich wiarygodność, krytycznie analizować pozyskane dane i dokonywać ich prawidłowej syntezy dla potrzeb działalności marketingowej organizacji
- w zakresie postaw: absolwent tej specjalizacji jest gotów do postępowania w sposób profesjonalny, jest przygotowany do pracy w zespole; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.

Student, uczestnicząc w zajęciach realizowanych w ramach specjalności nabywa umiejętności niezbędne do: opracowywania strategii marketingowych; wdrażania systemów CRM; tworzenia planów i wdrażania instrumentów kształtujących wizerunek przedsiębiorstwa. przygotowywania i realizowania praktycznych rozwiązań w zakresie tworzenia silnej marki; planowania działań PR i zasada pracy z mediami; pozycjonowania cenowego marek.

W ramach bloku przedmiotów wybieralnych każdy student kierunku Zarządzanie I i II stopnia zobowiązany jest do wyboru i zrealizowania 15 godzin z oferty przedmiotów ogólnouniwersyteckich. Oferta tych przedmiotów obejmuje wykłady realizowane przez pracowników różnych wydziałów w cyklach semestralnych. Daje to studentom kierunku Zarządzanie możliwość poszerzenia swoich zainteresowań, zdobycia nowej wiedzy czy uzyskania interesujących informacji.

Kolejnymi składowymi bloku przedmiotów wybieralnych są przedmioty ogólnowydziałowe, z których student zobowiązany jest do wyboru i zrealizowania 30 godz. zaplanowanych w planie studiów (dotyczy studentów I i II stopnia) i moduł przedmiotów fakultatywnych, z których student I stopnia kierunku Zarządzania musi wybrać i zrealizować 30 godz., student II stopnia - 15 godz.

Przykładowymi zajęciami, realizowanymi w semestrze zimowym 2021/22, w których mogli uczestniczyć studenci kierunku Zarządzanie w ramach przedmiotów wybieralnych były:

Wykłady ogólnouniwersyteckie:

- „Interpersonal Communication Skills” ; „Absolwent na rynku pracy - jak zbudować swoją przewagę?” – wykłady realizowane na Wydziale Ekonomicznym.
- „Samoświadomość i samoakceptacja”; „Procesy ludnościowe: Świat, Europa, Polska” – wykłady realizowane na Wydziale Filozofii i Socjologii.
- „British and American Film History”; „Fantastyka i historia” - wykłady prowadzone przez pracowników Wydziału Filologicznego.
- „O kondycji zdrowotnej w kontekście radzenia sobie z problemami cywilizacyjnymi”; „Czy te oczy mogą kłamać” - o tajemniczych związkach percepcji wzrokowej, sztuki i życia codziennego” wykłady przygotowane przez pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Wykłady ogólnowydziałowe realizowane na kierunku Zarządzanie I stopnia w semestrze zimowym 2021/22, wybrane przez studentów to: „Zarządzanie niepodatkowymi obciążeniami przedsiębiorstw” i „Wystąpienia publiczne”. Dla studentów II stopnia prowadzone są wykłady: „Analityka biznesowa I”, „Współczesne tendencje w handlu międzynarodowym”.

Uruchomione wykłady fakultatywne dla studentów I stopnia to: „Komunikacja w biznesie” i „Zarządzanie kryzysem w przedsiębiorstwie”. Studenci II stopnia uczestniczą w wykładzie fakultatywnym „Otwarte innowacje”.

Stworzenie studentom możliwości samodzielnego wyboru przedmiotów, z jednoczesnym zobowiązaniem ich do zrealizowania określonej liczby godzin umożliwia realizację bardziej ogólnych kierunkowych efektów uczenia się. W zakresie wiedzy student nabywa i poszerza swoją wiedzę w zakresie dylematów współczesnej gospodarki i cywilizacji, poszerza również swoje umiejętności w zakresie samodzielnego planowania i realizowania zindywidualizowanej ścieżki uczenia się przez całe życie czego wyrazem jest gotowość do krytycznej oceny swojego stanu wiedzy i umiejętności oraz podejmowania działań rozwojowych i doskonalących. Dodatkowo, wybór z oferty wykładów ogólnouniwersyteckich zajęć prowadzonych w języku angielskim sprzyja poszerzaniu umiejętności posługiwania się językiem obcym wpisując się w katalog zakładanych efektów kształcenia na tym kierunku.

Warto zaznaczyć, że każdy z pracowników Wydziału Ekonomicznego ma możliwość przygotowania propozycji wykładów ogólnouniwersyteckich (poza pracownikami ze stopniem magistra); ogólnowydziałowych i fakultatywnych (włączając pracowników ze stopniem magistra będących jednocześnie praktykami). Umożliwia to dzielenie się wiedzą i wynikami badań prowadzonymi przez pracowników Wydziału w ramach działalności naukowej oraz doświadczeniami z praktyki gospodarczej.

Seminaria dyplomowe dla studentów kierunku Zarządzanie (I stopnia) rozpoczynają się w 4 semestrze. Na przygotowanie pracy dyplomowej przewidzianych jest 60 godzin (20 godzin w semestrze). Student ma prawo wyboru seminarium z oferty zamieszczonej na stronie internetowej Wydziału (<https://www.umcs.pl/pl/seminaria-dyplomowe-magisterskie,18852.htm>). Tematyka seminariów podawana jest przez uprawnionych do prowadzenia seminariów dyplomowych pracowników i w większości przypadków, związana

jest z zainteresowaniami naukowymi prowadzącego. Wielu z promotorów dopuszcza możliwość zgłaszania przez seminarzystów własnych pomysłów na tematy prac dyplomowych. Harmonogram prac realizowanych w ramach seminarium ustalany jest indywidualnie przez prowadzącego.

Seminaria magisterskie dla studentów kierunku Zarządzanie (I stopnia) rozpoczynają się w 2 semestrze. Na przygotowanie pracy magisterskiej przewidzianych jest 90 godzin (30 godzin w semestrze). Student wybiera seminarium z oferty zamieszczonej na stronie internetowej Wydziału (<https://www.umcs.pl/pl/seminaria-dyplomowe-magisterskie,18852.htm>).

Podobnie jak w przypadku seminariów licencjackich, wielu z promotorów dopuszcza możliwość zgłaszania przez seminarzystów własnych pomysłów na tematy prac. Harmonogram prac realizowanych w ramach seminarium magisterskiego ustalany jest indywidualnie przez prowadzącego. Dojrzałość studentów studiów II stopnia oraz posiadanie przez nich doświadczenia w konstruowaniu prac dyplomowych dają możliwość położenia większego nacisku na indywidualne dyskusje prowadzącego z seminarzystą, zwiększa się również zakres oczekiwań co do zakresu przeglądu literatury przedmiotu. W zdecydowanej większości przypadków studenci korzystają z monografii, artykułów i innych opracowań w języku angielskim (lub w innych językach kongresowych). Przyczynia się to do poszerzenia ich kompetencji językowych w obszarze profesjonalnego słownictwa i używania terminologii przyjętej w pracach angielskojęzycznych z obszaru nauk o zarządzaniu i jakości.

Spośród realizowanych efektów osiągniętych dzięki uczestnictwu w seminariach dyplomowym i magisterskim wskazać należy na:

- Efekty w zakresie wiedzy, które prowadzą do tego, że student zna i rozumie: pojęcia, teorie i metody badań stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości; standardowe metody i narzędzia pozyskiwania, analizy i prezentacji danych ekonomicznych i społecznych; podstawowe zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego (K_W02, K_W06, K_W12).
- Efekty w zakresie umiejętności, które wyrażają się w tym, że student potrafi: wykorzystywać nabytą wiedzę do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w organizacjach i ich otoczeniu oraz wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie ich oceny oraz krytycznej analizy i syntezy; komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii, przygotowywać prezentacje oraz prace pisemne dotyczące problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji i zarządzaniem nimi; przygotować pracę dyplomową/magisterską rozwiązującą wybrany problem z zakresu nauk o zarządzaniu, korzystając z różnych źródeł (K_U01, K_U04, K_U06).
- Efekty w zakresie kompetencji społecznych, dzięki którym student jest gotowy do: uznawania znaczenia specjalistycznej wiedzy i opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych; skutecznego komunikowania się z

otoczeniem, negocjowania i przekonywania; postępowania w sposób profesjonalny (K_K02, K_K04, K_K08).

Warto dodać, że z inicjatywy pracowników WE organizowane są dla studentów oraz chętnych pracowników, szkolenia dotyczące dostępu i sposobów korzystania z baz danych dostępnych na UMCS. Są one prowadzone zdalnie i poprzez moduł: "Narzędzia EBSCOhost przydatne przy pisaniu pracy dyplomowej/magisterskiej" realizują specyficzne potrzeby osób przygotowujących pracę dyplomową lub magisterską.

W programie studiów I stopnia przewidziano 120 godz. nauki języka obcego, na stopniu II student realizuje 60 godz. zajęć języka obcego. Dodatkowo każdy student ma obowiązek zrealizowania 15h wykładu w języku obcym (z listy przedmiotów do wyboru), zarówno na pierwszym jak i na drugim stopniu. Należy podkreślić, że oferta Wydziału Ekonomicznego w zakresie wykładów w języku obcym jest bardzo bogata (zał.3a.). Ponadto, na części przedmiotów wykorzystywane jest branżowe słownictwo anglojęzyczne i prezentowane są materiały multimedialne w języku obcym, ilustrujące omawiane zagadnienia lub wskazujące na uniwersalność metod i narzędzi. Taki zakres nauczania języków obcych daje absolwentom możliwość swobodnego komunikowania się w kwestiach naukowych i zawodowych w obszarze wiedzy i umiejętności zgromadzonych w trakcie studiów i zapewnia osiąganie efektów uczenia się w zakresie komunikacji w języku obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego dla studiów pierwszego stopnia i B2+ dla studiów drugiego stopnia.

Na kierunku Zarządzanie stosowane są zróżnicowane metody kształcenia dostosowane do założonych efektów uczenia się, potrzeb studentów i charakterystyki określonych przedmiotów. W związku z przejściem na pracę zdalną w marcu 2020 r. oraz kontynuowanie tego trybu nauczania w kolejnych semestrach wyróżnić można dwie zasadnicze grupy wykorzystywanych metod kształcenia. Ich dobór uwarunkowany był dbałością o osiągnięcie optymalnego stopnia realizacji efektów kształcenia dla danego przedmiotu oraz specyfiką zajęć prowadzonych w formie tradycyjnej (do marca 2020) oraz w formie zdalnej (od marca 2020 r. do chwili obecnej). W semestrze zimowym 2021/2022 wprowadzono możliwość prowadzenia ćwiczeń i konwersatoriów dla studentów I roku w formie stacjonarnej. Pozostali studenci kontynuowali naukę w formie zdalnej.

W programie studiów nie przewidziano zajęć realizowanych w formie metod i technik kształcenia na odległość. Jeszcze przed okresem pandemii część wykładowców korzystała z platformy Wirtualnego Kampusu UMCS (<http://kampus.umcs.pl>) do zamieszczania materiałów do zajęć i częściowej weryfikacji efektów uczenia. Dla okresu przed pandemicznego charakterystyczne było korzystanie z następujących metod i narzędzi dydaktycznych:

- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną (stosowane by wprowadzić studentów do problemów teoretycznych i praktycznych),

- studia przypadków (rozwiązywane na zajęciach),
- metoda projektów (projekty praktyczne),
- dyskusja problemowa na podstawie przeczytanych lektur lub ogólnej wiedzy i opinii studentów,
- rozwiązywanie zadań podczas zajęć i poza zajęciami,
- praca w grupach.

Większość zajęć realizowana była w sposób, który zakładał aktywizację studentów, umożliwiając im rozwijanie umiejętności autoprezentacji, argumentowania, przedstawiania swoich opinii i poglądów, dzielenia się pomysłami i spostrzeżeniami.

Po przejściu na naukę zdalną wykorzystywane są metody i techniki kształcenia na odległość (E-learning) właściwe dla realizacji zajęć w trybie synchronicznym, asynchronicznym oraz hybrydowym (zał.4a.). Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość odbywa się w UMCS z wykorzystaniem trzech narzędzi informatycznych tj.:

- platformy Wirtualny Kampus (<https://kampus.umcs.pl/>) - dotyczy kształcenia synchronicznego oraz organizacji zaliczeń i egzaminów w formie pisemnej i ustnej,
- aplikacji Teams w ramach ogólnouniwersyteckiej licencji Microsoft Office 365 (umożliwia realizację kształcenia synchronicznego oraz organizację zaliczeń i egzaminów w formie ustnej),
- systemu do obsługi studiów USOSweb UMCS <https://usosweb.umcs.pl/> (umożliwia kontakt ze studentami za pomocą poczty elektronicznej).

Pierwszy okres przejścia na naukę zdalną tj. semestr letni 2020 roku charakteryzował się przede wszystkim pracą w trybie asynchronicznym. Pomimo możliwości korzystania z platformy Wirtualny Kampus oraz z aplikacji MS Teams do prowadzenia zajęć w trybie videokonferencji dominowało wykorzystywanie tylko tych funkcjonalności, które pozwalały na przysyłanie materiałów do studentów; dodatkowo kontakt ze studentami realizowany był z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Przyczyny zaistniałej sytuacji leżały zarówno po stronie pracowników (brak umiejętności korzystania z zaawansowanych rozwiązań technologicznych i specyficznych technik informacyjno-komunikacyjnych), jak i sytuacji studentów (brak dostępu do odpowiednio pojemnego łącza internetowego, brak sprzętu o specyfikacji umożliwiającej łączenie się i pozostawanie w kontakcie z prowadzącym zajęcia itp.).

W kolejnym roku akademickim (2020/21) wszystkie zajęcia dydaktyczne odbywały się w formie zdalnej w trybie synchronicznym. Dla prowadzących zajęcia organizowane były szkolenia z obsługi obu platform i wykorzystywania tkwiących w nich możliwości dla potrzeb kształcenia w trybie synchronicznym. Równocześnie pracownicy Wydziału wyposażeni zostali w odpowiedni sprzęt (komputery stacjonarne i przenośne, kamery, słuchawki, tablety graficzne). Według obowiązujących obecnie na UMCS regulacji forma asynchroniczna zajęć może być wykorzystywana jedynie jako uzupełniająca (Zarządzenie Nr 81/2021 Rektora UMCS z dnia 3 września 2021 r. uwzględnia doświadczenia z realizacji zajęć w poprzednich dwóch

semestrach kształcenia w formie zdalnej - <https://www.umcs.pl/pl/uchwaly-zarzadzania-pisma-okolne,2499,zarzadzenie-nr-81-2021-rektora-universytetu-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie-z-dnia-3-wrzesnia-2021-r-w-sprawie-wprowadzenia-regulaminu-organizacji-zajec-dydaktycznych-prowadzonych-z-wykorzystaniem-metod-i-technik-ksztalcenia-na-odleglosc-w-universytecie-marii-curie-sklodowskiej-w-lublinie,106266.htm>). Łącznie około 15% zajęć dydaktycznych na Wydziale Ekonomicznym odbywało się w tym semestrze w formie stacjonarnej, jednak wariant hybrydowy zapewniony był przez cały semestr, pomimo pogarszającej się pod sam koniec semestru sytuacji epidemicznej. System przełączania pojedynczych grup I roku studiów w tryb zdalny po stwierdzeniu pozytywnego przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2 był skuteczny i nie paraliżował organizacji zajęć, powodując jedynie krótkie wyłączenia.

Podstawowym narzędziem wykorzystywanym do realizacji dydaktyki stał się MS Teams. Poza połączeniem wideo wykorzystywane są w nim kanały i pokoje do pracy i kontaktu ze studentami, wirtualna tablica do notowania, notesy do pracy w mniejszych grupach i archiwizowania prac studentów wykonywanych podczas zajęć. Uzupełnieniem MS Teams pozostał Wirtualny Kampus, który ze względu na większe możliwości stał się narzędziem do przeprowadzania egzaminów, testów i zaliczeń. Na Wirtualnym Kampusie część wykładowców zamieszcza także nagrane wykłady wideo do odtworzenia przez studentów.

Wśród powszechnie stosowanych metod i technik kształcenia na odległość, dla studentów kierunku Zarządzanie wykorzystywane są:

- wykład on-line (wszystkie wykłady przewidziane harmonogramem studiów w semestrze zimowym 2021/22)
- udostępnienie materiałów dydaktycznych w formie plików zawierających treści wykładów (niemodyfikowalnych), a także plików wykorzystywanych do zilustrowania treści przedmiotu z zawartością, którą studenci mogą edytować (modyfikowalne) (wszystkie ćwiczenia, większość wykładów przewidzianych harmonogramem studiów w semestrze zimowym 2021/22),
- czat (np. w ramach przedmiotu Dobór pracowników na rynku globalnym),
- praca w małych grupach (case study, rozwiązywanie zadań; wykorzystywane są kanały lub pokoje w MS Teams).

Warto nadmienić, że prowadzący zajęcia w dużym stopniu korzystają z zasobów Internetu w procesie dydaktycznym. Studenci korzystają z filmów, z konferencji TED, podcastów. Zagadnienia teoretyczne uzupełniane są wtedy przykładami praktycznymi.

W przypadku organizacji zajęć stacjonarnych na Wydziale Ekonomicznym, przy częściowym poluzowaniu obostrzeń pandemicznych, głównym ograniczeniem pozostaje konieczność zapewnienia min. 1,5m odstępu pomiędzy studentami. Układ siedzeń w salach zajęciowych wymusza znaczną redukcję liczby studentów większości sal zajęciowych. Przykładowo, w sali, w której w normalnych warunkach mieści się 64 osoby (np. sale B1-B3) – w warunkach reżimu sanitarnego zmieści się ich 12. Dla grup ćwiczeniowych pozostają zatem do dyspozycji jedynie

3 aule, w których planowane są zajęcia dla grup innych niż wykładowe I roku I stopnia studiów – o ile było to w ogóle możliwe.

Program studiów kierunku Zarządzanie przewiduje prawo studenta do indywidualnego kształtowania programu studiów. Wszyscy studenci realizują przedmioty kierunkowe, ale mają także możliwość wyboru przedmiotów specjalistycznych i ogólnouniwersyteckich, przedmiotu w języku obcym, języków obcych (możliwość wyboru zarówno języka, jak i poziomu), zajęć w ramach wychowania fizycznego, miejsca odbywania praktyk. Podobna polityka dotyczy zapisów na seminaria: wykładowcy przedstawiają ofertę problematyki seminariów, a studenci mają swobodę wyboru tematyki seminarium i promotora (nawet spoza osób realizujących zajęcia na kierunku). Taka indywidualizacja programu kształcenia jest dostępna dla wszystkich studentów, co skutkuje tym, że każdy z nich ma prawo w określonych granicach ustalać dla siebie indywidualny program kształcenia. Wymiary punktów ECTS oraz godziny zajęć przypisane do modułów kształcenia o charakterze wybieralnych na kierunku zarządzanie stanowią odpowiednio dla studiów: I stopnia 31% pkt. ECTS (32% godzin), II stopnia 46% pkt. ECTS (51% godzin).

Od roku akademickiego 2021/2022 Wydział wprowadził samodzielne zapisywanie się studentów na grupy zajęciowe poprzez system USOS, tym samym pozwalając studentom lepiej dopasować plan studiów do własnych potrzeb oraz dając możliwość wyboru osoby prowadzącej.

Studenci mogą studiować według indywidualnego programu studiów (IPS) oraz mogą starać się o zgodę na indywidualną organizację studiów (IOS). IPS przeznaczony jest dla studentów wybitnych ze średnią ocen powyżej 4,5 i umożliwia ustalenie indywidualnego programu studiów oraz ich skrócenie (szczegóły zawiera Procedura 4.1 SZJK (zał. 5a.), która przewiduje m.in. powołanie opiekuna naukowego). Studenci studiujący na co najmniej dwóch kierunkach, wychowujący dzieci, niepełnosprawni, chorzy, szczególnie zaangażowani na rzecz środowiska akademickiego, itp. mogą uzyskać IOS pozwalający na indywidualne ustalenie terminów i sposobu realizacji obowiązków (szczegóły zawiera Regulamin studiów par. 7 oraz Zarządzenie Rektora 70/2021 i Uchwała KD – odpowiednio zał. 6a., zał. 7a., zał. 8a.). Z IOS w skali Wydziału corocznie korzysta kilkudziesięciu studentów.

Ciekawym rozwiązaniem dla studentów mających wybitne osiągnięcia sportowe, artystyczne, w działalności społecznej (w tym wolontariat) czy badawczej jest „Program dwutorowej kariery UMCS”, który umożliwia zwolnienie z części zajęć dydaktycznych oraz zdawanie egzaminów za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (par. 8 RS – zał. 6a. i Zarządzenie Rektora 47/2019 – zał. 9a.).

Studenci, którzy w regulaminowym terminie do podeszli do obrony pracy dyplomowej mogą zostać wznowieni celem obrony. Mają na to 3 lata od dnia skreślenia z listy studentów (pracę kończą i bronią zwykle u tego samego promotora, choć istnieje możliwość zmiany zarówno tematu pracy, jak i osoby promotora).

Studenci z niepełnosprawnością mogą uczestniczyć w zajęciach i egzaminach z asystentem (niepełnosprawni ruchowo, niewidomi), tłumaczem języka migowego. Mogą także: nagrywać zajęcia, robić zdjęcia, otrzymać dostosowane do swoich potrzeb notatki, zmienić grupę zajęciową, zmienić termin i formę egzaminu. W bibliotece WE studenci mogą korzystać z lupy elektronicznej oraz programu powiększającego obraz na ekranie komputera. Z satysfakcją informujemy, że tegoroczny nasz absolwent z niepełnosprawnością słuchową (całkowita utrata słuchu) zdecydował się na podjęcie kolejnego kierunku studiów na naszym Wydziale (dla wykładowców na początku I semestru Jego studiów zostały zorganizowane zajęcia z psychologami i tłumaczem j. migowego, co pozwoliło na lepsze zrozumienie sposobu komunikacji). Uczelnia corocznie prowadzi szkolenia w zakresie umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi oraz z problemami zdrowia psychicznego (w tym depresje), w których uczestniczyli pracownicy WE - zał.10a.

Także wybór opiekuna i tematu pracy licencjackiej/magisterskiej gwarantuje zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia studentów kierunku zarządzanie. Wyboru opiekunów prac dyplomowych/magisterskich dokonuje Kolegium Dziekańskie po wcześniejszym zaopiniowaniu propozycji przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na podstawie między innymi współczynnika ilości osób obronionych u danego opiekuna w poprzednim roku akademickim.

Harmonogram realizacji studiów wynika z planu studiów (zał.2.3.). W planie studiów zwrócono szczególną uwagę na organizację oraz formę prowadzonych zajęć dydaktycznych. Takie rozwiązanie umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Informacja o organizacji zajęć jest dostępna na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/wydzial-ekonomiczny-umcs-w-lublinie,43.htm> oraz w systemie USOS.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-20:00 w blokach dwugodzinnych w formie stacjonarnej. Do realizacji programu studiów w okresie od 1 października 2021r. do 27 lutego 2022r., ze względu na wynikające uwarunkowania sytuacji pandemicznej, zostały wykorzystane metody i techniki kształcenia na odległość, zgodnie z Zarządzeniem Nr 80/2021 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 3 września 2021 r. w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 w warunkach epidemii (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0907/092238-134805-zr-nr-80-2021-org-roku-2021-22-sem-zimowy.pdf>).

Zajęcia prowadzone w formie kształcenia na odległość, co do zasady są prowadzone są w trybie synchronicznym w godzinach wyznaczonych w planie zajęć dla kierunku i roku (zał.4a.).

Liczebność grup studenckich została uregulowana przepisami Zarządzenia Nr 38/2019 z dnia 17 września 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Liczby grup studenckich uzależnione są od charakteru prowadzonych zajęć (tabela nr 1).

Tabela 1. Liczba grup na kierunku Zarządzanie w roku akademickim 2021/2022

Rok	Stopień	CA	KW/LB	CS	
I	I	4	6		
II	I	3	5		
III	I	3	3	Spec. MP- 2	Spec. ZZL- 1
I	II	2	3		
II	II	2	4	Spec. M-P- 1	Spec. ZMiWF- 1

Liczebność grup studenckich na ocenianym kierunku zawiera się w przedziale:

- Grupy ćwiczeniowe do 35 osób,
- Grupy konwersatoryjne/laboratoryjne do 20 osób,
- Grupy lektoratów do 20 osób,
- Grupy seminaryjne do 9 os. na studiach pierwszego stopnia, do 8 os. na studiach drugiego stopnia.

Liczebność grup studenckich jest uzależniona od charakteru prowadzonych zajęć oraz wpływa na poprawę kontaktu między studentami, a nauczycielami akademickimi. Ma to przełożenie na jakość przekazywanych treści, a także zdobywaną wiedzę przez studentów. Po zapoznaniu się z planem studiów, student wybiera grupę ćwiczeniową w zapisach prowadzonych drogą elektroniczną w systemie USOS. Liczebność grup w przypadku zajęć prowadzonych przy wykorzystaniu metod i technik na odległość, jest taka sama jak w przypadku prowadzenia zajęć tradycyjnych. Dzięki temu możliwa jest regularna interakcja między prowadzącym, a uczestnikami zajęć.

Podstawą prawną organizacji i odbywania praktyk objętych planem studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest Zarządzenie Rektora UMCS nr 70/2015 (zał.11a.) z późniejszymi zmianami. Studencka praktyka zawodowa jest integralną częścią kształcenia na studiach prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym i jest realizowana w wymiarze określonym w programie studiów danego kierunku i stopnia. W aktualnym programie studiów, obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 na kierunku Zarządzanie praktyki realizowane są na I stopniu studiów. Praktyki zawodowe trwają 120 godz. (1 m-c) i są realizowane po czwartym semestrze studiów. Realizacja praktyk umożliwia uzyskanie 4 punktów ECTS. Praktyka zawodowa jest bardzo istotnym elementem programu studiów, gdyż ukierunkowuje na doskonalenie kompetencji studentów oraz umożliwia powiązanie zagadnień teoretycznych z aspektami i problemami życia zawodowego. Dzięki praktykom studenci nabywają doświadczenie i są przygotowani do wejścia na rynek pracy.

Celem praktyki zawodowej jest pogłębianie wiedzy i poszerzanie umiejętności praktycznych przez studenta poprzez osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych do danego poziomu i kierunku studiów. Praktyka może być również pomocna przy zbieraniu informacji i danych, które zostaną wykorzystane w przygotowaniu pracy dyplomowej. Praktyka jest realizowana w wybranym podmiocie gospodarczym lub instytucji, która jest zgodna z charakterem studiów i pozwala uzyskać kierunkowe efekty uczenia się. Program studiów zakłada praktykę w instytucjach/przedsiębiorstwach, gdzie studenci posługując się wiedzą teoretyczną mogą formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w organizacjach oraz ich otoczeniu. Studenci potrafią rozstrzygać dylematy związane z zarządzaniem organizacjami. Uczestniczą w pracach zespołów, gdzie uczą się pełnić role społeczne i organizacyjne oraz działać w sposób przedsiębiorczy. Ponadto, potrafią skutecznie komunikować się z otoczeniem, negocjować i przekonywać.

Na UMCS procedura obsługi praktyk odbywa się za pomocą Systemu Obsługi Praktyk (SOP), w którym dokonywana jest rejestracja miejsca praktyki, przygotowanie umowy/deklaracji na praktykę, a także zaliczenie praktyki na podstawie przedstawionego przez studenta *Zaświadczenia o ukończeniu praktyki*. W tym dokumencie po zrealizowanej praktyce praktykodawcy oceniają osiągnięte poszczególne efekty uczenia się przez studenta. Na ich podstawie praktykodawca wystawia ocenę ogólną dla praktyki. W Zaświadczeniu znajduje się również miejsce na pozostawienie przez praktykodawcę uwag dotyczących zrealizowanych przez studenta praktyk zawodowych. Przedstawione w systemie oceny praktyk są weryfikowane przez Promotorów prac dyplomowych, którzy pełnią rolę Opiekunów praktyk. Ostateczną ocenę praktyk wystawia studentowi Promotor uwzględniając przedstawione zaświadczenie o ukończeniu praktyki. Wszystkie zamieszczone uwagi praktykodawców są sprawdzane i analizowane przez Opiekunów, a następnie uwzględnianie podczas prac nad kształtowaniem i aktualizowaniem programu studiów na kierunku Zarządzanie. Rola uwag zgłaszanych przez praktykodawców w Zaświadczeniach o osiągnięciu efektów kształcenia oraz w bezpośrednich rozmowach z Pełnomocnikiem dziekana ds. staży i praktyk jest niezwykle ważna i ma duże znaczenie w bieżącej ocenie kierunku studiów dokonywanej na posiedzeniach Komisji ds. Jakości oraz na Kolegium Dziekańskim.

Wybór miejsca praktyki jest dokonywany przez studenta samodzielnie lub istnieje możliwość skorzystania z oferty Uczelni (Baza miejsc praktyk - <https://praktyki.we.umcs.pl/>). Corocznie, od 2012 roku, przygotowywana przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk i staży, na Wydziale Ekonomicznym Baza praktyk (zał.12a.) zawiera oferty wielu instytucji i podmiotów gospodarczych, w różnych działach/wydziałach/stanowiskach, miastach oraz terminach dostosowanych do kierunku studiów. Średniorocznie Baza zawiera oferty około 40 przedsiębiorstw/instytucji z ponad 760 miejscami. Oferowane miejsca praktyk mogą być wykorzystane do realizacji praktyk wynikających z programu studiów, jak i praktyk fakultatywnych (nadprogramowych). Od 2019 roku Baza praktyk została zmodyfikowana i opracowana jako aplikacja dla studentów dostępna na stronie internetowej. Stworzona

została jako system wspomagający proces publikacji i rekrutacji studentów na praktyki i staże. Dzięki temu systemowi studenci, jak i pracownicy Wydziału otrzymują wiele korzyści m.in.:

- usprawnienie procesu tworzenia bazy ofert praktyk i staży pozyskiwanych od przedsiębiorców/instytucji,
- ułatwienie wyszukiwania konkretnej zindywidualizowanej oferty praktyki przez studentów,
- automatyzację czynności sprawozdawczych z procesu rekrutacji studentów na praktyki i staże,
- automatyzację procesu rekrutacji studentów na praktyki/staże – elektroniczny formularz zgłoszeniowy (funkcjonalność planowana do realizacji w późniejszym terminie).

Od wielu lat Baza praktyk cieszy się dużym zainteresowaniem studentów kierunku zarządzanie, gdyż umożliwia realizację praktyk w ciekawym, dopasowanym do kierunku studiów miejscu. W ostatnich latach z Bazy praktyk korzystało ok. 150 studentów rocznie co stanowiło 20% obłożenie oferowanych miejsc.

Wybór i akceptacja miejsca praktyki obowiązkowej jest dokonywana przez Promotora pracy dyplomowej, a w przypadku praktyk realizowanych przed powołaniem Promotora konsultacji dokonuje Opiekun roku, zaś dla praktyk ponadprogramowych Pełnomocnik dziekana ds. praktyk i staży. Nadzór nad praktykami sprawuje Prodziekan ds. Studentów. Proces realizacji praktyk zawodowych oraz praktyk ponadprogramowych (praktyki nieobowiązkowe) wspiera Pełnomocnik dziekana ds. praktyk i staży.

Na Wydziale została przygotowana *Procedura realizacji praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym* opisująca zasady dotyczące praktyk programowych oraz nieobowiązkowych, obecnie zmodyfikowana i dostosowana do okresu trwającego zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0421/125212-procedura-realizacji-praktyk-kwiecien-2021-docx.pdf>). Wszelkie procesy odbywają się poprzez wykorzystywanie systemu SOP oraz korespondencji mailowej. Dzięki temu proces obsługi praktyk stał się łatwiejszy i szybszy.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Studenci WE (w tym studenci kierunku Zarządzania) mają możliwość przystąpienia do zewnętrznego egzaminu międzynarodowego Telc Business English B2/C1. W roku akademickim 2021/2022 15 studentów uzyskało dofinansowanie Dziekana do ww. egzaminu.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

W przypadku kandydatów na studia I stopnia na kierunku Zarządzanie podstawę sporządzenia listy rankingowej stanowi łączna liczba punktów obliczonych na podstawie wyników egzaminu maturalnego ("nowa matura") lub ustalonych na podstawie ocen egzaminu dojrzałości ("stara matura") uzyskanych przez kandydata z przedmiotów:

- język obcy nowożytny (współczynnik 1,0),
- jeden przedmiot spośród: matematyka, historia, geografia (współczynnik 1,0).

O przyjęcie na studia II stopnia mogą się ubiegać osoby, które posiadają dyplom ukończenia studiów I stopnia lub jednolitych magisterskich. Kandydaci przyjmowani będą według rankingu ocen na dyplomie z ukończonych studiów wyższych. W pierwszej kolejności kwalifikowani będą absolwenci studiów pierwszego stopnia na kierunku: Zarządzanie na Wydziale Ekonomicznym UMCS, następnie absolwenci innych kierunków studiów wyższych Wydziału, a w dalszej kolejności absolwenci kierunków pokrewnych z dziedzin nauk: społecznych (ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki prawne, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o polityce i administracji), ścisłych i przyrodniczych (matematyka, informatyka) i humanistycznych (filozofia, historia) realizowanych na UMCS i w innych szkołach wyższych.

W przypadku, gdy na ostatnim miejscu listy rankingowej znajdzie się duża grupa kandydatów z tą samą oceną na dyplomie ukończenia studiów tej samej kategorii kwalifikowania, jako kryterium dodatkowe przyjmuje się średnią arytmetyczną ocen z przebiegu studiów.

Ponadto, Uczelnia wspiera również laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych przyjmując ich z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego lub przyznając maksymalną liczbę punktów z danego przedmiotu.

Uchwały rekrutacyjne, określające warunki, jakie muszą być spełnione przez kandydatów proponuje Kolegium Dziekańskie Wydziału Ekonomicznego z ponad rocznym wyprzedzeniem w stosunku do momentu rozpoczęcia samej rekrutacji, a ustala je Senat Uczelni. Przykładowo, propozycje kryteriów przyjęć kandydatów na studia w roku akademickim 2022/2023 zaproponowane zostały w dniu 18 lutego 2021 roku (uchwała Senatu czerwiec 2021 r.). Umożliwia to jasne komunikowanie przyszłym kandydatom warunków, jakie powinni brać pod uwagę przy aplikowaniu na studia oraz prowadzenie akcji promocyjnych na kilka miesięcy przed rozpoczęciem rekrutacji. Uchwała Senatu przyjęta została w terminie wymaganym ustawowo tj. do końca czerwca 2021 roku. W przypadku nowych kierunków studiów zasady rekrutacji nie odbiegają od wskazanych powyżej i ogłaszane są wraz z decyzją o powstaniu kierunku studiów.

Student może zmienić kierunek studiów (po zaliczeniu pierwszego semestru lub w terminie do 31 października w trakcie pierwszego semestru studiów) oraz przenieść się z innej uczelni (lub na inną uczelnię). Przy przeniesieniu z innej uczelni, decyzją dziekana określany jest semestr studiów i warunki uzupełnienia różnic programowych. Zawsze warunkiem przeniesienia jest

uznanie dotychczas osiągniętych efektów uczenia się i punktów ECTS (par. 10 i 11 Regulaminu Studiów – zał.6a.). Studenci korzystają z możliwości studiowania w ramach krajowych (MOST) i międzynarodowych (Erasmus) programów wymiany. Plan studiów jest uzgadniany przed wyjazdem, a po powrocie na podstawie dokumentu potwierdzającego zaliczenie przedmiotów oraz wykaz ocen i pkt. ECTS. Sposób przypisywania punktów ECTS reguluje pkt 4, par. 9 Regulaminu (co ważne – w przypadku, gdy liczba punktów jest większa niż w UMCS student nie ponosi opłaty). Oczywiście warunkiem przeniesienia zajęć zaliczonych poza UMCS jest stwierdzenia zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Szczegóły postępowania w ramach programu Erasmus reguluje Procedura 4.2 SZJK (zał.13a.).

Proces potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną służy ocenie kompetencji osób ubiegających się o zwolnienie z udziału w określonych zajęciach. Łączna liczba punktów ECTS uzyskanych drogą potwierdzania efektów uczenia się nie może przekraczać 50% wszystkich punktów przewidzianych programem studiów. Zgodnie z Uchwałą Senatu UMCS Nr XXIV - 28.35/19 z dn. 26 czerwca 2019 r. (zał.14a.) na Wydziale Ekonomicznym został powołany Pełnomocnik Dziekana ds. potwierdzania efektów uczenia się (dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. UMCS) oraz Wydziałowa Komisja ds. potwierdzania efektów uczenia się. Sprawdzenie kompetencji może przybrać formę egzaminu pisemnego lub ustnego, przy użyciu odpowiednich narzędzi weryfikujących efekty z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wnioskującemu przysługuje prawo odwołania się od decyzji Komisji do Rektora. Uczelnia może pobierać opłaty za przeprowadzenie procesu potwierdzania efektów uczenia się, a w przypadku trudnej sytuacji materialnej kandydat może ubiegać się o całkowite lub częściowe zwolnienie (szczegółowe zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa Uchwała Senatu UMCS nr XXIV-28.35/19 i Procedura 2.5 SZJK – zał.15a.). Do tej pory procedury te nie były stosowane w praktyce, gdyż na Wydział nie wpłynął żaden wniosek z prośbą o potwierdzenie efektów uczenia się.

Zasady oraz warunki dyplomowania są opisane w Regulaminie studiów (zał.6a.) oraz w Procedurze dyplomowania Wydziału Ekonomicznego (zał.16a.), która szczegółowo określa zasady oraz przebieg całego procesu dyplomowania. Uchwała dotycząca procesu dyplomowania jest podejmowana na rok przed planowanymi egzaminami dyplomowymi.

Pierwszym krokiem w przypadku procedury dyplomowania jest ustalenie listy promotorów. Kierowanie pracami dyplomowymi powierza się nauczycielom akademickim ze stopniem naukowym co najmniej doktora, specjalizującym się w obszarach tematycznych w zakresie szeroko pojętego zarządzania. Na Wydziale zapisy dla studentów na seminaria dyplomowe prowadzone są w formie elektronicznej, przez uczelniany system. Kryterium decydującym o pierwszeństwie podczas zapisów jest średnia z dotychczasowego przebiegu studiów, która jest liczona na koniec sesji poprzedzającej zapisy (zał.17a.). Wyboru osób uprawnionych do zapisywania się na seminaria w poszczególnych terminach dokonuje Dziekanat studencki. Student kierunku zarządzanie opracowuje pracę dyplomową (w przypadku studiów licencjackich) lub magisterską (w przypadku studiów magisterskich) pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego (promotora). Zagadnienia objęte tematem

pracy dyplomowej powinny dotyczyć kierunku studiów oraz przygotowania do pracy zawodowej. Prace mają zazwyczaj charakter teoretyczno-empiryczny. Studenci, pod kierunkiem naukowym i merytorycznym promotora, dokonują przeglądu literatury przedmiotu, identyfikacji źródeł danych, wyboru adekwatnych metod analizy problemu, projektują oraz realizują badania własne i przedstawiają ich rezultaty, wraz z wnioskiem. Prezentacje wyników badań własnych dokonywane są zazwyczaj w sposób opisowy, tabelaryczny i graficzny. W części empirycznej prac wykorzystywane są metody statystyczne.

Tematyka prac powiązana jest z zainteresowaniami badawczymi promotorów, jak również z ich działalnością publikacyjną. Często tematyka wiąże się także z posiadanymi przez pracowników doświadczeniami praktycznymi. Dodatkowo ustalając tematykę prac dyplomowych poszczególnych studentów uwzględniane są ich indywidualne zainteresowania i doświadczenia. Oferta seminariów wraz z proponowanymi zagadnieniami dostępna jest na stronie internetowej uczelni. Dopuszcza się możliwość proponowania przez studentów tematyki pracy nie związanej z sugerowanymi obszarami badawczymi. Prace dyplomowe i magisterskie realizowane na kierunku zarządzanie obejmują bardzo szeroki i różnorodny zakres tematyczny. Tabela ... zawiera przykładowe obszary badawcze realizowane przez studentów oraz tematy prac dyplomowych z 2021 r.

Tabela 2. Zakres tematyczny prac dyplomowych

Obszar badawczy	Przykładowe tematy prac dyplomowych
Zarządzanie przedsiębiorstwem, metody zarządzania	- Wybrane metody zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem - Zarządzanie średnim przedsiębiorstwem na przykładzie firmy G-Plus Partners Sp. z o. o. - Wybrane problemy zarządzania jednoosobowymi firmami międzynarodowego transportu samochodowego
Kompetencje pracowników, wymogi kompetencyjne	- Kompetencje pracowników placówek oświatowych na przykładzie burs szkolnych - Kompetencje audytora jako kluczowy czynnik skuteczności audytów zewnętrznych w małych i średnich przedsiębiorstwach - Oczekiwania pracodawców wobec kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS
Praktyczne aspekty kultury organizacyjnej	- Analiza kultury organizacyjnej na przykładzie Gminnego Klubu Sportowego Ruch Izbica - Wpływ orientacji projektowej na kulturę organizacyjną przedsiębiorstwa na przykładzie firmy X i Y

Obszar badawczy	Przykładowe tematy prac dyplomowych
	Analiza kultury organizacyjnej na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa
Decyzje zakupowe klientów	- Wpływ lojalności klientów na decyzje zakupowe na rynku na przykładzie sieci sklepów "Lidl" - Ocena wpływu działań z zakresu influencer marketingu na decyzje zakupowe młodych nabywców - Reklama w social mediach a decyzje zakupowe młodych nabywców
Marketing i budowanie marki w przedsiębiorstwie	- Kształtowanie wizerunku marki w mediach społecznościowych na przykładzie branży gastronomicznej - Działalność marketingowa przedsiębiorstwa na przykładzie Impero Bocheński Sp. z o.o. - Analiza procesu pozyskiwania klientów w branży budowlanej na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa
Wybrane aspekty zarządzania zasobami ludzkimi	- System motywacyjny w zarządzaniu organizacją na przykładzie Banku PKO BP VI Oddział w Lublinie - Metody selekcji wykorzystywane w doborze pracowników współczesnych przedsiębiorstw - Nowoczesne metody rekrutacji i selekcji pracowników na przykładzie branży IT

Indywidualne tematy prac dyplomowych mieszczą się w obszarze odpowiadającym kierunkowi studiów i są zatwierdzane przez Kolegium Dziekańskie. Student ostatniego semestru musi uzyskać pozytywne oceny ze wszystkich przedmiotów objętych programem studiów oraz zgromadzić wymaganą liczbę punktów ECTS, żeby złożyć pracę dyplomową, która musi być zaakceptowana przez promotora. Pisemna praca dyplomowa podlega sprawdzeniu systemem antyplagiatowym (JSA) współpracującym z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych zgodnie z zasadami określonymi przez zarządzenie Rektora. Promotor za pośrednictwem systemu APD sprawdza kompletność wprowadzonych danych i kieruje pracę do kontroli antyplagiatowej. Ocenia wynik raportu JSA i kieruje pracę do recenzji. Recenzentów wyznacza Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Egzamin dyplomowy powinien się odbyć w terminie ustalonym przez Dziekana, nie później jednak niż 4 tygodnie od dnia złożenia pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy jest ustny. W związku z sytuacją pandemiczną i ograniczeniem możliwości kształcenia bezpośredniego, od roku akademickiego 2019/2020 egzaminy dyplomowe są realizowane poza siedzibą Uniwersytetu z wykorzystaniem

technologii informatycznych, zapewniających kontrolę ich przebiegu. Egzamin dyplomowy na Wydziale był realizowany wyłącznie w formie wideokonferencji z wykorzystaniem aplikacji MS Teams w ramach ogólnouniwersyteckiej licencji Microsoft Office 365 i przy wykorzystaniu służbowych kont pracowników Uniwersytetu. W obliczu przedłużającego się stanu epidemii, zgodnie z Zarządzenia Rektora (Nr 103/2021), realizacja egzaminów dyplomowych z wykorzystaniem technologii informatycznych możliwa jest do 30 września 2022 r. O formie egzaminu dyplomowego decyduje Dziekan Wydziału (załącznik). Ocena procesu dyplomowania jest dokonywana przez studentów na podstawie badań ankietowych.

Rejestracja kandydatów na studia odbywa się za pośrednictwem systemu informatycznego UMCS (System Obsługi Rekrutacji, SOR), w którym kandydaci zakładają indywidualne konta, przekazują komplet wymaganej dokumentacji w formie elektronicznej, podlegają rankingowaniu i otrzymują informacje o wyniku rekrutacji wraz z decyzją. W przypadku pozytywnego wyniku ustalane są terminy dostarczenia oryginalnych dokumentów rekrutacyjnych, co jest równoznaczne z deklaracją podjęcia studiów. Terminy rekrutacji na studia II stopnia ustalane są na II połowę września danego roku kalendarzowego, aby umożliwić aplikowanie wrześniowym absolwentom studiów I stopnia.

Rekrutacja prowadzona jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną, która obsługuje kandydatów aplikujących na 5 kierunków studiów prowadzonych w języku polskim. Komisja Wydziałowa współpracuje z Rektorską Komisją Rekrutacyjną, Pełnomocnikiem rektora ds. Rekrutacji, Biurem Promocji oraz zespołem odpowiedzialnym za funkcjonowanie informatycznego systemu rekrutacyjnego. Na bieżąco monitorowana jest w systemie SOR aktywność kandydatów, prowadzona z nimi komunikacja z użyciem systemu, mailowo, telefonicznie lub osobiście (w warunkach pandemii ta ostatnia możliwość jest ograniczana do minimum – etapu przyjmowania dokumentów). Wszelkie usterki działania systemu SOR są na bieżąco zgłaszane obsłudze informatycznej. W przypadku braku stwierdzenia wymaganej aktywności kandydatów (np. brak wprowadzonych dokumentów) następuje kontakt z kandydatem i monit o podjęcie działania. W razie konieczności (np. spowodowanej wydłużaniem czasu dostarczania dokumentów od kandydatów zagranicznych lub koniecznością wystawienia dodatkowych zaświadczeń dla kandydatów zagranicznych - przykłady z Białorusi w rekrutacji 2021/2022) Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna pozostaje w indywidualnym kontakcie z kandydatami, zgłaszającymi takie problemy i reaguje elastycznie w ramach obowiązujących regulacji.

W toku studiów na okresowo i na bieżąco monitorowane są wyniki i aktywność studentów. W przypadku przedłużającej się nieobecności studentów na zajęciach bez informacji zwrotnej, wykładowcy są zobowiązani poinformować pracownika dziekanatu właściwego dla kierunku o tym fakcie. Dziekanat podejmuje próbę skontaktowania się ze studentem i wyjaśnienia przyczyny nieobecności. Jest to ważne zwłaszcza w pierwszym semestrze studiów ze względu na konieczność stwierdzenia rezygnacji ze studiów po zakwalifikowaniu i ustalenia ostatecznej liczby studentów. W kolejnych semestrach studiów związane jest to ze zdarzeniami losowymi. Liczba aktywnych studentów i rezygnacji jest monitorowana przez Prodziekana ds. Studentów

okresowo po zakończeniu semestru. W przypadku istotnego ubytku studentów Prodziekan ds. Studentów wraz z pracownikami dziekanatu i/lub Prodziekanem ds. Jakości Kształcenia podejmują działania zmierzające do wyjaśnienia ponadnormatywnej (tj. znacząco większego niż w poprzednich latach ubytku liczby studentów). W przypadkach, kiedy dochodzi do niepokojąco wysokiej liczby ocen niedostatecznych – sytuacja zwykle zgłaszana jest wtedy przez samych studentów - podejmowane są indywidualne działania zmierzające do wyjaśnienia sytuacji i przyczyn leżących po obu stronach - studentów i wykładowcy. W sposób skoordynowany Prodziekan ds. Studentów spotyka się ze studentami, zaś Prodziekan ds. Jakości Kształcenia lub Dziekan Wydziału z wykładowcą. Na tej podstawie podejmowane są decyzje co do dalszych kroków i przekazywane obu stronom tak, aby maksymalizować szanse na rozwiązanie problemu.

Po zakończeniu każdego semestru Prodziekan ds. Studentów prezentuje na Kolegium Dziekańskim sprawozdanie z sesji. Obejmuje ono analizę następujących danych (dla każdego przedmiotu oddzielnie):

- ilość studentów, którzy przystąpili do zaliczenia/egzaminu,
- ilość studentów, którzy zaliczyli przedmiot,
- ilość udzielonych wpisów warunkowych z przedmiotu.

Ponadto analizie poddawane są informacje o studentach, którzy dostali zgodę na przedłużenie sesji czy na powtarzanie semestru/roku studiów. Monitorowana jest ilość studentów, którzy zostali skreśleni za niezaliczenie semestru. W przekroju poszczególnych seminariów i promotorów nadzorowany jest postęp w obronach prac dyplomowych. Jeśli pojawiają się promotorzy, u których odsetek nieobronionych prac w ciągu miesiąca od zakończenia semestru jest duży, w kolejnych semestrach takim osobom nie są przydzielane zajęcia seminaryjne.

Po zakończeniu każdego semestru studiów wszyscy studenci UMCS zachęceni są do wzięcia udziału w anonimowej Ankiecie Oceny Zajęć (AOZ) – patrz zał.18a. Wyniki ankiety po opracowaniu dostępne są dla każdego wykładowcy, jego bezpośredniego przełożonego, a wszystkie wyniki dla władz dziekańskich Wydziału. W ankiecie studenci przekazują swoje opinie m.in. na temat tego, czy zastosowane formy kształcenia zdalnego były dostosowane do przekazywanych treści, czy prowadzący udzielał wsparcia w wykonywaniu zadań i przyswajaniu treści, czy sposób prowadzenia zajęć stwarzał warunki do aktywności i zaangażowania, czy kryteria oceny pracy podczas zajęć były jasno określone. Wyniki ankiet są monitorowane przez Prodziekana ds. Jakości Kształcenia (indywidualnie i zbiorczo), Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (zbiorczo) i Kolegium Dziekańskie (zbiorczo). Połączenie rozkładu ocen z przedmiotu z wynikami AOZ pozwalają zidentyfikować zwłaszcza skrajne podejścia wykładowców (zbyt rygorystyczne i zbyt liberalne) oraz niepokojące sygnały, dotyczące organizacji czy sposobu prowadzenia zajęć. W takich przypadkach podejmowane są odpowiednie działania przez Prodziekana ds. Jakości Kształcenia i/lub Dziekana Wydziału. Uwagi dotyczące funkcjonowania samego systemu ankietowania oraz inne bieżące,

niepokojące sygnały są także dyskutowane na posiedzeniach Kolegium Dziekańskiego oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Ocena stopnia osiągania efektów uczenia prowadzona jest według procedury 2.2 (zał.19a.) zawartej w Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia na WE. Procedura ta opisuje szczegółowo sposób wykonania, dokumentacji oraz wskazuje podmiot odpowiedzialny i wykonujący zadania. Warunkiem uzyskania dyplomu jest osiągnięcie przez studenta wszystkich założonych w programie studiów efektów uczenia się. Narzędziem służącym do wykazania, że wszystkie założone w programie efekty uczenia się mogą być uzyskane w wyniku realizacji grup przedmiotów jest matryca efektów uczenia się dla kierunku Zarządzania odrębna dla I i II stopnia. Do działań związanych z oceną i weryfikacją zakładanych efektów uczenia zaliczamy: okresowe oceny nauczycieli akademickich, regularne hospitacje zajęć dydaktycznych, badania opinii studentów, których wyniki są regularnie analizowane, a nauczyciele najlepiej oceniani – premiowani lub wyróżniani, zaś w przypadku niskich ocen – podejmowane są działania naprawcze (procedura 6.1 – zał.20a.). Efekty uczenia się przypisane do poszczególnych przedmiotów oraz zasady ich weryfikacji określone są w sylabusach dostępnych w systemie USOS (studenci są o nich informowani na pierwszych zajęciach). Władze dziekańskie reagują natychmiast w razie otrzymania jakiegokolwiek sygnału o niewłaściwym przebiegu procesu dydaktycznego. Monitorowane jest także punktualne rozpoczynanie zajęć oraz odrabianie zajęć przekładanych (informacja na stronie WE i profilu WE na FB), również zajęć w formie zdalnej. Prodziekan ds. Jakości Kształcenia monitoruje rozkład ocen z poszczególnych przedmiotów i w razie stwierdzenia nieprawidłowości czy szczególnych sytuacji – przeprowadza ze studentami i wykładowcami rozmowy wyjaśniające. Po zakończeniu każdego semestru przedstawiane są na Kolegium Dziekańskim szczegółowe raporty dot. m.in. sprawozdań z sesji (analiza ocen, wpisów warunkowych, egzaminów komisyjnych, skreśleń); sprawozdań z badania opinii studentów, itp. Bezpośredni nadzór nad systemem pełnią koordynatorzy poszczególnych modułów i kierownicy katedr, a w skali kierunku – kierownicy kierunków oraz władze dziekańskie.

Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się uzależniony jest od przedmiotu i w znacznej części stanowi kompetencje prowadzącego zajęcia. Podstawowe formy weryfikacji efektów kształcenia to: sprawdziany pisemne, kolokwia, dyskusje, egzaminy ustne i pisemne (opisowe i testowe) – dostosowywane do możliwości pomiaru efektów przypisanych poszczególnym przedmiotom. Dodatkowo do weryfikacji osiągania efektów uczenia się w trakcie zajęć służą: projekty, prace grupowe, referaty i prezentacje, a także na bieżąco oceniana jest aktywność i umiejętność pracy w zespołach.

Metody i zasady oceny określone są w sylabusach; wykładowca ma obowiązek poinformowania o nich na pierwszych zajęciach. Wyniki egzaminów/zaliczeń ogłaszane są w systemie USOS (w ciągu 3 dni – egzaminy ustne, w ciągu 7 dni – egzaminy pisemne). Prace

zaliczeniowe są udostępniane studentom, podlegają archiwizacji przez okres 2 lat. Stosowane metody weryfikacji umożliwiają ocenę wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Lektoraty kończą się egzaminami na poziomie B2 (I st.) lub B2+ (II st.). Efekty osiągnięte podczas praktyk potwierdzane są wpisami w dzienniczkach praktyk. W skali uczelni wykorzystywany jest System Obsługi Praktyk (<https://praktyki.umcs.lublin.pl/>), który poprawia komunikację pomiędzy wszystkimi interesariuszami procesu realizacji praktyk. Organizacją praktyk zajmuje się Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk i Staży. Dobór firm odbywa się według programu praktyk oferowanego przez firmę, zgodnie z problematyką pracy dyplomowej studenta. WE prowadzi Bazę praktyk (<https://www.umcs.pl/pl/baza-praktyk,13949.htm>), z której mogą korzystać wszyscy studenci WE (nie tylko objęci praktykami programowymi), którzy chcą zdobyć doświadczenie zawodowe.

Proces kształcenia na każdym stopniu studiów kończy się przedstawieniem pracy dyplomowej i egzaminem, w trakcie którego weryfikowane są: wiedza studenta z toku studiów, umiejętności komunikacyjne oraz społeczne związane z profesjonalnym pełnieniem ról zawodowych, a także kompetencje badawcze w odniesieniu do przedłożonej pracy dyplomowej. Szczegółowa procedura dyplomowania na Wydziale Ekonomicznym jest opisana w zał.15a.

Na kierunku Zarządzanie stosuje się wieloetapowy proces weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się. Ocena postępów w nauce jest realizowana na bieżąco, podczas zajęć dydaktycznych oraz okresowo, po ukończeniu określonych etapów kształcenia. Prace etapowe przyjmują różne formy, a ich zakres tematyczny oraz wybór odpowiednich metod jest uzależniony od treści merytorycznych przedmiotu i zakładanych efektów uczenia się. Tematykę i metodykę tych prac określa prowadzący zajęcia. Podstawowe formy prac etapowych to zaliczenia i egzaminy, wśród których dominują prace o charakterze pisemnym, zawierające pytania testowe, opisowe. W procesie oceny stosowane są również, szczególnie w przypadku ćwiczeń/konwersatoriów takie formy jak: kolokwia, prezentacje, referaty, projekty, aktywność na zajęciach, odpowiedzi ustne. W ramach etapowych prac zaliczeniowych studenci pracują w zespołach lub realizują zadania indywidualnie, biorą udział w dyskusjach oraz prezentują na forum grupy rozwiązania wybranych problemów.

Prace dyplomowe i magisterskie powstające na kierunku Zarządzanie mają najczęściej charakter teoretyczno-empiryczny. Ich tematyka jest wypadkową zainteresowań i preferencji uczestników seminariów i obszaru badań naukowych prowadzącego.

Studenci przygotowując prace korzystają zarówno ze źródeł wtórnych (literatura przedmiotu, artykuły naukowe, raporty, opracowania o charakterze publicystycznym) jak i ze źródeł pierwotnych. Dopuszczalne jest (szczególnie na studiach I stopnia) przygotowywanie pracy o charakterze teoretycznym, której treść opiera się tylko na studiach literaturowych i analizie dokumentów (np. prace dotyczące prawa reklamy, ochrony danych osobowych czy zasad prowadzenia przez cudzoziemców działalności gospodarczej w Polsce).

Opisany wcześniej harmonogram prowadzenia seminariów oraz określenie kolejnych etapów pracy studenta służy przygotowaniu przez niego najpierw podbudowy teoretycznej dla ustalonego wcześniej celu pracy a później przygotowaniu projektu badawczego, którego realizacja pozwala na rozstrzygnięcie problemu badawczego poprzez weryfikację hipotez (badania ilościowe) lub odpowiedzi na pytania badawcze (badania jakościowe). Szczególną uwagę zwraca się na wnioski formułowane w pracach tak, by student powiązał wyniki studiów literaturowych i badań empirycznych oraz określił uzyskany stopień realizacji celu pracy.

Już na wstępnym etapie określania obszaru zainteresowań naukowych studentów, formułowaniu tematów prac realizowane są kierunkowe efekty kształcenia. Student identyfikuje problemy i dylematy współczesnej gospodarki, jednocześnie poszerza swoją wiedzę o zjawiskach społecznych, ekonomicznych i zarządczych (K_W13). Określenie celu pracy, sposobu jego realizacji oraz niezbędnych do tego informacji powoduje, że student rozpoczyna studia literaturowe, które ugruntowują i rozbudowują jego wiedzę o pojęcia, teorie i metody badań stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości oraz o pojęcia i teorie specyficzne dla podjętej w pracy tematyki (K_W02). Poszukiwanie materiałów źródłowych, ich studiowanie, krytyczna ocena treści, konieczność dokonywania selekcji informacji opartej o kryterium ich przydatności dla realizacji celu pracy prowadzi do nabycia przez studenta umiejętności wykorzystywania nabywanej wiedzy do identyfikowania złożonych problemów w organizacjach i ich otoczeniu poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie ich oceny oraz krytycznej analizy i syntezy (K_U01). Jednocześnie student jest przygotowywany do komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii, przygotowywania prezentacji dotyczących problemów związanych z funkcjonowaniem organizacji i zarządzaniem nimi (K_U04). Korzystanie ze źródeł obcojęzycznych sprzyja poszerzaniu kompetencji językowych o specjalistyczne słownictwo. Tym samym student poznaje podstawy pracy naukowej opartej o szeroko zakrojony, krytyczny przegląd literatury przedmiotu, co kształtuje w nim gotowość do krytycznej samooceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz do uznawania znaczenia specjalistycznej wiedzy i opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych (K_K01, K_K02).

Teoretyczno-empiryczny charakter prac dyplomowych i magisterskich pociąga za sobą konieczność opracowania przez seminarzystę projektu badań empirycznych. Projekty te opierają się o metodologię nauk o zarządzaniu i jakości. Studenci najczęściej realizują badania ilościowe, które sprowadzają się do badania opinii (sondaż diagnostyczny). Wykorzystywane są zarówno opublikowane narzędzia badawcze (np. kwestionariusz OCAI *Organisational Culture Assessment Instrument* K.S. Camerona i R.E. Qiunna), jak i konstruowane samodzielnie kwestionariusze ankiet. Dominującą techniką badawczą jest w tym przypadku CAWI (Computer Assisted Web Interview) – ankietę internetową. Ze względu na ograniczenia wynikające z pandemii Covid 19 zdecydowanie rzadziej niż w latach wcześniejszych, rekomendowane przez prowadzących i podejmowane przez studentów są badania w oparciu o: wywiady (o ile nie ma możliwości przeprowadzenia ich zdalnie), obserwację czy

autoetnografię. Wiele prac, przede wszystkim dyplomowych opiera się o analizę przypadku/przypadków.

Przygotowanie i zrealizowanie projektu badawczego adekwatnego do celu pracy i ukierunkowanego na weryfikację hipotez pozwala na rozwinięcie przez studenta kompetencji związanych m.in. z prowadzeniem działalności naukowej. Prezentacje wyników poszczególnych etapów prac prowadzonych przez studenta (wyniki przeglądu literatury przedmiotu, założeń projektu badawczego, uzyskanych wyników badań) poszerzają umiejętności komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii, przygotowywania prezentacji, brania udziału w dyskusji, prezentowania i argumentowania własnego stanowiska, oceniania stanowiska innych (K_U04, K_U05). Przygotowanie raportu z przeprowadzonych badań w oparciu o proste analizy statystyczne otrzymanych danych, wnioskowanie na podstawie wyników oraz ich uogólnianie, sformułowanie wniosków i rekomendacji daje podstawę do stwierdzenia nabycia przez studenta umiejętności przygotowania pracy dyplomowej rozwiązującej wybrany przez niego problem, korzystając z różnych źródeł (K_U06). Dodatkowo umiejętności te mogą zostać wykorzystane w prowadzeniu badań naukowych. Seminarzyści, którzy osiągają wyróżniające się efekty w przygotowywaniu prac dyplomowych zachęceni są do przygotowywania na ich podstawie artykułów, rozdziałów do monografii i wystąpień konferencyjnych (zał.21a.).

Zasady dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów opisuje szczegółowo zał.22a. Sposoby dokumentowania są dostosowane do efektów uczenia się określonych dla kierunku Zarządzanie oraz metod ich weryfikacji. Uwzględniają specyfikę kierunku oraz poszczególnych przedmiotów/modułów czyli formę prowadzenia zajęć, treści merytoryczne, wykorzystywane przez wykładowcę metody dydaktyczne oraz przyjęte kryteria i metody oceny. Sposoby weryfikacji przedmiotowych/modułowych efektów uczenia się obejmują prace dyplomowe, prace egzaminacyjne, kolokwia, projekty oraz inne sposoby weryfikacji (np. prace projektowe). Dokumentacja efektów uczenia się osiągniętych przez studentów obejmuje najczęściej protokoły zaliczenia przedmiotów oraz etapowe prace pisemne, które są w posiadaniu prowadzących dane zajęcia. Dokumentacja z zaliczeń przeprowadzonych w trybie zdalnym jest gromadzona przez wykładowców w formie elektronicznej (pliki pdf, excel, word,) a także na platformie Teams, Wirtualny Kampus (Moodle) oraz w aplikacji Forms. Dokumentacja jest archiwizowana w wersji papierowej lub elektronicznej przez okres 1 roku od zakończenia zajęć (Procedura 2.6 "Zasady dokumentowania efektów kształcenia"). Dokumentowanie efektów uczenia się w zakresie przygotowania pracy dyplomowej (licencjackiej, magisterskiej) oraz przystąpienia przez studenta do egzaminu dyplomowego obejmuje protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej oraz recenzje sporządzone przez promotora i recenzenta. Protokoły te tworzone są w systemie APD (Archiwum Prac Dyplomowych), w którym również są archiwizowane.

Monitoring losów absolwentów prowadzony jest z wykorzystaniem różnych źródeł informacji, jego wyniki stanowią jeden z elementów oceny jakości procesu kształcenia. Ocena efektów uczenia się i ich przydatności na rynku pracy jest przeprowadzana na podstawie rezultatów

ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) wdrażanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Szczegółowe wyniki najnowszych badań za rok 2019 ELA są zaprezentowane w zał.23a.

Dodatkowo na WE w roku akademickim 2020/2021 została przeprowadzona ankieta dla absolwentów (zał.24a. oraz zał.25a.). Celem ankiety jest pozyskanie informacji o doświadczeniach absolwentów ze studiowania na Wydziale Ekonomicznym, opinii o programie, organizacji studiów, obsłudze i sugestiach, jakie zdaniem absolwentów należy podjąć, aby doskonalić jakość kształcenia na WE. Ankieta i jej wyniki są dostępne dla wszystkich członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów programowych i źródeł wiedzy, jakie zostanie wykorzystane do prac nad zmianami programów studiów – prace w tym zakresie na kierunku Zarządzanie zakończą się w marcu 2022 roku. Ankieta będzie powtarzana każdego roku w lipcu i październiku.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Szczegółowe informacje dotyczące kwalifikacji oraz dorobku naukowego nauczycieli i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku opisano w zał.2.4.

Zarówno jakość kadry naukowo-dydaktycznej, jak też prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu studiów na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Kadra spełnia wymagania zawarte w przepisach prawa. Potwierdzeniem kompetencji i kwalifikacji zatrudnionych osób może być fakt bardzo sprawnego dostosowywania się do zmian trybu i zasad prowadzenia zajęć. Pracownicy udowodnili to m.in. poprzez sprawne sprostanie ogromnemu wyzwaniu, jakim było przeniesienie zajęć z trybu stacjonarnego (na uczelni) do trybu online, celem szybkiego dostosowania do uwarunkowań związanych realizacją kształcenia na odległość, związanych z epidemią wirus SARS-CoV-2. Już w pierwszej fazie ograniczeń (kwiecień-marzec 2020) zajęcia prowadzone były z wykorzystaniem własnej platformy e-learningowej Kampus UMCS, a w kolejnych miesiącach także w systemie Teams. Także pracownicy administracyjni zapewniaли studentom pomoc w kwestiach organizacyjnych i dydaktycznych, zarówno online jak też poprzez dyżury na Wydziale.

Zajęcia na kierunku Zarządzanie I i II stopnia powierzane są osobom posiadającym odpowiednie kompetencje i umiejętności, a nierzadko także doświadczenie praktyczne związane z tematyką realizowanych zajęć. Dodatkowo pracownicy naukowo-dydaktyczni WE UMCS realizują badania naukowe związane z profilem realizowanych na kierunku przedmiotów. Realizowane przez kadrę badania naukowe przekładają się na realizowane zajęcia dydaktyczne ze studentami, jak również opiekę merytoryczną nad specjalnościami i dyplomantami w ramach kierunku Zarządzanie na obu stopniach studiów. Zajęcia dla studentów kierunku Zarządzanie I i II stopnia prowadzą głównie pracownicy Instytutu Zarządzania i Jakości, jednak wspierani są także przez osoby zatrudnione w Instytucie Ekonomii i Finansów (szczegółowe informacje na temat prowadzonych przez pracowników badań opisano przy okazji Kryterium I niniejszego raportu). Kadra jest wysoko oceniana przez studentów, co potwierdzają wyniki zrealizowanej ankiety oceny zajęć. Szczegółowe informacje na temat obsady zajęć znajdują się w zał.2.2.

Polityka kadrowa na Wydziale Ekonomicznym jest prowadzona w oparciu o zapisy Statutu UMCS, jej głównym celem jest rozwój naukowy oraz wspieranie rozwijania kompetencji dydaktycznych pracowników Wydziału, co służy utrzymaniu wysokiej jakości kształcenia. Za politykę w zakresie rozwoju naukowego odpowiadają dyrektorzy Instytutu Ekonomii i Finansów oraz Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości, którzy ustalają odrębne zasady awansu dla zatrudnianych w instytutach pracowników. Za politykę w zakresie działalności dydaktycznej odpowiada dziekan. Działania w zakresie polityki kadrowej są uzgadniane pomiędzy dyrektorami instytutów i dziekanem. Założenia polityki kadrowej Wydziału Ekonomicznego zostały przyjęte przez Kolegium Dziekańskie Uchwałą Nr 1/06/2020 w dniu 25 czerwca 2020 r. Polityka opiera się na następujących zasadach:

1. Podstawowym kryterium zatrudniania nowych pracowników badawczo-dydaktycznych w Instytutach Wydziału jest aktywność naukowa kandydata, potwierdzona publikacjami, w szczególności w wysokopunktowanych czasopismach naukowych oraz wystarczające obciążenia dydaktyczne.
2. Preferowane jest zatrudnianie osób posiadających co najmniej stopień doktora, przy czym pierwsze zatrudnienie doktora powinno następować na stanowisku asystenta, z możliwością szybkiego awansu stanowiskowego po spełnieniu wymagań awansowych.
3. Zatrudnianie na stanowiskach dydaktycznych powinno być liczbowo ograniczone i uzasadnione trwałymi obciążeniami dydaktycznymi.
4. Nie jest wskazane przenoszenie na stanowiska dydaktyczne osób o słabym dorobku naukowym, jeśli nie osiągają wyróżniających wyników w pracy dydaktycznej i organizacyjnej na rzecz Wydziału.
5. Nie jest pożądane zatrudnianie na stanowisku wykładowcy osób bezpośrednio po studiach, bez znaczącej praktyki zawodowej.
6. Pożądane jest zatrudnianie na stanowiskach dydaktycznych praktyków o odpowiednim doświadczeniu zawodowym i uznaniu w środowisku.
7. Preferowaną formą zatrudnienia pracowników dydaktycznych powinny być umowy czasowe.
8. Absolwenci WE z predyspozycjami do pracy naukowej powinni być zachęceni do podjęcia kształcenia w Szkole Doktorskiej, z perspektywą zatrudnienia po uzyskaniu stopnia doktora.
9. Niezbędnym warunkiem zatrudnienia jest gotowość do prowadzenia zajęć w języku obcym kongresowym (preferowany język angielski) oraz w formie kształcenia na odległość.
10. Przy szacowaniu obciążeń dydaktycznych dla nowego stanowiska pracy należy brać pod uwagę wyłącznie obciążenia trwałe, tj. planowane na WE, bez zajęć świadczonych usługowo dla innych Wydziałów.
11. W przypadku osób posiadających szczególnie wyróżniające osiągnięcia naukowe, których zatrudnienie jest korzystne dla ewaluacji dyscyplin, wskazane jest zatrudnianie ich na stanowiskach naukowych. W sytuacji niemożności zatrudnienia takich osób na stanowisku naukowym, wybrane zasady z niniejszego dokumentu mogą być dostosowane przez Kolegium Dziekańskie.

Priorytetem przy zatrudnianiu pracowników badawczo-dydaktycznych jest więc maksymalizacja potencjalnego przyszłego wkładu w rozwój dyscypliny, udokumentowana dorobkiem naukowym. W przypadku pracowników dydaktycznych jest to przede wszystkim doświadczenie praktyczne i kompetencje językowe. Polityka kadrowa jest realizowana według powyższych zasad, choć w ostatnim roku rotacja pracowników wiązała się przede wszystkim z odejściami pracowników wraz osiągnięciem wieku emerytalnego i rekrutacją ich następców przy względnie stałej liczbie studentów i relatywnie stałych obciążeniach.

Pracownicy Wydziału Ekonomicznego UMCS z grupy pracowników badawczo-dydaktycznych prowadzący zajęcia na kierunku Zarządzanie (studia I i II stopnia) umiejętnie łączą działalność dydaktyczną z działalnością naukową. Z kolei pracownicy wyłącznie dydaktyczni nie mają prowadzenia badań naukowych w swoim zakresie obowiązków. Jednak uwzględniając strukturę obu grup pracowników i obsadę zajęć (zał.2.2.) można stwierdzić, że studenci kierunku Zarządzanie mają możliwość kontaktu z badaniami prowadzonymi przez pracowników Wydziału. W szczególności koordynatorzy specjalności i przedmiotów dbają o włączanie aktualnych badań w zakres treści programowych prowadzonych przez siebie lub pod ich nadzorem merytorycznym zajęć.

Każda z Katedr wchodzących w skład obu instytutów na WE posiada swój specyficzny profil badawczy, który przekłada się na realizowane zajęcia dydaktyczne oraz opiekę merytoryczną nad specjalnościami w ramach kierunku Zarządzanie na obu stopniach studiów. Tam gdzie jest to uzasadnione publikacje będące wynikami badań są polecane jako literatura, zazwyczaj uzupełniająca, a wybrane osoby realizują wybieralne wykłady/zajęcia monograficzne o tematyce wprost związanej z własnymi badaniami, np. Transfer wiedzy i technologii w gospodarce Polski, Business Intelligence w analizie i wizualizacji danych, Otwarte innowacje itd. Własne wyniki badań są również częścią takich kursów jak Badania marketingowe II gdzie studenci zapoznają się m.in. z skalami pomiarowymi opracowanymi przez prowadzących, czy symulacjami dotyczącymi rozkładów danych wejściowych a wynikami wskaźników marketingowych np. Net Promoter Score (NPS).

W części raportu dotyczącej kryterium 2 szczegółowo opisano tematykę badań poszczególnych Katedr i zespołów badawczych. W tym miejscu należy również wspomnieć o opiece nad Kołami Naukowymi funkcjonującymi na WE UMCS i współpracy z nimi, także w organizacji konferencji naukowych, studenckich i o szerszym zasięgu: krajowych (w tym konferencjach z cyklu „jakościowego” o ponad 20-to letniej historii organizowanych przez zespół prof. dr hab. E. Skrzypek wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Zarządzania Jakością i Wiedzą, a także konferencjach z cyklu Marketing XXI w. organizowanych przez Koło Naukowe Zarządzania i Marketingu) i zagranicznych – głównie z cyklu MakeLearn & TIIM współorganizowanych przez Wydział i Instytut NoZiJ ze szczególną rolą w tym zakresie dr hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS, Prorektora uczelni. We wspomnianych konferencjach uczestniczy z referatami lub biorąc udział w warsztatach nawet ponad 30 studentów Wydziału (np. w MakeLearn & TIIM w Zadarze (2013), Bari (2015), Lublinie (2017) i Neapolu (2018)). Studenci z Koła Naukowego Zarządzania i Marketingu (opiekun dr hab. R. Mącik, prof. UMCS) pomagali również zorganizować XXII Warsztaty Metodologiczne im. prof. Stefana Mynarskiego pod hasłem: Rozwój metod i technik badawczych opartych na technologiach ICT w czerwcu 2018 r. i byli aktywnymi uczestnikami Warsztatów.

Pracownicy Instytutu wspierają merytorycznie organizację konferencji studenckich pełniąc rolę redaktorów lub recenzentów publikacji konferencyjnych. Wspomniane konferencje studenckie gromadzą wielu uczestników z różnych uczelni, prowadząc do wymiany

doświadczeń badawczych wśród samych studentów, nawiązania kontaktów i współpracy między uczelniami, zarówno w kraju, jak i np. z Politechniką Lwowską. Np. organizowana od 5 lat studencka konferencja Marketing XXI w. w ostatniej edycji (listopad 2021) zgromadziła zdalnie ok. 50 uczestników, podobnie studencka Konferencja Social Media Marketing w marcu 2021 r. – ok. 70 aktywnych uczestników z referatami.

Narzędziami motywującymi kadrę dydaktyczną do podnoszenia kwalifikacji jest m.in. system nagród Rektora UMCS, kryteria oceny w okresowej karcie oceny pracownika oraz zasady podziału środków na badania pomiędzy katedry w ramach subwencji na naukę, uzależniające wysokość przyznanych środków od uzyskiwanych wyników w pracy badawczej. Nagrody Rektora są przyznawane za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną oraz za współpracę z otoczeniem gospodarczym, mogą mieć charakter indywidualny lub zespołowy.

UMCS stwarza dogodne warunki do podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych i badawczych. W ciągu ostatnich kilku lat z tych możliwości skorzystała duża grupa pracowników w ramach licznych wysokonakładowych projektów. Są to m.in.:

1. „Akademicka Kadra Przyszłości” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Oś priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Działanie 3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego, szkolenia: Język angielski dla nauczycieli akademickich, Tworzenie prezentacji w Prezi i MS Power Point, Learning-by-doing, czyli aktywne metody nauczania, Moderator warsztatów i projektów Design Thinking.
2. „Zintegrowany UMCS” w ramach programu współfinansowanego ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój na lata 2014-2020. Oś priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Działanie 3.5. Kompleksowe programy szkół wyższych, szkolenia: Budowanie konsorcjów projektowych, Zarządzanie projektami międzynarodowymi badawczymi, wizyty studyjne w instytucjach naukowych w Lipsku (Niemcy), w Lotaryngii (Francja) i w Luksemburgu, Wykorzystanie elementów statystyki w warsztacie nauczyciela akademickiego, Profesjonalne wystąpienia publiczne, Innowacyjne metody prezentacji danych. Tworzenie prezentacji w Prezi i MS PowerPoint, Zarządzanie zasobami Ludzkimi, Kurs języka angielskiego.
3. Projekt „Przyjazny Uniwersytet”: warsztaty z psychoedukacji w zakresie pracy akademickiej (zał.10a.).
4. Warsztaty „Wirtualny Kampus bez tajemnic – prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość”.
5. Szkolenia psychologiczne (zał.26a.).

Stale wykorzystywanym narzędziem służącym do monitorowania kompetencji kadry dydaktycznej i mobilizującym do podnoszenia kompetencji jest karta okresowej oceny pracownika, której stosowanie oraz zawartość są regulowane ogólnouniwersyteckim

przepisami. W 2020 roku został opracowany i przyjęty Zarządzeniem Nr 113/2020 Rektora UMCS w Lublinie z dnia 30 grudnia 2020 roku Regulamin okresowej oceny nauczycieli akademickich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (<https://www.umcs.pl/pl/ocena-nauczycieli-akademickich-od-2020,22262.htm>). Ocena okresowa jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz na cztery lata na podstawie częściowych ocen działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej – w zależności od stanowiska. W ocenie działalności dydaktycznej uwzględnia się także wyniki ankiet oceny zajęć. W przypadku uzyskania oceny negatywnej, kolejna ocena dokonywana jest po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. W przypadku uzyskania dwóch negatywnych ocen rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim. Ostatnia ocena okresowa odbyła się w grudniu 2022.

Wysokość pensum dydaktycznego pracowników na Wydziale reguluje Ustawa z dn. 20 lipca 2018 r. oraz Regulamin pracy UMCS. Pensum dydaktyczne dla osób zatrudnionych na stanowisku profesora wynosi 180 godzin, 210 godzin dla pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na stanowisku profesora uczelni lub adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego, 240 godzin dla pozostałych pracowników badawczo-dydaktycznych oraz 360 godzin dla pracowników dydaktycznych. Dziekan odpowiada za równomierne, adekwatne do zajmowanego stanowiska, obciążenia pracowników obowiązkami dydaktycznymi. W roku akademickim 2020/2021 w skali całego Wydziału godziny ponadwymiarowe stanowiły średnio ok. 30% zrealizowanych godzin, choć w przypadku pracowników zaangażowanych w aktywność badawczą obciążenia dydaktyczne są relatywnie mniejsze.

Kompetencje kadry dydaktycznej podlegają także ocenie studentów w ramach przytaczanego już w opisie cyklicznego badania semestralnego – Ankiety Oceny Zajęć. Ogólne wyniki AOZ dotyczące procesu kształcenia na UMCS są opracowane w raporcie przygotowanym na Uczelni przez Biuro ds. Analiz Jakości Kształcenia i omawiane na zebraniach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz na posiedzeniu Kolegium Dziekańskiego. W ramach tych spotkań omawiane są działania naprawcze oraz doskonalące związane z wynikami ankiet:

1. Dziekan Wydziału, zgodnie z obowiązującą Procedurą 6.1, nagradza najlepiej ocenianych przez studentów nauczycieli akademickich. Lista najlepiej ocenionych wykładowców jest wyłoniąca zgodnie z regulaminem, lista nauczycieli została upubliczniona na stornie internetowej WE.
2. Prodziekan ds. Jakości Kształcenia prowadzi rozmowy z pracownikami, którzy otrzymali najniższe oceny studentów.
3. Osoby, które uzyskały najniższe wyniki AOZ są zachęcane przez Władze Dziekańskie do podniesienia swoich kompetencji dydaktycznych, poprzez udział w szkoleniach z zakresu dydaktyki. W roku akademickim 2020/2021 wykładowcy WE brali udział m.in. w szkoleniach oferowanych w ramach projektu „Zintegrowany UMCS” oraz „Dostępny UMCS”.

4. Pogłębiona weryfikacja kompetencji dydaktycznych obejmuje również hospitacje zajęć dydaktycznych. Po przeprowadzonych hospitacjach nauczyciel akademicki otrzymuje od bezpośredniego przełożonego wskazówki w zakresie rozwoju kompetencji dydaktycznych.

Szczegółowy obszar ankietyzacji na Wydziale Ekonomicznym został przedstawiony w zał.18a.

Wydział podejmuje działania, mające na celu jak najlepsze dostosowanie kwalifikacji kadry do realizacji obowiązków badawczych i dydaktycznych. Wsparcie obejmuje wszystkie obszary rozwoju nauczycieli akademickich uwzględniając zakres ich obowiązków zawodowych i kierunków doskonalenia kompetencji.

Elementami motywowania do rozwoju w zakresie działalności naukowej jest m.in. system nagród Rektora UMCS za wysokopunktowane artykuły naukowe, finansowanie lub dofinansowanie badań naukowych w ramach subwencji przydzielonej katedrom w instytutach lub dodatkowych środków pozostających w dyspozycji dyrektora instytutu, wsparcie organizacyjne administracji UMCS w aplikowaniu o projekty badawcze. W ramach Instytutów Wydziału Ekonomicznego w roku akademickim 2020/2021 wprowadzono pilotażowo konkursy na mini-granty (zał.27a.), aktywizując naukowo część pracowników i wspierając ich plany badawcze.

Położenie w Ustawie 2.0 ciężaru na jakość badań naukowych i finansowanie uczelni za jego rezultaty (m.in. poprzez sukcesywną zmianę podziału komponentów subwencji z malejącym udziałem komponentu dydaktycznego i rosnącym udziałem komponentów naukowo-badawczych) spowodowało, że dydaktyka powoli przestaje być kluczowym obszarem wsparcia dla polskich uczelni. Niemniej jednak, dla jednostek takich jak Wydział Ekonomiczny, z relatywnie dużą liczbą studentów i ograniczonymi możliwościami publikacji w wysokopunktowanych czasopismach w porównaniu do nauk ścisłych, jest ważne, aby jakość dydaktyki była utrzymana i podnoszona. Zmiana władz dziekańskich (zmiana dziekana od 1 września 2020 r., zmiana prodziekana ds. jakości kształcenia od 1 października 2021 r.) wiąże się - w warunkach rozdzielania odpowiedzialności za dydaktykę i naukę pomiędzy władze dziekańskie i władze instytutu – z podjęciem działań wspierających rozwój nauczycieli akademickich także w zakresie kompetencji dydaktycznych. I tak w ostatnim roku akademickim:

- dofinansowywany był lub przyznane jest finansowanie z budżetu dziekana lub wspólnie ze środków instytutu udział nauczycieli w studiach podyplomowych dla 4 nauczycieli (m.in. wykorzystanie pakietu R i zastosowania narzędzi statystycznych i informatycznych w analizie danych),
- kontynuowany był cykl szkoleń podnoszących kompetencje statystyczne z wykorzystaniem pakietu Statistica, organizowany dla 30-50 pracowników Wydziału Ekonomicznego (w zależności od modułu) przez Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki (bloki tematyczne 12-16 godzinne); kontynuacja szkoleń w zakresie wybranych, specjalistycznych obszarów i narzędzi będzie kontynuowana w 2022 roku,

- zorganizowane zostało 16-godzinne szkolenie warsztatowe "Innowacyjne metody pracy ze studentami" przez Wydział Pedagogiki i Psychologii dla 35 nauczycieli akademickich Wydziału Ekonomicznego w ramach projektu UE "Zintegrowany UMCS"
- zorganizowane zostało szkolenie w języku angielskim prezentujące możliwości serwisu Statista, którego zakup (dostęp 12 miesięczny) został sfinansowany ze środków dziekana Wydziału,
- zorganizowane zostało szkolenie prezentujące możliwości serwisu EMIS - dostęp do serwisu współfinansowany przez Wydział Ekonomiczny,
- w kwietniu 2022 roku realizowany będzie grant z Iceland Liechtenstein Norway Grants w Komponentie II PROGRAM EDUKACJA (EDUCATION PROGRAMME) - Mobilność w szkolnictwie wyższym (Higher Education Mobility). Partnerem projektu jest Bifrost University (Islandia), a kwota przyznanego dofinansowania to 45 986,33 EUR. W ramach projektu planowane są pobyty (1, 2 lub 3-tygodniowe) wykładowców z UMCS w BU oraz z BU w UMCS, w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ponadto, planowane jest zorganizowanie dwóch hybrydowych warsztatów/konferencji nt. doświadczeń i rozwoju dydaktyki, w tym dydaktyki zdalnej. Projektem objęci zostaną także pracownicy administracyjni z obu uczelni. Projekt mobilności będzie realizowany od kwietnia 2022 do września 2023 i pozwoli na pokrycie kosztów mobilności dla około 20 nauczycieli akademickich i 5 pracowników administracji,
- złożone zostały wnioski na projekty współpracy międzynarodowej (dydaktycznej i badawczej) w ramach konkursów Partnerstwo Strategiczne i SPINAKER (potencjalna realizacja w latach 2022-2024), finansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

W każdym roku budżetowym od 2021 roku planowany jest budżet wsparcia rozwoju kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich z przeznaczeniem na indywidualne lub grupowe aktywności w tym zakresie, w łącznej wysokości kilkudziesięciu tysięcy złotych (w zależności od możliwości Uczelni).

Efektem prowadzonej działalności badawczej jest rozwój naukowy pracowników wydziału. Wykaz pracowników naukowych Wydziału, którzy w okresie od ostatniej akredytacji na kierunku zarządzanie uzyskali stopnie naukowe stanowi zał.1a.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Kompetencje praktyczne nauczyciele akademicy Wydziału Ekonomicznego mogą rozwijać także włączając się w projekty realizowane przez Centrum Analiz i Rozwoju. Zadaniem CAR jest m.in. inicjowanie i realizacja prac analitycznych w zakresie rozwoju Uniwersytetu, gromadzenie i analiza danych dotyczących sytuacji Uniwersytetu, opracowywanie wniosków i rekomendacji dla Władz Uniwersytetu, rozpowszechnianie wyników analiz i prac rozwojowych, aktywne uczestnictwo w spotkaniach grup roboczych powołanych w związku realizacją prac rozwojowych na rzecz Uczelni, utrzymywanie relacji z zewnętrznymi podmiotami oferującymi usługi/rozwiązania wspomagające realizację projektów Centrum, współpraca organizacyjna i informatyczna nad tworzeniem strategii rozwoju UMCS.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Zajęcia dydaktyczne prowadzone na kierunku Zarządzanie odbywają się na Wydziale Ekonomicznym, który mieści się w Rektoracie UMCS (Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin). Kampus Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej można obejrzeć bez wychodzenia z domu ([Jak wygląda kampus UMCS? | CAMPUS TOUR 2020](#)). Na filmiku student oprowadza po miasteczka akademickiego i opowiada o najważniejszych miejscach oraz możliwościach jakie stwarzają.

Rysunek 1. Kampus UMCS

Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=Kw0yYv11aq4&ab_channel=UMCS

W ramach Wydziału funkcjonują dwie jednostki badawcze: Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości oraz Instytut Nauk Ekonomicznych. Wydział dysponuje infrastrukturą w pełni dostosowaną do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku (szczegóły zał.2.6. oraz zał.28a.). Pomieszczenia dydaktyczne mogą pomieścić jednorazowo 1.626 osób. Powierzchnia ta pozwala na realizację całości zadań dydaktycznych Wydziału (przy maksymalnym obłożeniu części pomieszczeń tj. w godz. 8:00-20:00). Systematycznie podnoszony jest standard i poprawiana funkcjonalność pomieszczeń. Wydział dysponuje w sumie 222 stanowiskami komputerowymi do prowadzenia zajęć dydaktycznych w 9 salach. Ponadto WE zapewnia studentom możliwość korzystania z 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu w czytelni Biblioteki Wydziałowej. Przestrzeń czytelni jest podzielona na część cichą i część do pracy grupowej, by umożliwić studentom swobodną dyskusję podczas zespołowej pracy nad przygotowywanymi projektami. Wszystkie sale wykładowe są wyposażone w komputery stacjonarne z dostępem do Internetu i sprzęt projekcyjny.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni dysponują pokojami 1- i 2-osobowymi, wyposażonymi w komputery i drukarki; posiadają też komputery przenośne wykorzystywane w trakcie zajęć. Oddzielny pokój (p. 202) mają do dyspozycji wykładowcy spoza uczelni, prowadzący zajęcia na WE oraz doktoranci i lektorzy języków obcych (p. 711).

Szczegółowy opis infrastruktury dydaktycznej i naukowej WE UMCS zawarty jest w zał.2.6. Infrastrukturę można zobaczyć na filmiku nagrany z okazji Wirtualnych Drzwi Otwartych, które odbyły się w marcu 2021: [Spacer po Wydziale Ekonomicznym | Wydziałowe Drzwi Otwarte UMCS | Lublin 2021](https://www.youtube.com/watch?v=sjh8m6vS-iM&ab_channel=UMCS)

Rysunek 2. Spacer po Wydziale Ekonomicznym

Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=sjh8m6vS-iM&ab_channel=UMCS

Zajęcia dydaktyczne z wychowania fizycznego oraz zajęcia treningowe są prowadzone przez zmodernizowane kilka lat temu [Centrum Kultury Fizycznej UMCS](#). Centrum powstało jako międzywydziałowa jednostka organizacyjna i dydaktyczna, świadcząca usługi w dziedzinie kultury fizycznej dla potrzeb studentów różnych wydziałów Uniwersytetu i oferuje aktywności w kilkudziesięciu sekcjach sportowych.

Studenci kierunku Zarządzanie mogą starać się o przyznanie miejsca w Domach Studenckich UMCS. Pierwszeństwo przysługuje studentom i doktorantom UMCS, którzy są rodzicami samotnie wychowującymi dziecko, posiadają orzeczony stopień niepełnosprawności, są sierotami albo pólsierotami lub pozostają w związku małżeńskim oraz studentom UMCS, którym codzienny dojazd do uczelni uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie i którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

W październiku 2019 r. reaktywowana została stołówka akademicka (patrz zał.28a.), która mieści się przy ul. Langiewicza 16 w Lublinie. Miejsce nawiązuje do słynnej stołówki nr 3, która

od lat 70. XX wieku służyła społeczności akademickiej UMCS. Reaktywując stołówkę akademicką, władze uczelni wsłuchały się w głos studentów, którzy w specjalnej ankiecie opowiedzieli się za potrzebą przywrócenia takiego miejsca na terenie uniwersyteckiego kampusu. Obiekt przeszedł kapitalny remont zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Jest to zupełnie nowa przestrzeń, gdzie studenci, doktoranci, pracownicy uczelni, jak również mieszkańcy Lublina będą mogli zjeść zdrowe i smaczne posiłki. Oprócz części gastronomicznej w nowej przestrzeni przygotowana została także specjalna strefa dla studentów do swobodnej nauki, indywidualnej lub wspólnej pracy i do relaksu. W przerwach między zajęciami istnieje możliwość korzystania z usług gastronomicznych – barku oferującego m.in. dania obiadowe (niezycenne w stanie pandemii) oraz automatów z napojami i przekąskami.

Na terenie Uniwersytetu wszyscy studenci, doktoranci oraz pracownicy mają możliwość korzystania, po zalogowaniu, z dostępu do sieci Internet w ramach projektu EDUROAM. Jest to głównie sieć bezprzewodowa. Operatorem usługi jest LubMAN UMCS (źródło: www.umcs.pl/pl/eduroam-o-projekcie.htm).

Na potrzeby wsparcia dydaktyki użytkowana jest platforma Wirtualny Kampus UMCS platforma typu Moodle (www.kampus.umcs.pl). Jest to platforma e-learningowa wykorzystywana do wspomagania tradycyjnego nauczania na Uniwersytecie poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Na platformie mogą być prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zapewniające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. Platforma Wirtualny Kampus UMCS została szczegółowo opisana w zał.29a.

W związku z wprowadzaną sukcesywnie od marca 2020 r. pracą zdalną, do organizacji zajęć w trybie synchronicznym wykorzystywane jest m.in narzędzie BigBlueButton, zintegrowane z Wirtualnym Kampusem. Ponadto wszyscy studenci i nauczyciele akademicy posiadają dostęp do kompleksowego pakietu Microsoft Office 365 dla edukacji. Z punktu widzenia organizacji zajęć zdalnych kluczową aplikacją należącą do tego pakietu jest MS Teams (www.umcs.pl/pl/teams.htm), oferująca wiele funkcji m.in.: uczestnictwo w spotkaniach online i udostępnianie zawartości ekranu (wykłady, konwersatoria, egzaminy ustne), przysyłanie zadań i materiałów do zajęć, przeprowadzanie egzaminów pisemnych, komunikacja (czat, połączenia audio i/lub video). Teams współpracuje z wieloma innymi aplikacjami pakietu Office 365, wśród których najczęściej wykorzystywane są: Word, Excel, PowerPoint oraz Forms (opracowywanie ankiet i testów).

Na Uniwersytecie funkcjonują systemy informatyczne USOS i SAP usprawniające administrację i organizację procesu kształcenia. Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS) zapewnia kompleksową obsługę toku studiów, studentów, doktorantów oraz pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych (www.umcs.pl/pl/ousos.htm). SAP jest zaawansowanym systemem umożliwiającym zarządzenie kadrowo-płacowe. Studenci mogą komunikować się za pomocą poczty elektronicznej oraz poprzez usługę USOSmail, stanowiącą komponent Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS). Budynek, w którym prowadzone są zajęcia na kierunku Zarządzanie przystosowany jest do potrzeb studentów

niepełnosprawnych. Przestrzeń dydaktyczna pozwala na uczestnictwo osób z niepełnosprawnością fizyczną. Wejście do budynku zaopatrzone jest w podjazd ułatwiający poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich. W budynku znajdują się dwie windy z komunikatami głosowymi oraz opisem w alfabecie Braille’a. Korytarze są szerokie, wejścia do pomieszczeń umożliwiają wjazd wózkom inwalidzkim. Część toalet wyposażona jest w urządzenia wspomagające użytkowanie. W bibliotece Wydziału Ekonomicznego na wyposażeniu jest lupa elektroniczna oraz program powiększający obraz na ekranie komputera.

Zarówno strona Uniwersytetu jak i Wydziału Ekonomicznego jest prowadzona w języku polskim, angielskim i ukraińskim. Strony są przystosowane dla osób niedowidzących (możliwość powiększenia czcionki, zmiany kontrastu).

WE wykorzystuje podczas zajęć specjalistyczne gry logistyczne, dysponuje prawem do korzystania z symulacji biznesowej TEES 6 – posiada też trzech wykładowców przygotowanych do prowadzenia tej gry, systematycznie pozyskuje licencje na kolejne edycje symulacji Marketplace – dysponuje ośmioma licencjonowanymi trenerami do prowadzenia tej gry. Od roku akademickiego 2020/2021 Wydział prowadzi również zajęcia wykorzystując grę symulacyjną Revas. Jednostka posiada 3 trenerów do prowadzenia symulacji Revas.

Studenci w ramach pracy własnej, w porozumieniu z opiekunami pracowni oraz prowadzącymi, mogą korzystać poza zajęciami z zasobów infrastruktury Wydziału, w tym z sal dydaktycznych, sprzętu i oprogramowania znajdującego się w pracowniach komputerowych (o ile są dostępne) oraz z zasobów Biblioteki.

Bibliotekę Wydziału Ekonomicznego UMCS utworzono w 1965 roku. Obecnie umożliwia studentom dostęp do zasobów w dni powszednie w godzinach 8.00-19.00, zaś w weekendy 9.30-14.30 (w czasie roku akademickiego).

Powierzchnia użytkowa pomieszczeń bibliotecznych wynosi ok. 360 m². Biblioteka zatrudnia 4 osoby. Dysponuje 60 miejscami w czytelni oraz 13 stanowiskami z dostępem do Internetu i możliwością korzystania z baz danych oraz czasopism elektronicznych.

Tabela 3. Statystyki dotyczące biblioteki wydziałowej

Kategoria	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba książek na koniec roku	47047	45406	45783	45945	46091
Liczba czasopism na koniec roku	3068	3120	3155	3190	3225
Liczba wypożyczeń do domu	11224	6943	5952	1785	1569
Liczba odwiedzin	31575	22016	13556	4614	1637
Wpływy w ciągu roku - książki	431	369	377	162	146

Wydział Ekonomiczny dysponuje najładniejszą i najbardziej funkcjonalną czytelnią na UMCS, z emiterami WiFi, z częściami do pracy cichej i grupowej oraz 60 miejscami i 10 stanowiskami stacjonarnymi z dostępem do sieci. Utworzona w bibliotece strefa wolnego dostępu usprawniła jej funkcjonowanie i znacznie ułatwiła studentom pracę z książkami i czasopismami. Biblioteka Wydziałowa dysponuje bogatym, stale aktualizowanym księgozbiorem liczącym ponad 46,6 tys. woluminów (spadek w okresie 2017-2018 był skutkiem weryfikacji aktualności księgozbioru), prenumeruje 52 tytuły czasopism, zapewnia dostęp do 53 licencjonowanych elektronicznych baz bibliotecznych (w tym 3 specjalistyczne: Passport Euromonitor, EMIS, OECDiLibrary). Biblioteka Wydziałowa dysponuje odpowiednią liczbą książek zalecanych w sylabusach, a wszelkie wnioski (wykładowców i studentów) dotyczące zakupu nowych pozycji, są niezwłocznie realizowane.

Informacje uzupełniające:

1. Zakupy księgozbioru prowadzone są zgodnie z zaleceniami Władz Wydziału Ekonomicznego oraz zamówieniami pracowników naukowych (biblioteka dysponuje odpowiednią ilością egzemplarzy książek zalecanych w sylabusach, wszelkie wnioski dotyczące zakupu nowych książek, zarówno ze strony wykładowców, jak i studentów, są niezwłocznie realizowane).
2. Utworzona w bibliotece strefa wolnego dostępu wydatnie usprawnia jej funkcjonowanie oraz znacznie ułatwia studentom oraz pracownikom naukowym pracę z książką i czasopismem.
3. W celu udoskonalenia systemu biblioteczno-informacyjnego, została utworzona wewnętrzna baza danych księgozbioru, która jest na bieżąco administrowana i aktualizowana przez pracownika biblioteki.
4. Wszyscy pracownicy biblioteki prowadzili szkolenia indywidualne, w czasie których pomagali czytelnikom w korzystaniu z baz naukowych dostępnych w sieci, w korzystaniu z katalogów bibliotecznych, przy składaniu zamówień itp.
5. Udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych: ścisła współpraca z Biblioteką Główną (Oddziałem Informacji Naukowej) w przypadku potrzeby udostępnienia literatury ekonomicznej i licencjonowanych baz elektronicznych przy stanowiskach dla osób niepełnosprawnych.

Specjalistyczne bazy elektroniczne dostępne w roku akademickim 2021/2022:

Licencjonowany zasób cyfrowy dla nauk ekonomicznych dostępny dla studentów Wydziału Ekonomicznego jest następujący: Academic Research Source eBooks - było EBSCO eBook Academic Collection, Academic Research Source eJournals, Academic Search Ultimate, aleBank - Bankowość. Finanse. Samorząd – Wiedza on-line, BazEkonBusiness Source Ultimate, Cambridge Journals, e-czasopisma naukowe UMCS, EconLit (1969 - 2002), Emerald, EMIS, Gazeta Wyborcza –Archiwum, IBUK Libra, Książki kupione decyzją Czytelnika (EBSCO-E-book Collection), Notoria On-line, OECDiLibrary, Passport.

Baza spoza sieci UMCS dostępna tylko dla studentów i pracowników Wydziału Ekonomicznego jest następująca:

1. Rzeczpospolita - Archiwum

Archiwum zawiera artykuły o różnej tematyce, między innymi gospodarczej (giełda, finanse, telekomunikacja, technologia) politycznej, społecznej i kulturalnej.

2. Statista

Jest to jedna z największych na świecie platform oferujących statystyki i dane rynkowe. Statista jest platformą zawierającą dane gromadzone przez instytuty badań rynku i opinii oraz dane pochodzące z sektora gospodarki i statystyki urzędowe. Platforma jest zbiorem informacji na temat ekonomii, potrzeb konsumenckich, badań opinii publicznej i trendów demograficznych Pracownicy i studenci Wydziału Ekonomicznego UMCS mogą znaleźć tam ponad 1,5 miliona różnego rodzaju danych statystycznych, prognoz gospodarczych, raportów (dotyczących krajów, marek czy sektorów gospodarki) oraz infografik. W sumie ponad 80 tysięcy tematów pochodzących z ponad 22,5 tysięcy źródeł. Dane można pobierać w czterech popularnych formatach (pdf, xls, png, ppt). Statista daje także możliwość automatycznego tworzenia przypisów do znalezionych w bazie treści.

Uzupełnieniem oferty Biblioteki Wydziałowej są zasoby [Biblioteki Głównej UMCS](#). Studenci posiadają również dostęp do dużej części polskiej i zagranicznej literatury w wersji elektronicznej, poprzez komputery zainstalowane w Bibliotece wydziałowej lub komputery domowe (po aktywacji konta czytelnika w Bibliotece Głównej UMCS). Mogą bezpłatnie korzystać z serwisów oferujących [e-książki](#) m.in.: Ibuk Libra (ponad 2000 tytułów), EBSCO - eBooks Academic Collection (ponad 200 000 tytułów) ProQuest Ebook Central (ok. 160 tytułów) oraz baz ogólnodostępnych: OECD iLibrary, PASSPORT, EMIS POLSKA, NOTORIA SERWIS, Emerald Management e-Journal Portfolio (EMAN), Baza STATISTA.

Zbiory Biblioteki Głównej liczą 1 825 100 woluminów i jednostek obliczeniowych.

- druki zwarte nowe 1 105 196 woluminów,
- wydawnictwa ciągłe 436 579 (4 529 tytułów czasopism bieżących),
- zbiory specjalne 283 325 woluminy.

Ponadto można korzystać z ponad 3600 książek ze zbiorów Biblioteki Głównej, mających postać elektroniczną w obrębie Biblioteki Cyfrowej UMCS. Lista serwisów oferujących [e-czasopisma](#).

Rysunek 3. Spacer po Bibliotece Głównej UMCS.

Źródło: https://www.youtube.com/watch?v=eM2ydu3YkoA&ab_channel=TVUMCS

Władze WE systematycznie poprawiają standard jego infrastruktury dydaktyczno-badawczej. Dokonuje się to poprzez kompleksowe remonty kolejnych pomieszczeń dydaktycznych i socjalnych, stałe unowocześnianie wyposażenia sal dydaktycznych, rozbudowę laboratoriów IT i sal wyposażonych w stanowiska komputerowe z dostępem do sieci. Prowadzony jest stały monitoring warunków, w jakich przebiega proces dydaktyczny oraz warunków, w jakich studenci spędzają przerwy między zajęciami. Przed rozpoczęciem każdego semestru władze dziekańskie dokonują przeglądu wszystkich pomieszczeń dydaktycznych sprawdzając ich przygotowanie do kolejnego semestru. Pracownicy na bieżąco zgłaszają zapotrzebowanie na doposażenie sal dydaktycznych. Każdego roku przed rozpoczęciem semestrów dokonywany jest przegląd wyposażenia dydaktycznego z udziałem pracownika na stanowisku specjalisty ds. informatycznych, celem oceny jakościowej infrastruktury dydaktycznej, w tym sprzętu komputerowego i urządzeń towarzyszących. Studenci za pośrednictwem Rady Wydziałowej Samorządu Studentów również mają możliwość zgłoszenia swoich uwag odnośnie infrastruktury na Wydziale Ekonomicznym.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

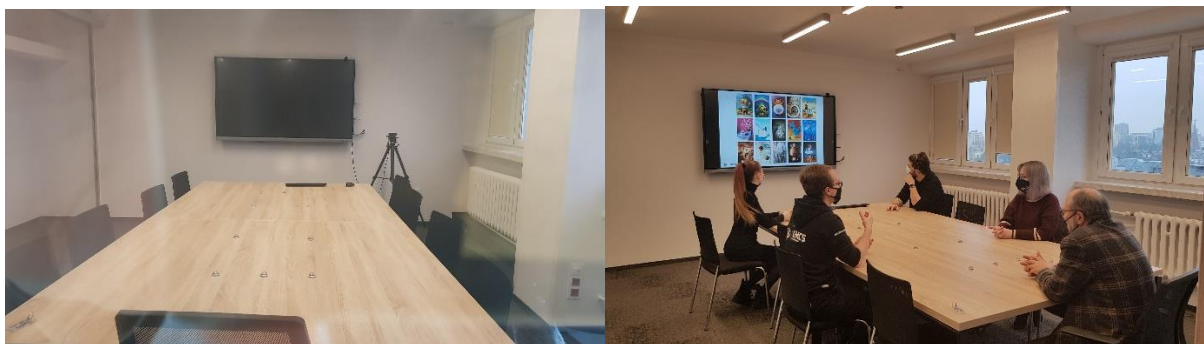
Wydział ma w planach inwestycję przekształcającą dawny barek w strefę dla kół studenckich połączoną ze strefą chillout room. Strefa będzie stworzona pod kątem komfortu pracy studenta. Stworzone będą strefy sprzyjające odpoczynkowi w czasie przebywania na Wydziale oraz pracy indywidualnej i w grupach. Przygotowywane zostaną również specjalne pomieszczenia przeznaczone dla kół studenckich. Aktualnie rozstrzygany jest przetarg wyłaniający wykonawcę projektu architektonicznego.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego 2020/2021 pracownicy zostali wyposażeni sprzętowo i narzędziowo do prowadzenia zajęć. Zostało zakupione 5 tablic interaktywnych,

tablety, laptopy z ekranami dodatkowymi. Wszystkie działania miały na celu usprawnienie pracy nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji podczas kształcenia zdalnego.

W 2021 roku na Wydziale Ekonomicznym do użytku oddana została nowoczesna Pracownia Badań Jakościowych (fokusownia). Pozwala ona na kompleksową obsługę badań zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI), pogłębionych wywiadów indywidualnych (IDI) czy moderowanie paneli eksperckich.

Pracownia wyposażona jest w systemy rejestracji obrazu i dźwięku za pomocą 3 kamer i indywidualnych mikrofonów dla każdego uczestnika (grupy do 10 osób + moderator), możliwość realizacji indywidualnych i grupowych zadań projekcyjnych z wykorzystaniem ICT oraz monitora interaktywnego i projektora symulującego stół dotykowy oraz lustro weneckie i podgląd z kamer, które pozwalają na komfortowe warunki obserwacji zachowań uczestników badań z podglądni.

Rysunek 4. Pracownia Badań Marketingowych – warunki lokalowe i wyposażenie sali fokusowej

Fot. R. Mącik / M. Caban

Podglądni mieści do 8 osób i wyposażona jest w lustro weneckie oraz monitory kamer i systemy odsłuchu audio. Również w podglądni mieszczą się urządzenia sterujące, nagrywające i streamingowe, np. mikser audio, rejestratory audio/wideo, sprzęt komputerowy.

Rysunek 5. Pracownia Badań Marketingowych – podglądni

Fot. R. Mącik / M. Caban

Zainstalowane systemy audio-wideo pozwalają na streaming badania na żywo do dowolnej sali dydaktycznej / auli lub do klienta w dowolnym miejscu za pomocą szerokopasmowego internetu.

Docelowo pracownia będzie posiadała wyposażenie do eytrackingu ze specjalistycznymi urządzeniami i oprogramowaniem do monitorowania ruchu gałek ocznych. Zakup eytrackera mobilnego powinien nastąpić w 2022 r. W przyszłości powstanie także stanowisko do badań symulowanej półki sklepowej, które pozwoli na m.in. realizację testów opakowaniowych.

Sprzęt komputerowy dedykowany pracowni pozwala na edycję i montaż dźwięku i obrazu, oraz analizę danych jakościowych za pomocą oprogramowania klasy QDA, tj. NVivo i MaxQDA, wraz z automatycznym przygotowaniem transkrypcji wywiadów w oparciu o usługę NVivo Transcription.

Pracownia jest pomieszczeniem wielofunkcyjnym, które może służyć jako specjalistyczne laboratorium badawcze, laboratorium dydaktyczne oraz sala wideokonferencyjna.

Wykorzystanie dydaktyczne pracowni dotyczy możliwości zapoznania studentów z infrastrukturą wykorzystywaną w badaniach jakościowych, możliwości wykonania projektów w trakcie zajęć dydaktycznych oraz badań na potrzeby prac dyplomowych/magisterskich i doktorskich. Na kierunku Zarządzanie studenci mogą korzystać z pracowni w trakcie zajęć kursowych z Badań marketingowych (studia I stopnia) i Badań marketingowych II (studia II stopnia) oraz zajęciach w ramach specjalności na studiach I stopnia: Menedżer produktu (przedmioty: Jakościowe badania marketingowe oraz Innowacje i rozwój nowych produktów; specjalności Zarządzanie zasobami ludzkimi (przedmiot Techniki Badań Społecznych). W Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych w pracowni realizowane są zajęcia z przedmiotów: Metodologia nauk o zarządzaniu i jakości oraz Metody badań jakościowych.

Rysunek 6. Realizacja MiniFGI w warunkach reżimu sanitarnego w Pracowni

Fot. M. Caban

Obecnie ze względu na sytuację epidemiczną wykorzystanie infrastruktury pracowni ogranicza się do wywiadów indywidualnych oraz mini-grup (4 uczestników) realizowanych w warunkach reżimu sanitarnego lub zdalnie za pomocą aplikacji typu Zoom lub MS Teams.

Rysunek 7. Realizacja zadań projekcyjnych w trakcie IDI – badanie w Pracowni – projektor dotykowy

Fot. M. Caban / R. Mącik

Pracownia służy również prowadzeniu badań naukowych oraz prac zleconych. Pracownicy Wydziału Ekonomicznego, w szczególności Katedry Metod Badawczych Zarządzania (dr hab. Radosław Mącik, prof. UMCS; dr Monika Ratajczyk oraz dr Olga Smalej) i Katedry Marketingu, mogą zapewnić realizację całego procesu badań jakościowych – od opracowania narzędzi badawczych, przez rekrutację uczestników, przeprowadzenie badań, nagranie wywiadów, automatyczną lub „ręczną” transkrypcję, aż po analizę wyników za pomocą oprogramowania NVivo i MaxQDA, ich wizualizację i dostarczenie finalnego raportu.

Badania takie mogą być prowadzone m.in. w rozwiązywaniu problemów marketingowych i zarządczych, w tym dotyczących strategii, HR; w procesach projektowania i wprowadzania na rynek nowych produktów, organizacji ekspozycji produktów, kształtowania opakowań czy projektowaniu stron internetowych, testowaniu materiałów promocyjnych – ogólnie kształtowaniu doświadczeń konsumenta (CX – *consumer experience*).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest istotna z punktu widzenia nie tylko Wydziału Ekonomicznego, ale całego Uniwersytetu. Wyrazem tego jest powołanie wśród władz rektorskich na kadencję 2020-2024 Prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Bezpośrednio podległe prorektorowi są Centrum Transferu Wiedzy i Technologii (CTWiT), Centrum Analiz i Rozwoju oraz stanowisko rzecznika patentowego. Jednostki te odpowiedzialne są za różne formy współpracy z otoczeniem gospodarczym na poziomie całego Uniwersytetu, w tym także w oparciu o zasoby Wydziału Ekonomicznego. Do ich zadań należy m.in. wsparcie przedsiębiorców w nawiązaniu współpracy z naukowcami Uczelni, koordynowanie realizacji badań zleconych, projektów badawczo-rozwojowych, ochrona własności intelektualnej, prowadzenie procesów komercjalizacji wyników badań naukowych, patentów i praw autorskich, promowanie innowacyjnych rozwiązań czy realizacja szkoleń z zakresu komercjalizacji wiedzy. CTWiT posiada ponad 500 umów o współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Część tych umów i zleceń realizowana jest przez nauczycieli akademickich Wydziału Ekonomicznego. Kadre Centrum Analiz i Rozwoju stanowią także pracownicy Wydziału Ekonomicznego.

Współpraca Wydziału Ekonomicznego z otoczeniem gospodarczym, bezpośrednio i poprzez centra uniwersyteckie, przybiera wiele form. Jej przykładami są m.in. następujące aktywności:

1. Studenci wszystkich kierunków Wydziału Ekonomicznego, w tym studenci Zarządzania, odbywają praktyki zawodowe w instytucjach otoczenia gospodarczego. Średniorocznie baza praktyk zawiera oferty około 40 przedsiębiorstw i instytucji z ponad 760 miejscami. Wykaz podmiotów, w których realizują praktyki studenci Zarządzania znajduje się w zał.30a.
2. Wykładowcami części przedmiotów realizowanych także dla studentów kierunku Zarządzanie są także praktycy biznesowi lub nauczyciele akademicki, prowadzący działalność gospodarczą lub zatrudnieni także w podmiotach otoczenia gospodarczego i zawodowo wykonujący działalność profesjonalną.
3. Opracowania eksperckie, doradcze dla klientów CTWiT w zakresie m.in. opinii o innowacyjności, strategii marketingowych, badań rynku, planów rozwoju, projekcji i prognoz, analiz rynkowych, wycen przedsiębiorstw. Część z tych zleceń realizowana jest przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku Zarządzanie. Kadra Wydziału Ekonomicznego pełni funkcję ekspertów w projekcie "Platforma Startowa - Wschodni Akcelerator Biznesu", którego partnerami są m.in. UMCS, Puławski Park Naukowo-Technologiczny, Grupa Azoty, Netrix Group, Innofin, Rebels Valley (<http://wab.biz.pl>). Eksperci Wydziału Ekonomicznego wykonują usługi specjalistyczne dla startupów wspieranych w ramach WAB oraz innych komercyjnych klientów Centrum.
4. Udział nauczycieli akademickich jako ekspertów w opracowaniu Strategii Lublina 2020, Strategii Lublina 2030 czy projekcie Foresight Lublin 2050. W ramach projektów

realizowanych na zlecenie Urzędu Miasta Lublin wykonywane są systematycznie także mniejsze opracowania, dotyczące np. rozwoju sektora przemysłów kreatywnych.

5. Prowadzenie zajęć dydaktycznych i pomoc w organizowaniu spotkań studentów z praktykami przez pracowników Urzędu Miasta Lublin, zwłaszcza Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości.
6. Akademia Przedsiębiorczości UMCS. Jest to nowatorski program kreowania przedsiębiorczości akademickiej, ukierunkowany na kształtowanie kompetencji, rozwój postaw i zachowań przedsiębiorczych. Projekt adresowany jest do studentek i studentów, doktorantek i doktorantów, absolwentek i absolwentów oraz pracowniczek i pracowników UMCS. Celem projektu jest wykształcenie profesjonalistek i profesjonalistów gotowych do realizacji swoich pomysłów biznesowych oraz przygotowanie do pełnienia roli liderek i liderów w różnego rodzaju instytucjach i przedsiębiorstwach. Dzięki Akademii Przedsiębiorczości studentki, studenci oraz doktorantki i doktoranci ze wszystkich Wydziałów oraz pracowniczki, pracownicy, absolwentki i absolwenci UMCS mają możliwość zdobycia praktycznej wiedzy z zakresu przedsiębiorczości, rozwinięcia kompetencji niezbędnych w kluczowych obszarach funkcjonowania firmy, poznania własnego potencjału osobistego oraz możliwości jego rozwoju, rozwoju kompetencji miękkich, w tym szeroko pojętych kompetencji przywódczych, skorzystania z interaktywnych narzędzi wspierających rozwój umiejętności menadżerskich, zbudowania sieci przydatnych kontaktów biznesowych, udziału w interdyscyplinarnych projektach biznesowych. W ramach Akademii Przedsiębiorczości UMCS Uniwersytet współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a w szczególności z instytucjami i organizacjami oferującym wsparcie dla osób planujących założyć swój biznes.
7. Od 2000 roku na Wydziale Ekonomicznym funkcjonuje Szkoła Giełdowa. Dzięki współpracy Uczelni z Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie studenci i inni zainteresowani mogą brać udział w szkoleniach z zakresu inwestowania na różnych poziomach zaawansowania. Wykładowcami kursów są nauczyciele akademicki Wydziału Ekonomicznego i praktycy z instytucji finansowych. Władze Wydziału Ekonomicznego dofinansowują udział studentów Wydziału w kursach.
8. Wydział Ekonomiczny podpisał w latach 2017-2020 umowy o współpracy z podmiotami gospodarczymi, m.in. ING Bankiem Śląskim S.A., Instytutem Komunikacji Międzykulturowej i Studiów Interdyscyplinarnych SILK ROAD oraz Euroazjatycką Organizacją Współpracy, Raben Logistic Polska Sp. z o.o., Linargo Sp z o.o., Polskim Stowarzyszeniem Menedżerów Logistyki i Zakupów, czy Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce. Ich celem jest realizowanie wspólnych projektów, dostarczanie specjalistycznej wiedzy studentom i działania zmierzające do rozwoju poszczególnych obszarów praktyki gospodarczej, w tym konsultowanie programów studiów.

W 2010 roku na Wydziale Ekonomicznym powołana została Rada Przedsiębiorców. Rada przyjęła realizację w ramach swojej działalności następujących celów:

- Wymianę informacji i doświadczeń z obszaru działalności obydwu środowisk – naukowego i praktyki gospodarczej.

- Inicjowanie działań leżących we wspólnym interesie oraz opiniowanie przedkładanych projektów.
- Organizowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu działalności podstawowej partnerów bądź realizujących interes publiczny.

Określono przy tym następujące obszary współpracy w zakresie naukowo-badawczym:

- Podejmowanie wspólnych projektów naukowo-badawczych z partnerami bądź wspieranie ich w realizacji prowadzonych projektów, w tym unijnych.
- Realizacja przedsięwzięć o charakterze aplikacyjnym.
- Realizacja działalności doradczej, konsultacyjnej oraz udzielenia innych form wsparcia w rozwiązywaniu konkretnych problemów na zasadach określonych przez partnerów.
- Organizowanie konferencji naukowych, seminariów, warsztatów.

W zakresie dydaktyki Rada współpracuje w poniższych obszarach:

- Konsultowanie i opiniowanie planów kształcenia i programów nauczania w aspekcie oczekiwanej sylwetki absolwenta studiów ekonomicznych.
- Wsparcie w pozyskiwaniu przez studentów Wydziału miejsc praktyk i staży.
- Współpraca w zakresie określania tematyki prac dyplomowych i doktorskich z punktu widzenia zapotrzebowania praktyki.
- Wsparcie w opracowywaniu materiałów dydaktycznych opartych na przykładach z praktyki gospodarczej.
- Organizowanie przez Wydział studiów podyplomowych, kursów i szkoleń na zamówienie pracodawców.
- Organizacja konkursów na najlepsze prace dyplomowe i doktorskie oraz promowanie najzdolniejszych absolwentów.
- Organizowanie wykładów gościnnych wybitnych praktyków gospodarczych.

W zakresie promocji do obszarów współpracy należą:

- Współpraca i wsparcie w przedsięwzięciach promujących Wydział i partnerów.
- Współudział w popularyzacji wiedzy i edukacji.
- Uczestnictwo w uroczystych wydarzeniach organizowanych przez Wydział i partnerów.

Co do zasady spotkania Rady odbywają się przynajmniej raz w roku. W okresie pandemii spotkania te zastąpione zostały indywidualnymi konsultacjami. Aktualnie prowadzone są przez władze dziekańskie Wydziału rozmowy z potencjalnymi kandydatami na członków Rady.

Okresowe przeglądu programu studiów na kierunku Zarządzanie odbywają się co semestr. Istotnym elementem weryfikacji programów kształcenia są konsultacje ze studentami kierunku Zarządzanie oraz pracownikami WE. W ramach okresowych przeglądów program studiów jest również konsultowany z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz absolwentami). Każdego roku Władze Wydziału kierują do współpracujących z nimi przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego korespondencję, w której zwracają się z prośbą o wyrażenie opinii oraz ewentualnych propozycji zmian dotyczących realizowanego programu studiów. Udział przedstawicieli

otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu efektów uczenia się poza opiniowaniem programów kształcenia i sylabusów opiera się też m.in. na współorganizacji praktyk zawodowych, a także przygotowaniu prac dyplomowych realizowanych na potrzeby lub przy współudziale podmiotów zewnętrznych. Na zakończenie roku akademickiego, z przeprowadzonych przeglądów sporządzany jest Raport Roczny Zespołu Programowego dot. działania na rzecz doskonalenia programu studiów.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest też przedmiotem bieżących i okresowych działań władz i kolegiów Wydziału Ekonomicznego (dziekani, Kolegium Dziekańskie, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia). Pojawiające się w tym zakresie możliwości, które wspierają się do rozwoju kierunku dyskutowane są na forum ciał kolegialnych lub wykorzystywane niezwłocznie przez władze dziekańskie. Na Wydziale przyjęto zasadę konsultowania procesu kształcenia z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności w ramach powołanych dla każdego kierunku Zespołów Programowych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji i przedsiębiorstw, zajmujących się działalnością powiązaną z charakterem kierunku.

Wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego na doskonalenie programu studiów odbywa się na bieżąco poprzez funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, w którego skład wchodzi przedstawiciel pracodawców – dr Ilona Skibińska-Fabrowska. Program kształcenia oraz efekty uczenia się są stałym punktem w planie pracy Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

W ciągu ostatniego roku podczas indywidualnych spotkań, udziału w wydarzeniach gospodarczych czy konferencjach z udziałem praktyki prowadzone są rozmowy nt. oczekiwań podmiotów otoczenia gospodarczego zarówno w zakresie programów kształcenia, pożądanej sylwetki absolwenta, potrzeb w zakresie ich zatrudniania czy bieżącej współpracy z podmiotami otoczenia gospodarczego. Dość regularnie (kilka razy w semestrze) mają miejsce spotkania z przedstawicielami Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta, który odpowiedzialny jest za wdrożenie strategii Miasta Lublin, m.in. w zakresie rozwoju usług BPO/SSC i nowoczesnych usług biznesowych (NUB). Działania w tym zakresie w ostatnim roku dotyczyły m.in.:

- nawiązywaniu kontaktów z podmiotami NUB/BPO/SSC zainteresowanych współpracą i zatrudnianiem absolwentów WE UMCS lub podnoszeniem ich kompetencji:
  - ✓ spotkania z m.in. CIMA Polska – lipiec 2021: planowana certyfikacja kierunków biznesowych WE;
  - ✓ Vistra Corporate Solutions sp. z o.o. – listopad 2021: warsztaty, przedmioty prowadzone przez praktyków, rekrutacja dodatkowych 120 osób do 80-osobowego zespołu w oddziale w Lublinie;
  - ✓ Sollers Consulting – grudzień 2021r, spotkanie dla studentów, planowane warsztaty w formule office tour;

- ✓ Wydział Ekonomiczny wyraził deklarację uczestnictwa w pilotażowym projekcie Urzędu Miasta Lublin pt. "Kawiarenki językowe". Celem nadrzędnym projektu jest zatrzymanie talentów w Lublinie oraz wsparcie lubelskich firm z sektora nowoczesnych usług biznesowych o wykwalifikowaną kadrę. Dodatkowym jest podniesienie kompetencji lingwistycznych, języków programowania czy kompetencji miękkich z zakresu komunikacji wśród studentów lubelskich uczelni oraz podniesienie świadomości na temat obecności firm z sektora nowoczesnych usług biznesowych oraz prowadzonych przez nie działalności. Zaproszenie do projektu zostało przesłane 4 lutego 2022 roku, po przeprowadzeniu akcji promocyjnej i rekrutacji studentów (do końca marca 2022), właściwe działania odbędą się w okresie kwiecień-listopad 2022.
  - ✓ negocjowane są warunki współpracy UMCS / WE UMCS z Allegro, które otwiera swój oddział w Lublinie – WE UMCS jest inicjatorem współpracy,
- udziału dziekana WE, dr hab. Mariusza Kici, w pracach Sektorowej Rady ds. Kompetencji – Nowoczesne Usługi Biznesowe (m.in. badania i analizy w zakresie kompetencji w sektorze, ustalanie kierunków rozwoju i rekomendacji).
  - współpracą z UM Lublin w zakresie przygotowania Strategii Lublin 2030 i działań operacyjnych (m.in. bieżące zapytanie o możliwość włączenia studentów i wykładowców do analizy publicznych danych na potrzeby podmiotów Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, zainteresowanych ekspansją na rynki wschodnie – ustalone są warunki realizacji projektu podczas zajęć na kierunku),
  - skutecznego uruchomienia przez Wydział Ekonomiczny naboru na praktyczne studia magisterskie Data Science prowadzone w języku angielskim i rozpoczęcia kształcenia na kierunku od roku akademickiego 2021/2022 (15 zagranicznych i polskich studentów), o co zabiegał od kilku lat UM Lublin,
  - przygotowania do uruchomienia przez Wydział Ekonomiczny naboru na praktyczne studia licencjackie Business Analytics prowadzone w języku angielskim i rozpoczęcia kształcenia na kierunku od roku akademickiego 2022/2023,
  - przygotowania wspólnej akcji promocyjnej i udziału WE UMCS wraz z UM Lublin w targach edukacyjnych w USA (kierunki Data Science i Business Analytics) – planowane na czerwiec 2022,
  - zmiany składu Rady Przedsiębiorców, uwzględniające w większym stopniu reprezentację podmiotów z zakresu nowoczesnych usług biznesowych (BPO/SSC) (m.in. Sollers Consulting, Orange Polska, Solet),
  - prace nad zmianami programowymi w kierunkach studiów (w tym Zarządzanie) i generalnie przyjęcia jako priorytetu – niezależnie od kierunkowych efektów uczenia się – budowania kompetencji absolwentów wymaganych w sektorze NUB/BPO/SSC: kompetencji analitycznych, IT, językowych, które powinny zostać w większym stopniu uwzględnione w przygotowywanych zmianach w programach studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym (I kwartał 2022 roku).

Na ocenianym kierunku prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Źródła danych na temat efektywności współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są następujące: wnioski z opinii, wnioski z opinii praktyków prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku, wnioski z nieformalnych rozmów i spotkań z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie kształcenia na UMCS, w tym na kierunku Zarządzanie, od lat jest jednym z głównych celów strategicznych Uczelni. W ramach wyznaczonych przez Uczelnię celów, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, na kierunku Zarządzanie kładzie się nacisk na podnoszenie umiędzynarodowienia procesu kształcenia, poprzez:

- poszerzanie oferty dydaktycznej realizowanej w języku obcym,
- zachęcanie międzynarodowej mobilności nauczycieli akademickich oraz studentów,
- realizację międzynarodowych grantów,
- rozszerzanie współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi,
- stałe poszerzanie zbiorów bibliotecznych o pozycje anglojęzyczne,
- Powołanie Wydziałowego Zespołu ds. Umiędzynarodowienia, pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy Międzynarodowej oraz pełnomocnika Dziekana ds. programu Erasmus+.

Kontynuowanie tych działań i realizacja kolejnych są przewidziane w planach rozwoju kierunku. W realizacji tych działań pomocne są doświadczenia międzynarodowe kadry akademickiej zdobyte podczas konferencji międzynarodowych, wizyt studyjnych i staży. Źródłem inspiracji w zakresie kształtowania sylabusów i metod realizacji procesu dydaktycznego są wyjazdy wykładowców do zagranicznych uczelni partnerskich. Z kolei, w czasie pobytów naukowców z zagranicy na Wydziale Ekonomicznym, prowadzone są też rozmowy o różnicach w programach nauczania, treściach programowych oraz sposobach ich realizacji. W trakcie tych spotkań analizowane są możliwość współorganizacji konferencji naukowych, realizacji wspólnych projektów badawczych oraz wspólnych zadań dydaktycznych.

Umiędzynarodowienie kierunku Zarządzanie skutkuje lepszym przygotowaniem absolwentów do pracy w środowisku międzynarodowym. Dodatkowo wymienione działania poprawiają znajomość języków obcych wśród studentów, jak również umiejętności korzystania z obcojęzycznych źródeł takich jak podręczniki, artykuły naukowe czy ogólnie zasoby internetowe.

Zgodnie z programem studiów studenci I oraz II stopnia kierunku Zarządzanie mają obowiązek uczęszczać na wybrany Przedmiot w Języku Obcym (PJO) i uzyskać z niego zaliczenie z oceną. W pierwszym roku akademickim, gdy funkcjonował ten obowiązek (2018/19), studenci mieli do wyboru trzy przedmioty (na I oraz na II stopniu). Rok później było ich już 21, a w roku 2020/21 – 19 (również na obu stopniach). W bieżącym roku akademickim (2021/22) studentom Zarządzania I stopnia zaproponowano 17 przedmiotów, a II stopnia 16 przedmiotów. Zarówno na I, jak i na II stopniu, wspomniane wykłady prowadzone są przez wykładowców z zagranicy lub wykładowców z WE UMCS (oczywiście w języku obcym). Warto dodać, że jeszcze zanim wprowadzony został obowiązek zaliczenia PJO, to istniała możliwość

dla naszych studentów uczestniczenia w wykładach profesorów z zagranicy w ramach wykładów fakultatywnych.

W ramach wspomnianych Przedmiotów w Języku Obcym studenci I stopnia Zarządzania mogli wybierać z wykładów prowadzonych przez zagranicznych nauczycieli:

- w roku akademickim 2018/19 – mgr. Roberta Pattersona (Kanada), prof. Sang Chul Parka (Korea Płd.), albo prof. Barta Dębickiego (USA)
- w roku akademickim 2019/20 – mgr. Roberta Pattersona, mgr. Phillipa Poyntona (UK), prof. Sang Chul Parka albo prof. Barta Dębickiego;
- w roku akademickim 2020/21 – mgr. Roberta Pattersona, prof. Sang Chul Parka albo prof. Barta Dębickiego;
- W roku akademickim 2021/22 – mgr. Roberta Pattersona, dr. Tamoya Kurodę (Japonia), prof. Raphela Johna Habiego (Tanzania), prof. Johna Boamo Tlegraya (Tanzania), prof. Emmanueala Matiku (Tanzania), prof. Bruce’a Kiblera (USA).

Studenci II stopnia Zarządzania, w ramach Przedmiotów w Języku obcym mogli wybierać z wykładów prowadzonych przez zagranicznych nauczycieli:

- w roku akademickim 2018/19 – mgr. Roberta Pattersona albo prof. Barta Dębickiego;
- w roku akademickim 2019/20 – mgr. Roberta Pattersona, mgr. Phillipa Poyntona, prof. Sang Chul Parka albo prof. Barta Dębickiego;
- w roku akademickim 2020/21 – mgr. Roberta Pattersona, prof. Sang Chul Parka albo prof. Barta Dębickiego;
- W roku akademickim 2021/22 – mgr. Roberta Pattersona, dr. Tamoya Kurodę, prof. Raphela Johna Habiego, prof. Johna Boamo Tlegraya, prof. Emmanueala Matiku, prof. Bruce’a Kiblera.

Podstawową kompetencją niezbędną do funkcjonowania w międzynarodowym środowisku jest znajomość języków obcych. Studenci I stopnia Zarządzania, począwszy od II semestru mają po 30 godzin zajęć z języka obcego (kontynuowanego). Semestry II, III i IV kończą się zaliczeniem z oceną, a semestr V – egzaminem. Na II stopniu Zarządzania studenci pogłębiają swoje kompetencje językowe w ciągu dwóch pierwszych semestrów (zajęcia w wymiarze 30 godzin w każdym semestrze) Pierwszy semestr kończy się zaliczeniem na ocenę, a drugi egzaminem. Zajęcia z języków obcych prowadzą lektorzy Centrum Nauczania i Centrum Języków Obcych UMCS. Zajęcia te opierają się na autorskich programach, uwzględniających język specjalistyczny dla poszczególnych kierunków studiów.

Studenci Wydziału Ekonomicznego UMCS mogą korzystać z bardzo bogatej oferty mobilności międzynarodowych. Obecnie w ramach programu Erasmus+ studenci mogą studiować na jednej z 35 uczelni zagranicznych (zał.31a.), z którymi Wydział ma podpisane umowy. Uczelnie te pochodzą z 15 krajów, łącznie oferując ponad 80 mobilności rocznie dla naszych studentów.

Począwszy od roku akademickiego 2015/16 do roku akademickiego 2019/20 na wyjazdy zagraniczne w ramach programu Erasmus+ przyznano 85 nominacji (dla 73 studentów, z

których 12 osób uzyskało nominację dwukrotnie). W roku akademickim 2020/21 za granicę studiowało 11 studentów. W semestrze zimowym 2021/22 za granicę wyjechało 11 osób (w tym dwie z Zarządzania), a na semestr letni nominację uzyskało 8 osób (w tym trzy z Zarządzania). Studenci WE UMCS w programie Erasmus+ najczęściej podejmują studia w języku angielskim, ale także francuskim, niemieckim czy hiszpańskim.

W latach akademickich od 2015/16 do 2020/21 na Wydziale Ekonomicznym, w ramach programu Erasmus+, uczyło się łącznie 126 studentów z zagranicy. W semestrze zimowym roku akademickiego 2021/22 studentów takich było rekordowo dużo - 25 osób, a dodatkowo przynajmniej 3 osoby z innych wydziałów UMCS podjęły wybrane zajęcia na WE UMCS. Na semestr letni 2021/22 mamy zgłoszone 23 osoby, plus jedną z innego wydziału UMCS. Godny podkreślenia jest fakt, że wzrost przyjazdów studentów z zagranicy nastąpił pomimo trudnych czasów pandemii, niesprzyjającym tego typu mobilnościom. Tak liczne zainteresowanie wynikać może z faktu, że dla zagranicznych studentów przyjeżdżających na studia Erasmus+ na WE UMCS w roku akademickim 2021/22 zaoferowano aż 55 różnych przedmiotów prowadzonych w języku angielskim (zał.32a.). Prawie wszystkie prowadzone są przez pracowników Wydziału, choć kilka z nich realizować będą współpracujący z WE UMCS wykładowcy z zagranicy.

Jak wspomniano powyżej, przedmioty oferowane na Wydziale Ekonomicznym w programie Erasmus+ są wybierane także przez studentów z zagranicy goszczących na innych wydziałach UMCS, np. na Wydziale Prawa i Administracji, Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Wydziale Pedagogiki i Psychologii, Wydziale Filologicznym.

Korzyści dla studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS z umiędzynarodowienia wynikają nie tylko z ich wyjazdów za granicę, ale wiążą się także z przyjazdami obcokrajowców na studia na Wydziale. Dzięki tworzeniu grup mieszanych (Polacy w ramach obowiązkowego Przedmiotu w Języku Obcym oraz studenci Erasmus), rodzimi studenci mają możliwość porozumiewania się ze studentami z innych krajów, poznawania ich poglądów, sposobu widzenia problemów ekonomicznych i oczywiście ćwiczenia swoich umiejętności językowych. Ponadto, z myślą o wprowadzeniu gości z zagranicy w lokalne realia, funkcjonuje Program Mentor realizowany przez European Students Network. Korzyścią dla opiekunów z Wydziału Ekonomicznego jest poznanie studentów Erasmus oraz doskonalenie języka obcego poprzez praktykę.

Jeśli chodzi o mobilność kadry Wydziału Ekonomicznego w celach dydaktycznych, to w ofercie programu Erasmus+ znajdują się 35 uczelni z 16 krajów. Od roku 2015/2016 pracownicy WE UMCS odbyli 25 takich mobilności do 13 krajów.

Poza programem Erasmus+, Wydział Ekonomiczny zawarł blisko dwadzieścia umów o współpracy akademickiej z uczelniami z takich krajów jak: Austria, Białoruś, Chiny, Hiszpania, Indonezja, Japonia, Rosja, Serbia, Słowenia, Stany Zjednoczone, Taiwan, Tajlandia, Tanzania, Ukraina.

Pierwszym elementem służącym monitorowaniu umiędzynarodowienia procesu kształcenia są anonimowe ankiety wypełnianie w USOSie przez studentów, po zakończeniu każdego semestru. Ocenie podlegają m.in. nauczane języki obce, jak również przedmioty ekonomiczne prowadzone w tychże językach. Ponadto, zagraniczni studenci przyjeżdżający na WE UMCS w ramach programu Erasmus+ mają możliwość wypełnić identyczne ankiety w USOSie (choć oczywiście w wersji anglojęzycznej). Specjalnie z myślą o nich została na Wydziale opracowana instrukcja, jak mogą to zrobić. Takie stałe, co semestralne, monitorowanie jakości kształcenia w językach obcych, pozwala utrzymywać rozwiązania, które się sprawdzają, usuwać mankamenty i podnosić poziom merytoryczny zajęć oraz zadowolenie studentów.

Regularnej ocenie podlega także satysfakcja studentów z udziału w programie Erasmus+. Badanie to jest autorską inicjatywą Wydziału Ekonomicznego UMCS (zał.33a.-zał.39a.), niezależną od ankiet przeprowadzanych przez uczelniane Biuro Erasmus. Na przełomie 2020 i 2021 roku opracowane zostały dwie ankiety – jedna adresowana do studentów zagranicznych uczestniczących w zajęciach na Wydziale Ekonomicznym, a druga do naszych studentów wracających z zagranicznych studiów w programie Erasmus+. Pierwszym badaniem poszczególnymi ankietami byli objęci studenci, którzy skorzystali z programu Erasmus+ od 2015 roku do 2020 roku. Celem ankiety adresowanej do powracających studentów WE UMCS jest poznanie ich opinii o tym, co moglibyśmy poprawić przed wyjazdem, w trakcie i po powrocie, aby ich doświadczenie studiów zagranicznych było jeszcze lepsze. Prosimy także o praktyczne informacje o konkretnej zagranicznej uczelni i mieście, abyśmy mogli je przekazać następnym studentom jadącym w to samo miejsce. Obcokrajowców studiujących na naszym Wydziale pytamy z kolei o ocenę poszczególnych aspektów zajęć prowadzonych przez wykładowców WE UMCS (m.in. o poziom wiedzy, komunikatywność, techniki nauczania, przyjazność) oraz o to jakie rozwiązania z ich macierzystej uczelni powinniśmy wprowadzić na WE UMCS. Wyniki obu ankiet zostały opracowane (Załącznik Wyniki ankiety Erasmus+ - studenci przyjeżdżający, Załącznik Wyniki ankiety Erasmus+ - studenci wyjeżdżający), ujęte w formie prezentacji i umieszczone na stronie Wydziału (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0324/113706-20210321-we-umcs-erasmus-2015-2020-feedback-incoming-en-full.pdf>) oraz (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0322/093148-we-umcs-erasmus-2015-2020-feedback-outgoing-pl.pdf>). Obecnie ankiety są kierowane do kolejnych grup studentów (przyjeżdżających i wyjeżdżających) regularnie co semestr, gdy tylko kończą i rozliczają oni swoje mobilności. Wspomniane prezentacje uaktualniane będą raz do roku, po zakończeniu semestru zimowego.

Narzędziem sprzyjającym podnoszeniu umiędzynarodowienia naszych studentów są przyznawane przez Dziekana WE UMCS dofinansowania kosztów udziału w programie Erasmus+. Dofinansowania te pochodzą ze środków wydziałowych i są całkowicie niezależne od finansowania, które studenci uzyskują z programu Erasmus+. Z założenia przyznawane kwoty powinny pokryć koszty podróży z Lublina na uczelnię zagraniczną i z powrotem (zał.40a.).

Następnym krokiem służącym umiędzynarodowieniu jest zawieranie kolejnych umów międzynarodowych. W ostatnich sześciu latach Wydział Ekonomiczny regularnie podpisywał od 2 do 4 nowych umów rocznie w programie Erasmus+, łącznie przybyło nam 19 nowych partnerów. Rozwijamy także współpracę z uczelniami spoza Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+ KA171 (kontynuacja programu KA107). W styczniu 2022 roku pracownicy Wydziału Ekonomicznego zgłosili 6 wniosków o współpracę z uczelniami z krajów partnerskich (lata 2022-2024, Erasmus+ KA171). Ponadto od 2015 roku zawarliśmy kilka umów z zagranicznymi uczelniami, poza jakimkolwiek programem Erasmus+.

We wrześniu 2021 roku Wydział Ekonomiczny UMCS otrzymał pozytywną decyzję w sprawie przyznania grantu z Iceland Liechtenstein Norway Grants w Komponentie II PROGRAM EDUKACJA (EDUCATION PROGRAMME) - Mobilność w szkolnictwie wyższym (Higher Education Mobility). Partnerem projektu jest Bifrost University (Islandia), a kwota przyznanego dofinansowania to 45 986,33 EUR. W ramach projektu planowane są pobyty (1, 2 lub 3-tygodniowe) wykładowców z UMCS w BU oraz z BU w UMCS, w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ponadto, planowane jest zorganizowanie dwóch hybrydowych warsztatów/konferencji nt. doświadczeń i rozwoju dydaktyki, w tym dydaktyki zdalnej. Projektem objęci zostaną także pracownicy administracyjni z obu uczelni. Projekt będzie realizowany w okresie kwiecień 2022 – wrzesień 2023 r.

W 2021 roku do wykładowców z Wydziału Ekonomicznego władze Wydziału skierowały ankietę, której celem było rozpoznanie aktualnego stanu, a także możliwości i planów pracowników w zakresie umiędzynarodowienia ich aktywności naukowej lub dydaktycznej. Rozwojowi i wspieraniu umiędzynarodowienia Wydziału Ekonomicznego służą także, zapoczątkowane w 2020 roku, cotygodniowe spotkania Wydziałowego Zespołu ds. Umiędzynarodowienia.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Studenci kierunku Zarządzanie objęci są systemem wsparcia w różnych obszarach aktywności przez władze dziekańskie, pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych, który określa przede wszystkim Procedura wsparcia udzielanego studentom na Wydziale Ekonomicznym UMCS (zał.41a.). Uczelnia dokłada wszelkich starań celem zapewnienia nowoczesnych warunków kształcenia, zarówno angażując ich w rozwój naukowy, kształtowanie kompetencji zawodowych dopasowanych do zmieniającego się rynku pracy oraz kładąc duży nacisk na rozwój kompetencji społecznych, uwzględniając przy tym potrzeby osób z niepełnosprawnością.

Wsparcie w adaptacji do studiowania

Opieką otaczani są studenci już od pierwszego roku studiów pierwszego stopnia. Aby pomóc im w zaadaptowaniu się do nowych warunków członkowie samorządu wydziałowego zaraz po rekrutacji zakładają na FB grupę wsparcia dedykowaną nowoprzyjętym studentom zarządzania, a w dniu immatrykulacji opiekun roku, pracownicy dziekanatu i Wydziałowy Samorząd Studencki organizują pierwsze spotkanie informacyjne w zakresie praw i obowiązków studenta. Powoływany jest opiekun roku (w konsultacji z RWSS), którego zadaniem jest udzielanie studentom rad i konsultacji w sprawach związanych z procesem dydaktycznym i wsparcie w rozwiązywaniu wszelkich problemów organizacyjnych i wychowawczych. Opiekunowie pierwszych lat studiów prowadzą dodatkowe konsultacje (dwa razy w miesiącu). (Szczegółowo zadania opiekuna roku określa Uchwała KD z 09/10/2019 Rola i zadania opiekuna roku). Corocznie Uczelnia organizuje szkolenia dla opiekunów lat (zał.42a.).

Na początku każdego roku akademickiego RWSS i koła naukowe, przy wsparciu władz Wydziału organizują wyjazdowe spotkanie integracyjno-szkoleniowe Radar, które jest doskonałą okazją do wdrożenia nowoprzyjętych studentów w proces studiowania, poznania władz WE, zaangażowania w prace Samorządu i Kół, integracji społeczności studenckiej.

Wsparcie w nauczaniu

Istotne wsparcie w zakresie dydaktyki stanowią materiały dydaktyczne (treści wykładowe, zadania, przykłady, case studies, filmiki, itp.) zamieszczane przez większość nauczycieli w Wirtualnym Kampusie i/lub MTeams lub przekazywane bezpośrednio studentom (mail, wydruk). Wsparciem w uczeniu się jest cykliczne egzekwowanie opanowania materiału/nabycia umiejętności przez śród semestralne kolokwia, systematyczna weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia na podstawie częściowych projektów, a także konieczność uzyskania zaliczenia ćwiczeń/laboratoriów przed przystąpieniem do egzaminu końcowego.

Władze WE i nauczyciele wspierają studentów w zakresie realizacji projektów praktycznych i prowadzenia badań (często realizowanych wspólnie z nauczycielami), czego efektem jest udział studentów w konferencjach naukowych, realizacja wspólnych projektów praktycznych

i badawczych. Studenci współorganizują konferencje, spotkania z przedsiębiorcami, organizacjami otoczenia biznesu, wydarzenia (jak Dni Kariery – RWSS WE, AIESEC; Dzień PBO; prezentacje pracodawców). Wszystkie te działania są wspierane finansowo przez Wydział, merytorycznie przez nauczycieli akademickich, a organizacyjnie przez Dziekanat.

Potwierdzeniem w.w. form wsparcia są różnego rodzaju aktywności studentów, zarówno samodzielne, jak i powstałe przy wsparciu merytorycznym pracowników naukowych, które uporządkowano według poniższych grup (szczegółowy wykaz w zał.21a.):

1. Wybranych prac naukowych (artykułów/rozdziałów w monografiach), w których studenci i pracownicy WE UMCS byli współautorami.
2. Wybranych publikacji książkowych, w których studenci WE UMCS byli autorami, a które powstały pod redakcją pracowników naukowych WE.
3. Wybranych publikacji naukowych studentów WE – samodzielnych (przy czym pracownicy naukowci dokonują weryfikacji wysyłanych do publikacji materiałów) .
4. Wybranych projektów badawczych/badań naukowych i projektów praktycznych, w tym popularyzujących naukę, prowadzonych przez pracowników WE, w których byli zaangażowani studenci.
5. Konferencji organizowanych przez koła naukowe i/lub samorząd studentów funkcjonujące na WE oraz konferencji pracowników naukowych, w organizacji których studenci uczestniczyli.
6. Wybranych konferencji, w których studenci WE brali czynny udział (z publikacją lub wygłoszeniem referatu).
7. Wybranych konkursów, w których studenci brali udział i/lub odnieśli sukcesy.
8. Wydarzenia cykliczne Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS:
9. Innych, ważniejszych aktywności studentów (m.in. szkolenia, prelekcje, itp.).

Efektom tych działań są m.in. uzyskiwane przez studentów WE stypendia Rektora (10% studentów kierunku), stypendia MEiN/MNiSW (2015/16 – 4 os.; 2017/18 - 1 os.; 2019/20 – 2 os.; 2020/21 – 1 os.), stypendia Marszałka Województwa (2018 – 15 os.; 2019 – 15 os.; 2020 – 18 os.; 2021 – 12 os.), stypendia z własnego funduszu stypendialnego UMCS (2017 – 4 os.; 2018 – 12 os.; 2019 – 5 os.; 2020 – 1 os.) oraz wysokie miejsca zajmowane w różnorodnych konkursach.

Kierunki studiów realizowane na WE, w tym Zarządzanie cieszą się dość dużym zainteresowaniem studentów zza wschodniej zagranicy (głównie Ukrainy, Białorusi i Kazachstanu), którzy przyjeżdżają w obce im środowisko (są rok młodszy od polskich kolegów) – dla ułatwienia integracji z kulturą polską w ramach struktury WE powołano mgr inż. Tarasa Bondarenkę na Pełnomocnika ds. Studentów Zagranicznych - Europa Wschodnia. Studenci pochodzący z innych krajów zachęcani są do bezpłatnego uczestnictwa podczas okresu studiów w kursach j. polskiego organizowanych przez Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS, co pozwala na szybkie pokonanie barier językowych, a tym samym bardziej efektywne studiowanie i integrację z kolegami.

W czasie zdalnego nauczania spowodowanego pandemią studenci, którzy nie dysponują osobistym sprzętem i oprogramowaniem mogą (z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego i na warunkach uzgodnionych z Prodziekan ds. studentów) korzystać podczas zajęć, zaliczeń i obron z infrastruktury WE (stanowiska komputerowe w bibliotece wydziałowej i w salach komputerowych).

Wsparcie kół naukowych i samorządu studenckiego

Studenci Zarządzania są aktywnymi członkami 7 kół naukowych funkcjonujących bardzo aktywnie na WE: KN Zarządzania i Marketingu, SKN Zarządzania Jakością i Wiedzą, SKN Finansistów, KN Ekonomistów, Studenckiego KN LOGISTYK, Centrum Ekonomii Behawioralnej, SKN Austriackiej Szkoły Ekonomii. Działają także w AIESEC i Samorządzie Studenckim. W ramach działalności ww. organizacjach/kołach przygotowywali szereg prelekcji, uczestniczyli w szkoleniach oraz sami mogli uczestniczyć w wielu szkoleniach poszerzających wiedzę i umiejętności. Powołani na WE opiekunowie kół wykazują się dużym zaangażowaniem i aktywnością w zachęcaniu, inicjacji i nadzorowaniu działalności podopiecznych. Tak duża aktywność kół i RWSS nie byłaby możliwa bez odpowiednich środków. Średniorocznie Wydział przeznacza na funkcjonowanie kół i samorządu niebagatelną kwotę ok. 100 tys. rocznie (w okresie pandemii budżet jest niższy, ale w razie potrzeby władze są przygotowane na przesunięcie środków) – zał.43a. Dodatkowo organizacje mogą w formie grantów uzyskać środki z budżetu centralnego Uczelni (nasi studenci efektywnie korzystają z tej formy finansowania). Władze Wydziału z otwartością wspierają wszelkie inicjatywy Samorządu Wydziałowego i Kół, a organizacje chętnie włączają się w realizację pomysłów zgłaszanych przez Kolegium Dziekańskie (KD) i pracowników WE.

Na szczególne podkreślenie zasługuje bardzo dobra współpraca z Samorządem Studenckim (obecnie jego Przewodniczącą jest studentka kierunku Zarządzania, pani Nina Samoń). Jest on ważnym ciałem doradczym – wszelkie pomysły czy nowe rozwiązania tak organizacyjne, jak i dotyczące procesu kształcenia są zawsze konsultowane z przedstawicielami studentów – w ramach posiedzeń KD, różnych komisji wydziałowych (i ogólnouczelnianych), a także w spotkaniach i rozmowach nieformalnych (pokoje dziekańskie są zawsze dla nich otwarte, członkowie RWSS dysponują prywatnymi telefonami władz dziekańskich i w każdym momencie mogą z nich korzystać). Wszystkie decyzje KD uwzględniają punkt widzenia przedstawicieli studentów. Samorząd pełni ważną rolę w uzgadnianiu, a następnie przekazywaniu decyzji władz, organizując w tym celu otwarte spotkania ze studentami, na które są w razie potrzeby zapraszani przedstawiciele władz. Okazały się one szczególnie potrzebne w okresie ograniczonego kontaktu ze środowiskiem studenckim podczas zdalnego nauczania. Projekty realizowane przez samorząd pełnią ogromną rolę w samorozwoju studentów oraz kształtowaniu postaw społecznych (współpraca między studentami, realizacja zadań non-profit). Dzięki owocnej współpracy z RWSS na Wydziale (także w czasie pandemii – w zmienionej formule) organizowane są Absolutoria, a włączanie Samorządu w uroczystości Immatrykulacji pozwala na zdobywanie doświadczenia organizacyjnego, integruje studentów-władze wydziału-administrację, pozwala na efektywniejsze wdrożenie nowych studentów w

działalność organizacji. Samorząd realizuje szereg projektów jednorazowych oraz cyklicznych (ich wykaz znajduje się w zał.21a.).

Wszystkie organizacje mają do dyspozycji odpowiednio wyposażone, wydzielone pomieszczenia - Samorząd na I piętrze, a Koła na parterze budynku. W 2021 roku, po akceptacji i przy wsparciu Władz Uczelni, rozpoczęto przygotowania do zmiany funkcjonalności pomieszczenia barku na Strefę Studentów WE, z przeznaczeniem na pomieszczenia dla kół naukowych, RWSS oraz strefę coworkingu i chilloutu. W 2021 roku ze środków dziekana WE przygotowany został projekt adaptacji pomieszczenia. W zależności od dostępności finansowania przebudowa powinna rozpocząć się w 2022 roku.

Wsparcie wymiany studenckiej

Wydział wspiera inicjatywy studentów związane z wymianą studencką: krajową - Most (corocznie wyjeżdża i, w razie zainteresowania, jest przyjmowana grupa studentów) i zagraniczną – Erasmus+ oraz krótkoterminowa wymiana z Ukrainą). Osoby wyjeżdżające do zagranicznych ośrodków uzyskują ze środków wydziałowych dofinansowanie do stypendium i/lub do pokrycia kosztów podróży i noclegów (w zależności od kraju docelowego od 700 do 1200 zł). W celu ułatwienia studentom procedowania powołany jest Koordynator Programu Erasmus+ (obecnie dr J. Czerniak) oraz Wydziałowy Koordynator programu MOST (obecnie dr M. Kamieniecka, prof. UMCS, prodziekan ds. studentów), a przy wymianach krótkoterminowych, z grona nauczycieli akademickich każdorazowo powoływany jest opiekun grupy. Koordynatorzy pomagają studentom w pokonaniu wszelkich formalności, podpowiadają w zakresie wyboru modułów przedmiotów oraz bieżąco monitorują pobyt studentów na wymianie (jest to niezwykle ważne wsparcie – merytoryczne, ale przede wszystkim psychologiczne – studenci nie pozostają sami i w razie problemów w każdym momencie mogą zwrócić się o pomoc – czynią to bardzo chętnie i często komunikują się z koordynatorami – także wówczas, gdy nie napotykają na jakiegokolwiek problemy).

Aktywnie wspierane jest pogłębianie znajomości języków obcych. Studenci mogą uzyskać pokrycie części opłat związanych z certyfikacją języka obcego (w zależności od liczby chętnych od 100 do 450zł/osobę/rok) – corocznie korzysta z tej formy wsparcia kilkadziesiąt osób (2016 r.-11 os.; 2017 r.-12 os.; 2018 r.-20 os.; 2019 r.-46 os.; 2020r.-45 os.; 2021r. – 19 os.; 2022r. - jeden wniosek o dofinansowanie dla 25 os. został złożony w lutym 2022 r. i uzyskał pozytywną decyzję o dofinansowaniu).

Wsparcie w wejściu na rynek pracy i dalszym kształceniu

Wydział wspiera studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy lub dalszej edukacji, w szczególności poprzez:

- rzeczywiste wsparcie realizacji praktyk i staży organizowanych przede wszystkim przez wydziałowego Pełnomocnika ds. staży i praktyk, ale także Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS, organizowanie Dni Kariery, Targów Pracy, spotkania z pracodawcami; sukcesywnie zawierane są z przedsiębiorstwami regionu porozumienia o współpracy organizacji staży/praktyk zawodowych;

- aktywności realizowane przez Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS (m.in. poradnictwo zawodowe i edukacyjne, coaching, warsztaty i szkolenia w tak ważnych tematach jak m.in. radzenie sobie ze stresem, asertywność, kreatywne myślenie, kształtowanie kompetencji przywódczych, organizacja czasu i wiele innych);
- organizację konferencji, seminariów, warsztatów na WE oraz udział studentów w tego typu wydarzeniach poza WE;
- współpracę z instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego; do najistotniejszych należy funkcjonująca przy WE Rada Przedsiębiorców – platforma współpracy środowiska naukowo-dydaktycznego ze sferą praktyki gospodarczej, której celem jest m.in. wsparcie w zakresie pozyskiwania ofert praktyk i staży dla studentów WE, wsparcie w realizacji prac dyplomowych, organizacja wykładów praktyków na WE;
- współpracę z instytucjami otoczenia biznesu (Lubelska Fundacja Rozwoju, Park Naukowo-Technologiczny, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, Business Link, Fundacja Pro Progressio, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Alior Bank, Miejska Korporacja Komunikacyjna w Lublinie, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie, Pol-Skone sp. z o.o., Pol-Skone sp. z o.o., Urząd Miasta Lublin, Urzędy Skarbowe w Lublinie i w woj. Lubelskim, Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL – Świdnik”, Zakład Ubezpieczeń Społecznych O/Lublin;
- zajęcia/spotkania/różne formy wsparcia organizowane przez Akademię Przedsiębiorczości (której pomysłodawcą jest pracownik WE dr Bartłomiej Twarowski – Uniwersytecki Konsultant ds. Przedsiębiorczości). Konsultant udziela informacji między innymi w zakresie:
  - o działań, jakie należy podjąć, aby rozpocząć własną działalność gospodarczą, w tym gdzie pozyskać środki finansowe,
  - o wyboru i opracowania modelu biznesowego przedsięwzięcia oraz jego biznes planu, działań marketingowych i sprzedaży w małej firmie,
  - o ochrony własności intelektualnej oraz komercjalizacji wyników badań naukowych,
  - o możliwości uzyskania wsparcia od instytucji otoczenia biznesu.
- ofertę studiów podyplomowych (uczestnicy programu Absolwent mogą starać się o zniżki w zakresie czesnego) prowadzonych corocznie przy WE (Rachunkowość, Zamówienia publiczne, Zarządzanie transportem, spedycją i logistyką) oraz dofinansowanie do szkoleń w ramach Szkoły Giełdowej (100 zł/studenta).

Kolegium Dziekańskie i Rada Przedsiębiorców wkładają wiele wysiłku w uprzątnianie zajęć. Do prowadzenia zajęć zapraszani są praktycy – specjaliści z danej dziedziny, odpowiadającej kierunkowi kształcenia zarządzanie i tematyce zajęć. Dzięki temu realizowanych jest wiele zajęć praktycznych, wykorzystujących studia przypadku, gry kierownicze (Marketplace, Tees 6, REVAS), opracowania projektów przez studentów, specjalistyczne i bieżąco aktualizowane oprogramowanie komputerowe (np. SPSS, Gretl). Warto podkreślić, że w okresie pandemii na potrzeby zajęć na kierunku zarządzanie zostały wykupione przez wydział licencje

oprogramowania na komputery prywatne studentów, co pozwoliło na prowadzenie zajęć zdalnych bez uszczerbku w jakości kształcenia.

Wsparcie w zakresie motywowania studentów

Studenci motywowani są do osiągania lepszych wyników nauczania i rozwoju zawodowego. Służą temu:

- stypendia Rektora za wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe, organizacyjne i sportowe,
- wliczanie średniej ocen z wagą 3/5 do ostatecznego wyniku studiów,
- pierwszeństwo w zapisywaniu się na zajęcia wybieralne (seminaria, wykłady fakultatywne) dla osób z wyższą średnią.

Ponadto Kolegium Dziekańskie corocznie nagradza listami gratulacyjnymi i nagrodami pieniężnymi najlepszych absolwentów każdego kierunku i poziomu studiów (wg średniej ocen) oraz osoby szczególnie zaangażowane w prace na rzecz Wydziału (Zasady nagradzania studentów i najlepszych absolwentów WE). Roczna pula środków przeznaczanych na ten cel wynosi 30 tys. zł. Corocznie powoływana jest Wydziałowa Komisja Medalu, która zgłasza najlepszych absolwentów WE do Medalu Najlepszego Absolwenta UMCS.

Od kilku lat w Uczelni funkcjonuje Własny Fundusz Stypendialny, z którego wypłacane są stypendia w dwóch transzach i który umożliwia m.in. uzyskanie stypendium przez studenta pierwszego roku pierwszego stopnia (laureacie i finaliści olimpiad oraz osoby z b. wysokimi ocenami matur).

Nasi studenci za aktywność naukową, badawczą, ale także sportową i artystyczną nagradzani są stypendiami zewnętrznymi: MNiSW (MEiN), Marszałka Województwa, Prezydenta m. Lublina.

Wsparcie materialne i wsparcie studentów niepełnosprawnych

Wsparcie materialne studentów, to przede wszystkim stypendia socjalne, stypendium socjalne w zwiększonej wysokości i zapomoga. Najpierw od października 2020 r., a następnie od marca 2021 r., w związku z trudną sytuacją w jakiej znalazła się część studentów na skutek pandemii covid-19 Uczelnia zwiększała wysokość świadczeń pomocy materialnej oraz zdecydowała o wypłacie dodatkowych świadczeń za miesiąc lipiec 2021. Wielu studentów skorzystało z zapomóg z tytułu utraty źródła dochodu spowodowanych kolejnymi ograniczeniami w funkcjonowaniu pracodawców.

Obsługą administracyjną pomocy materialnej zajmują się pracownicy dziekanatu pod nadzorem Prodziekana ds. studentów (b. dobre oceny corocznego audytu wewnętrznych). Wnioski o zapomogi oraz wszelkie wątpliwości związane z przyznawaniem pomocy materialnej są rozpatrywane na comiesięcznych posiedzeniach Wydziałowego Zespołu Komisji Stypendialnej ds. Świadczeń Socjalnych (w którym większość stanowią studenci WE).

Specjalnie dedykowane wsparcie udzielane jest studentom z niepełnosprawnością: stypendia specjalne i zapomogi, na zasadach ogólnie przyjętych w UMCS, na wniosek dostosowywanie

sposobów realizacji zajęć i zaliczeń/egzaminów, udzielanie zgód na indywidualną organizację studiów (możliwe jest skorzystanie z pomocy asystenta, wzmacniaczy dźwięku, dyktafonu). Pracownicy Biblioteki WE i Dziekanatu posługują się językiem migowym. Studenci mają możliwość uczestniczenia w konferencjach naukowych, dodatkowych zajęciach oraz spotkaniach im dedykowanych (organizowanych przez Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami), gdzie mogą uzyskać pomoc psychologa, radcy prawnego i zawodowego. W Uczelni funkcjonuje także bezpłatna wypożyczalnia sprzętu dla osób niepełnosprawnych (m.in. powiększalnik, dyktafony, komputery, monitory brajlowskie) oraz Akademicka Biblioteka Cyfrowa (umożliwiająca pobieranie pełnych wersji książek i podręczników w formatach odczytywanych przez programy udźwiękowiające). W domu studenckim Femina działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” działające na rzecz integracji studentów niepełnosprawnych ze środowiskiem akademickim (m.in. konferencje, wyjazdy integracyjne, coroczny piknik integracyjny). Zestawienie najważniejszych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych zawiera zał.44a.

We wszystkich jednostkach organizacyjnych Uczelni studenci z niepełnosprawnością są obsługiwani poza kolejnością. Zarówno wejścia na WE, jak i pomieszczenia dydaktyczne, sanitariaty i korytarze są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Studentom (w tym niepełnosprawni) w razie potrzeby udzielany jest tzw. urlop tzw. dziekański (krótkoterminowy lub długoterminowy). W uzasadnionych przypadkach (np. zdarzało się to w sytuacji depresji i innych problemów natury psychologicznej) studenci podczas urlopu mogą uczestniczyć w wybranych modułach zajęć (na wniosek studenta).

Wsparcie administracyjne i przekazywanie informacji

Za obsługę administracyjną studentów odpowiadają odpowiednio przeszkolone pracownice dziekanatu bezpośrednio oddelegowane do ich obsługi (określony pracownik jest dedykowany do obsługi konkretnego roku studiów kierunku zarządzanie (co pozwala na lepsze poznanie indywidualnych potrzeb studenta) oraz inni pracownicy administracyjni Wydziału, w zakresie swoich kompetencji. Osoba zatrudniona na stanowisku referenta ds. promocji i informacji pozostaje w bezpośrednim ciągłym kontakcie ze starostami lat oraz członkami Rady Wydziałowej Samorządu Studentów co pozwala na szybki przepływ informacji na linii student – Uczelnia. Władze wydziału kładą nacisk na ciągłe podnoszenie kompetencji (także miękkich) administracji. Roczny budżet na ten cel sięga 20 tys. zł. Obsługa studentów stacjonarnych prowadzona jest codziennie, a w okresie gdy Wydział prowadził studia niestacjonarne na kierunku zarządzanie, planowane były dyżury dziekanatu studenckiego także w soboty w czasie zjazdu danego rocznika. Godziny pracy dziekanatu w okresach tego wymagających są odpowiednio wydłużane. W dobie pandemii Covid-19 uruchomiono system kolejkowy, dzięki któremu studenci w sposób bezpieczny dla siebie i pracowników mogą załatwić sprawy dziekanatowe wymagające fizycznej obecności na Uczelni (dla zapewnienia bezpieczeństwa obecnie większość spraw załatwiana jest zdalnie z wykorzystaniem USOS, MSTeams i poczty elektronicznej). Istotnym udogodnieniem dla studentów jest również możliwość korzystania z aplikacji mobilnej – kompatybilnej z USOS, która pozwala na zdalny dostęp do systemu.

Wszelkie informacje, także dotyczące systemu wsparcia (w tym pomocy materialnej) studenci otrzymują wielokrotnie, m.in.: podczas immatrykulacji, na spotkaniach z opiekunami lat, przez USOS. Aktywnie działający Wydziałowy Samorząd Studentów WE wspiera władze dziekańskie w przekazywaniu wszelkich informacji m.in. podczas cyklicznych spotkań ze starostami poszczególnych roczników. Narzędziem, które istotnie usprawniało komunikację na Wydziale jest fanpage na FB Dziekanat WE UMCS, który aktualnie ma ponad 6 tys. użytkowników. Dziekanat WE pozostaje w stałym kontakcie ze starostom (FB, USOS, mail, MSTeams). Bazowym narzędziem komunikacji jest strona internetowa WE, gdzie zamieszczane są wszelkie aktualne wydarzenia, osiągnięcia i komunikaty. Znaleźć na niej można regulaminy, wzory podań, regulacje prawne, informacje dotyczące udzielania pomocy materialnej, plany zajęć, programy studiów i wszelkie linki związane ze studiami. Informacje te są dostępne w zakładce „Dla Studenta”. Tradycyjny kanał przekazywania informacji stanowią też gabloty wydziałowe zlokalizowane na wszystkich piętrach zajmowanych przez WE UMCS. Jeśli chodzi o obsługę wniosków stypendialnych, to od ubiegłego roku jest ona prowadzona zdalnie przez USOS.

Wsparcie w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia psychicznego

Kilkunastu pracowników WE (w tym także obsługujący kierunek zarządzanie) przeszło szkolenia organizowane przez administrację centralną uczelni na temat postępowania ze studentem w sytuacji kryzysowej. Wszyscy studenci UMCS mogą korzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych (z psychologiem, psychoterapeutą lub doradcą edukacyjnym), na których studenci mogą uzyskać porady w zakresie technik ułatwiających szybką i efektywną naukę, asertywności, rozwiązywania problemów wewnętrznych i w relacjach z innymi (możliwość konsultacji także w j. angielskim i ukraińskim) – dom studencki Babilon. Uczelnia od 2013 r. prowadzi Projekt Przyjazny Uniwersytet (<https://www.umcs.pl/pl/opis-projektu,8256.htm>). Celem projektu jest zwrócenie uwagi środowiska akademickiego na problemy zdrowia psychicznego oraz zbudowanie sieci wsparcia dla studentów napotykających trudności ze zdrowiem psychicznym.

Niezwykle ważną rolę w zakresie integracji społecznej studentów pełni wydziałowy samorząd studencki. Mając do dyspozycji wygodnie wyposażone pomieszczenia na I piętrze prowadzi codzienne dyżury, na których chętnie rozmawia ze studentami, przyjmuje ich pomysły i ewentualne wnioski. Okresie pandemii i zdalnego nauczania samorząd wydziałowy podjął niezwykle cenną inicjatywę: utworzył na MSTeams tzw. Herbatkę – zespół, którego spotkania służą spotkaniom z kolegami i rozmowom „na każdy temat”.

Rozstrzyganie skarg i wniosków studentów

Wszelkie wnioski, czy skargi studentów rozstrzygane są na bieżąco (trafiają do Dziekana ds. Studentów, który je z należytą starannością analizuje i z empatią oraz w poczuciu obiektywizmu podejmuje stosowne decyzje), a w sprawach wymagających decyzji kolegialnych omawiane na posiedzeniach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości, Kolegium Dziekańskiego (odrębny punkt każdego posiedzenia, to sprawy Rady Wydziałowej Samorządu

Studentów), comiesięcznych spotkaniach Wydziałowej Studenckiej Komisji Socjalnej. Władze WE bieżąco reagują na zgłaszane nieprawidłowości dotyczące przebiegu procesu dydaktycznego (np. nie przydzielono zajęć seminaryjnych nauczycielom, w stosunku do których zgłaszano problemy dotyczące m.in. terminowości weryfikacji prac dyplomowych).

Monitorowane jest także punktualne rozpoczynanie zajęć oraz odrabianie zajęć przekładanych (przekazywanie informacji starostom oraz na FB). Prodziekan ds. jakości monitoruje rozkład ocen z poszczególnych przedmiotów i w razie stwierdzenia nieprawidłowości (np. zbyt mało zróżnicowane oceny) przeprowadza ze studentami i nauczycielami rozmowy wyjaśniające. Na wniosek koordynatora przedmiotu, kierownika kierunku, studentów lub władz dziekańskich na Wydziałowym Zespole ds. Jakości (w której reprezentację mają studenci Zarządzania) dyskutowana jest prawidłowość przebiegu procesu dydaktycznego, ewentualne zmiany w programie studiów lub obsadzie zajęć.

Po zakończeniu każdego semestru Prodziekan ds. Studentów przedstawia Kolegium Dziekańskiemu szczegółowe sprawozdanie z sesji obejmujące m.in.: liczbę studentów przystępujących do zaliczenia/egzaminu, studentów, którzy zaliczyli przedmiot, liczbę wpisów warunkowych, liczbę studentów skierowanych na powtórzenie semestru, liczbę przedłużeń sesji, liczbę skreśleń po sesji (w tym z powodu niezłożenia pracy dyplomowej w terminie). W przypadku wskaźników odbiegających od normy podejmowane są działania wyjaśniające i korygujące. Powyższe dane porównywane są także z wynikami ankiet studentów, których wyniki są szczegółowo omawiane na posiedzeniach KD oraz na spotkaniach z bezpośrednimi przełożonymi pracowników. W razie potrzeby wskazywane są działania naprawcze, z wykładowcami, którzy regularnie otrzymują niskie oceny od studentów i nie wykazują w tym zakresie poprawy nie są przedłużane umowy, a nauczyciele, którzy otrzymują od studentów najwyższe oceny są nagradzani przez Dziekana WE; wyniki uzyskane w ankiecie studentów uwzględniane są przy dokonywaniu ocen okresowych pracowników naukowo-dydaktycznych WE UMCS).

W sytuacji stwierdzenia braku obiektywizmu podczas zaliczenia/egzaminu organizowane są zaliczenia komisyjne podczas których jako obserwatorzy proszeni są przedstawiciele studentów (w ciągu ostatnich 5 lat odbyło się ok. 20 tego typu egzaminów, przy czym z roku na rok ich liczba maleje, co może świadczyć o poprawie dydaktyki w tym względzie).

Opiekunowie lat corocznie składają do Dziekana ds. Studentów sprawozdania realizacji zadań, które są dokładnie analizowane i stanowią istotny element nadzoru nad właściwym przebiegiem toku studiów oraz ewentualnych działań korygujących.

W przypadku decyzji indywidualnych podejmowanych przez Dziekana studentowi przysługuje odwołanie do Rektora (zachowana dwuinstancyjność), przy czym, jeśli Dziekan który wydał decyzję uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której zmieni lub uchyli tę zaskarżoną (taki sposób procedowania skraca proces decyzyjny).

Bezpieczne warunki studiowania

Uczelnia przykładą dużą wagę do bezpieczeństwa studiowania. Studenci rozpoczynający studia obowiązkowo przechodzą szkolenia BHP, na których uczą się przewidywać i zapobiega zagrożeniom. Pomieszczenia WE posiadają nowoczesny system alarmowy ostrzegający przed pożarem czy innym niebezpieczeństwem oraz wyposażone są w automatycznie działające grodzie zapobiegające rozprzestrzenianiu się pożaru. Raz do roku, we współpracy z Państwową Strażą Pożarną prowadzone są próbne alarmy pożarowe. Wszyscy pracownicy dziekanatu przeszli szkolenie w zakresie pierwszej pomocy, co zapewnia bezpieczeństwo studentów w razie zagrożenia zdrowia/życia, a na wyposażeniu budynku WE są apteczki (dziekanat) oraz defibrylator (parter).

Wsparcie w zakresie rozwoju społecznego i indywidualnych zainteresowań

Z dumą i pełnym zaangażowaniem wspieramy i motywujemy studentów do działalności dobroczynnej – corocznie cała społeczność WE (pracownicy i studenci) organizuje akcję Szlachetna paczka, pomoc dla rodaków ze wschodu oraz wiele akcji jednorazowych. Tego typu aktywności rozwijają umiejętności społeczne, komunikacyjne i uczą wrażliwości i uważności na drugiego, czasem słabszego człowieka. Kształcenie takich postaw, zaraz po przedsiębiorczości jest jednym z celów kształtowania postaw naszych studentów.

Uczelnia umożliwia wszechstronny rozwój i szlifowanie talentów sportowych, muzycznych, tanecznych czy radiowych. Indywidualne pasje sportowe studenci mogą rozwijać w ramach całej palety sekcji sportowych prowadzonych w świeżo wyremontowanych obiektach Centrum Kultury Fizycznej i Sportu lub w zajęciach YachtClubu, zainteresowania muzyczne w Uniwersyteckim Chórze, taneczne w Zespole Tańca Ludowego lub Zespole Tańca Towarzyskiego IMPETUS, reporterskie i dziennikarskie w Radiu Centrum i telewizji UMCS, a kulturalne w nowoczesnych budynkach Chatki Żaka (gdzie mogą skosztować przygody z teatrem, uczestniczyć w koncertach czy wernisażach). Miejscem wytchnienia po trudach studiowania chętnie przez studentów wykorzystywanym jest piękny Ogród Botaniczny UMCS.

Podsumowanie

WE kładzie duży nacisk na wielowymiarowe wsparcie studentów, umożliwiające rozwijanie ich zainteresowań i kompetencji. Warto wspomnieć o istotnych nakładach na działalność samorządu i kół naukowych, pełne finansowanie wyjazdów na zagraniczne konferencje naukowe dla aktywnych studentów, dofinansowanie wyjazdów na szkoły letnie i w ramach pr. Erasmus, nagrody wydziałowe za aktywność naukową, przygotowywanie listów referencyjnych dla studentów ubiegających się o pracę. Rozwijany jest system wsparcia studentów niepełnosprawnych; w strukturze Dziekanatu wydzielono pion Obsługi Studenta, poszerzana jest funkcjonalność USOS i Systemu Obsługi Praktyk. Najmocniejszą stroną systemu jest gotowość wsparcia każdej inicjatywy studentów (w tym celu wprowadzono stały punkt obrad KD– sprawy RWSS, a na posiedzeniach Komisji ds. Jakości studenci poszczególnych kierunków, w tym zarządzania proszeni są o zgłaszanie uwag/pomysłów dotyczących procesu dydaktycznego). Najśłabszą stroną jest paradoksalnie duża liczba studentów, uniemożliwiająca indywidualizację wzajemnych kontaktów. Władze dziekańskie,

we współpracy z Samorządem Studentów na bieżąco reagują na zgłaszane zapotrzebowanie na środki finansowe, organizacyjne czy merytoryczne, które przyczyniają się do wsparcia procesu uczenia się.

Monitoring losów absolwentów studiów pierwszego stopnia wskazuje, że ok. 80% absolwentów decyduje się na kontynuację kształcenia na studiach II stopnia na WE. Największy ubytek wynika ze specyfiki rynku pracy – absolwenci migrują do dużych ośrodków gospodarczych – Warszawy, Poznania, Wrocławia, które umożliwiają jednoczesną kontynuację nauki oraz pracę zawodową (informacja zwrotna od tej grupy wskazuje, że są bardzo dobrze przygotowani do kontynuacji nauki w innych uczelniach). Absolwenci dobrze radzą sobie na rynku pracy, często podejmują zatrudnienie już podczas studiów (studenci ostatnich semestrów studiów mogą ubiegać się o IOS) lub znajdują pracę w zawodzie w krótkim czasie po ich zakończeniu (pracodawcy często zwracają się na Wydział z prośbą o pomoc w znalezieniu pracownika i zdarza się, że ok. września/października nie jesteśmy w stanie im pomóc, gdyż większość absolwentów już podjęła zatrudnienie). Potwierdza to przydatność na rynku pracy zdobytych w czasie studiów efektów kształcenia. Zespół ds. jakości na bieżąco monitoruje oczekiwania pracodawców, w tym przez regularne spotkania z Radą Przedsiębiorców WE i w razie potrzeby wprowadza modyfikacje do oferty przedmiotów.

Przedstawiony wyżej wieloobszarowy system wsparcia studentów WE jest ciągle monitorowany i modyfikowany w celu lepszego jego funkcjonowania. Jest to przedmiotem troski Kolegium Dziekańskiego (w tym RWSS), władz rektorskich i administracji.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Podstawowymi źródłami informacji są:

- serwis rekrutacyjny <https://rejestracja.umcs.pl/>,
- strona internetowa poświęcona rekrutacji <https://rekrutacja.umcs.pl/>,
- strona internetowa <https://www.umcs.pl/>,
- system USOSweb <https://usosweb.umcs.pl/>,
- profil Wydziału Ekonomicznego na Facebooku <https://www.facebook.com/WE.UMCS>,
- profil Dziekanatu WE na Facebooku <https://www.facebook.com/Dziekanat-WE-UMCS>,
- Profil Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS <https://www.facebook.com/rwsswe/>,
- skrzynka mailowa,
- platforma MS Teams,
- Wirtualny Kampus UMCS,
- BIP.

Dostęp do informacji o kierunku Zarządzanie jest możliwy dzięki stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego UMCS, Uniwersyteckiemu Systemowi Obsługi Studenta (USOSweb), portalom społecznościowym tj. Facebook oraz poprzez bezpośredni kontakt z pracownikami dziekanatu i administracji. Studenci mają możliwość skontaktowania się z nauczycielami akademickimi lub pracownikami dziekanatu i administracji za pomocą poczty e-mail oraz przez platformę MS Teams.

Dodatkowo, w związku z ograniczeniami funkcjonowania Uniwersytetu, spowodowanymi pandemią wirusa SARS-COV-2, wprowadzono możliwość umówienia się do dziekanatu za pomocą systemu kolejkowego: <https://dziekanat.strongsoft.pl>. Dzięki systemowi studenci mają możliwość wcześniejszego umówienia się na wizytę na konkretny termin z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

Podstawowym źródłem informacji jest strona internetowa Uczelni (<https://www.umcs.pl/>). Jest to główne miejsce, które umożliwia dostęp do informacji wszystkim grupom interesariuszy, tj. kandydatom na studia, studentom, doktorantom, absolwentom, pracodawcom i pracownikom UMCS. Dla studentów kluczowa jest zakładka „Student”. Dodatkowo, funkcjonuje strona Wydziału Ekonomicznego, gdzie znajdują się szczegółowe informacje związane z kształceniem na kierunkach prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym.

Na stronie internetowej zamieszczane są informacje dotyczące procesu kształcenia, w tym: efektów uczenia się, planów studiów, zasad dyplomowania, obowiązujących regulaminów i programów wymiany studenckiej. Za pośrednictwem strony Uczelni wszyscy zainteresowani, w tym studenci, mają możliwość śledzenia informacji dotyczących m.in.: struktury Uczelni, oferty kształcenia, odpłatności za studia, bazy dydaktycznej czy pomocy materialnej. Aktualny

plan zajęć dydaktycznych oraz harmonogram bieżącego roku akademickiego dostępne są również na stronie internetowej Uczelni.

Szczególnie znacząca dla studentów Wydziału Ekonomicznego jest zakładka „Dla studentów”. Znajdują się tam plany zajęć, programy studiów, najważniejsze wzory podań, regulacje prawne, informacje nt. praktyk, terminarz zjazdów, informacje nt. pomocy materialnej, harmonogram roku akademickiego, terminarz zaliczeń i egzaminów który jest na bieżąco aktualizowany, informacje nt. konsultacji wykładowców i opiekunów lat, informacje nt. specjalności. Najważniejsze komunikaty zamieszczane są w aktualnościach na stronie głównej Wydziału oraz na profilu na Facebooku Wydziału. W odrębnych sekcjach dostępne są szczegółowe dane dotyczące nadchodzących i przeszłych wydarzeń, współpracy międzynarodowej. Ważną zakładką jest również informacja o praktykach studenckich (<https://www.umcs.pl/pl/praktyki-studenckie,529.htm>). Znajdują się w niej szczegółowe zasady na temat organizacji praktyk, regulacje prawne, formularze do pobrania. Prowadzimy bazę praktyk, która jest skierowana do osób objętych obowiązkowymi praktykami oraz zakładkę Oferty praktyki i staży, które można realizować jako praktyki dodatkowe. Dodatkowo każdy pracownik Wydziału może poprzez stronę internetową zgłosić awarię przez formularz „Zgłoszenia awarii - Pracownicy Wydziału”, który stanowi jedno z narzędzi umożliwiających szybkie rozwiązanie problemu.

Kandydaci zainteresowani studiowaniem na Wydziale Ekonomicznym mają możliwość zapoznania się z ofertą dydaktyczną oraz informacjami dotyczącymi zasad rekrutacji na stronie <https://rejestracja.umcs.pl/>. Zawiera ona szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych kierunków studiów, które są aktualizowane na bieżąco.

W marcu 2021 r. zorganizowane zostały Wydziałowe Drzwi Otwarte. Był to cykl webinarów dla kandydatów. W związku z pandemią było to wydarzenie organizowane w ramach Drzwi Otwartych - ale w formie zdalnej. Podczas Wydziałowych Drzwi Otwartych kandydaci mogli zapoznać się z ofertą dydaktyczną naszego Wydziału. W trakcie webinaru przedstawiciele Władz, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz studentów spotkali się z kandydatami. Pokazaliśmy, jak wygląda wydział i życie studenckie. Wyjątkowy program pozwolił kandydatom poznać kompleksowo nasz Uniwersytet. Webinar odbywał się za pomocą fanpage’a UMCS na Facebooku i miał ponad 3 600 wyświetleń (<https://www.facebook.com/umclublin/videos/850157918863037>).

Informacje na temat systemu jakości kształcenia, programów studiów oraz zasad realizacji jego modułów studenci otrzymują wielokrotnie, m.in.: podczas immatrykulacji, na spotkaniach z opiekunami lat, przy okazji spotkań otwartych z Władzami Dziekańskimi czy podczas zbierania opinii studentów na temat zajęć. Aktywnie działająca Rada Wydziałowego Samorządu Studentów WE (RWSS) wspiera Władze Dziekańskie w przekazywaniu wszelkich informacji m.in. podczas cyklicznych spotkań ze starostami poszczególnych kierunków.

Narzędziem usprawniającym komunikację na Wydziale jest fanpage na Facebooku - Dziekanat WE UMCS, który aktualnie ma ponad 6 000 użytkowników. Zamieszczane są na nim informacje

nt. odwołanych/przełożonych zajęć. Odbiorcami są zarówno studenci jak i pracownicy Wydziału Ekonomicznego. Drugim fanpage'em na Facebooku, ułatwiającym przepływ informacji jest profil Wydziału Ekonomicznego, który ma ponad 4 800 użytkowników. Na fanpage'u Wydziału Ekonomicznego zamieszczane są najważniejsze aktualności i sukcesy z życia Wydziału. O powodzeniu tej formy kontaktu z otoczeniem świadczą zasięgi postów. Warto zaznaczyć, że nie mamy wykupionej opcji promowania postów.

	Studiujesz logistykę lub analityk...	Promuj post	19 stycznia 2022 15:14	2049 Liczba odbiorców	71 Aktywność dotycząca pos	17 Reakcje
	Już dziś o 18:45 w imieniu...	Promowanie nie...	19 stycznia 2022 08:03	1380 Liczba odbiorców	120 Aktywność dotycząca pos	12 Reakcje
	#ZajmijStanowisko w PKO Bank ...	Promuj post	18 stycznia 2022 10:43	1432 Liczba odbiorców	47 Aktywność dotycząca pos	4 Reakcje
	Oto najlepiej oceniani prowadzą...	Promuj post	14 stycznia 2022 15:03	9578 Liczba odbiorców	3893 Aktywność dotycząca pos	556 Reakcje
	Chcesz zdobyć doświadczenie...	Promowanie nie...	13 stycznia 2022 12:30	1277 Liczba odbiorców	43 Aktywność dotycząca pos	1 Reakcje

Rysunek 8. Zasięgi postów udostępnianych na fanpage'u Wydziału Ekonomicznego UMCS na Facebooku

Źródło. www.facebook.com

Uniwersytet korzysta również z mediów społecznościowych jako dodatkowego kanału komunikacji oraz budowania i utrzymywania relacji z kandydatami, studentami, pracownikami czy absolwentami. UMCS posiada konta na platformach: Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube.

Publikowane są tam informacje o aktywności studenckich kół naukowych, ogłoszenia wyników konkursów uczelnianych, ogłoszenia dotyczące zapisów na przedmioty ogólnouniwersyteckie, zajęcia z wychowania fizycznego oraz terminy składania podań o stypendium Rektora, socjalne oraz socjalne dla osób niepełnosprawnych. Na Instagramie prowadzona jest kampania pt. dzień ze studentem danego kierunku. Student danego kierunku „przejmuje” konto Instagrama na jeden dzień i opowiada jak wygląda jego dzień. Pozwala to potencjalnym kandydatom na lepsze zapoznanie się z wybranym przez niego kierunkiem studiów.

Wsparciem informacyjnym jest także wirtualny dziekanat funkcjonujący w systemie USOSweb (<https://usosweb.umcs.pl/>). Studenci posiadają indywidualne konta w systemie, gdzie po zalogowaniu mają dostęp do swoich danych dotyczących studiów, a w szczególności ocen uzyskiwanych w procesie kształcenia, zapisów na zajęcia, uzupełnionych ankiet dydaktycznych oceniających prowadzących zajęcia czy uzyskanych stypendiów. Studenci mają możliwość korzystania z aplikacji Mobilny USOS UMCS. W systemie USOS studenci mają informacje o swoich końcowych ocenach. W czasie nauki zdalnej dostęp do ocen cząstkowych jest możliwy

za pośrednictwem platform e-learningowych. Wyniki egzaminów pisemnych są dostępne w ciągu 7 dni w USOS, a ustnych bezpośrednio po ich przeprowadzeniu.

W terminie 3-4 tygodni przed każdą sesją Prodziekan ds. Studentów wysyła tzw. komunikat do Studentów i Pracowników, który jest kompendium podstawowych obowiązków, praw, terminów, procedur.

Biuletyn Informacji Publicznej UMCS <https://umcs.bip.gov.pl/to> publikator teleinformatyczny, którego głównym celem jest zapewnienie stałego i powszechnego dostępu do informacji publicznej. Do Biuletynu ma dostęp każdy pracownik, poprzez wyszukanie go na stronie internetowej Uczelni lub ogólnej wyszukiwarce internetowej, studenci Uczelni oraz wszelkie zainteresowane działalnością Uczelni osoby.

Na potrzeby wsparcia dydaktyki użytkowana jest platforma Wirtualny Kampus UMCS (<https://kampus.umcs.pl/>). Jest to platforma e-learningowa wykorzystywana do wspomagania tradycyjnego nauczania na Uniwersytecie poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Na platformie mogą być prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zapewniające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. W dobie trwającej epidemii Uczelnia korzysta również z dostępu do platformy MS Teams, za pomocą, której realizowane są zajęcia.

Sylabusy są dostępne w wersji elektronicznej na platformie usosweb.umcs.pl. Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu ich treść jest szczegółowo omawiana przez prowadzących zajęcia. Dodatkową formą kontaktu są bezpośrednie spotkania ze studentami Rektora, Prorektorów, Dziekana i pracowników administracji. Studenci mają też możliwość skorzystania z konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. W czasie przed pandemią odbywały się one w wyznaczonych przez pracowników godzinach (dwa razy w tygodniu) za pośrednictwem MS Teams. Na początku każdego semestru asystenci dziekanów zbierają kody do grup prowadzonych zajęć i na tej podstawie prowadzone są przez Prodziekana ds. jakości kształcenia hospitacje realizowanych zajęć zdalnych. Na Wydziale Ekonomicznym działalność organizacji studenckich prezentuje się na bardzo wysokim poziomie. Władze Wydziału pozostają w bezpośrednim kontakcie z Samorządem Wydziałowym, co pozwala na szybkie rozwiązywanie pojawiających się problemów. Przedstawicie samorządu są łącznikami pomiędzy władzami WE, a studentami. Aktywności studenckie | Wydział Ekonomiczny | Wydziałowe Drzwi Otwarte UMCS

[Aktywności studenckie | Wydział Ekonomiczny | Wydziałowe Drzwi Otwarte UMCS](#)

Rysunek 9. Aktywności studenckie

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=N4u28oFHjNY>

Aktualizacje informacji umieszczanych na stronie WE są wykonywane na bieżąco oraz po zasięgnięciu opinii studentów lub interesariuszy zewnętrznych, np. pracowników zatrudnionych na umowę cywilno-prawną. Ocena możliwości publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Przede wszystkim bieżący dostęp do aktualizacji danych mają pracownicy Dziekanatu WE, którzy czuwają nad zamieszczaniem bieżących informacji niezbędnych dla studentów. Pozostałe informacje są zamieszczane przez osobę zatrudnioną na stanowisku referenta ds. informacji i promocji, która kontroluje aktualność zamieszczanych treści oraz przez Redakcję Serwisów Internetowych UMCS.

Podsumowując, w ww. miejscach dla kierunku studiów Zarządzanie publicznie dostępne są m.in. informacje o: programach studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach oraz o czasie trwania studiów dla wszystkich poziomów i form studiów, kryteriach przyjęć, specjalnościach, kwalifikacjach i profilu absolwenta, praktykach, systemie zapewnienia jakości kształcenia, planie zajęć, przedmiotach (karty przedmiotów). Na stronach dotyczących procesu rekrutacji udostępniane są m.in. informacje o: harmonogramie rekrutacji, wymaganych dokumentach, opłatach, kryteriach przyjęć, aktach prawnych obowiązujących na uczelni. Wiele przydatnych informacji, o których wcześniej nie wspomniano, zainteresowani znajdą na stronach ogólnouczelnianych jednostek organizacyjnych (np. biblioteka, działy odpowiedzialne za wymianę międzynarodową itd.).

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Zapewnianie jakości kształcenia jest jednym z priorytetów UMCS w Lublinie. Dbłość o dochowanie standardów jakościowych dotyczy wszystkich obszarów działalności Uczelni. Procedura i system zapewniania jakości kształcenia na kierunku zarządzanie są podporządkowane regulacjom ogólnouczelnianym. Stanowią o nich przede wszystkim Statut Uczelni i wynikające z niego zarządzenia władz uczelni (Rektora) oraz kierunku (Dziekana).

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem zarządzanie jest regulowany poprzez dokumenty wewnętrzne Uczelni, w tym: Statut UMCS, Regulamin Organizacyjny, Regulamin Studiów, Uchwały Senatu, Zarządzenia Rektora oraz dokumentację Systemu Jakości Kształcenia (<https://www.umcs.pl/pl/sjk.htm>). Nadzór w zakresie kształcenia, w skali całej Uczelni sprawuje pion podlegający Prorektorowi ds. Studenckich i Jakości Kształcenia w tym powołane do obsługi studiów jednostki – Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów oraz Biuro Kształcenia.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) opiera się na Polityce Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przyjętej Uchwałą nr 5/02/2021 Kolegium Dziekańskiego z dnia 18 lutego 2021 r. Zadaniem Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest podejmowanie i koordynacja działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, formach i poziomach kształcenia.

System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na UMCS, budowany jest w oparciu o nasze dobre doświadczenia i praktyki, w zapewnianiu jakości kształcenia. W oparciu o misję i strategię Uczelni i Wydziału Ekonomicznego, opracowano m.in. politykę jakości kształcenia (zał. 21a), podlegającą ciągłej ewaluacji, w zależności od zmieniających się potrzeb rynku i oczekiwań zewnętrznych interesariuszy. Uczelnia i Wydział, poprzez wdrożenie oraz ciągłe doskonalenie WSZJK, dąży do osiągnięcia wysokiego poziomu przejawiającego się wprowadzaniem wysokich standardów w różnych aspektach życia akademickiego tj.:

- w procesie kształcenia,
- w procesie badań naukowych i rozwojowych,
- w procesie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi,
- w procesie współdziałania i interakcji ze studentami.

Istotnym czynnikiem decydującym o prawidłowości i skuteczności WSZJK jest odpowiednie określenie zadań, przydzielenie kompetencji i zdefiniowanie zakresu odpowiedzialności w sferze realizacji tych zadań poszczególnym organom. Realizacja poszczególnych procedur i działań składających się na WSZJK dokonywana jest przez następujące podmioty: Kolegium Dziekańskie, Dziekan i Prodziekani, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Zespoły ds. kierunków studiów/kierownicy kierunków studiów, Kierownicy Katedr, Koordynatorzy modułów. Szczegółowy opis kompetencji ww. podmiotów jest opisany w zał.21a. W skali kierunku zarządzania organizacja cyklu kształcenia podlega Prodziekanowi ds. Jakości

Kształcenia. Dziekan bezpośrednio nadzoruje wszelkie działania związane z funkcjonowaniem kierunku, a tym samym z procedurami zapewniania odpowiednich standardów jakości kształcenia, ich doskonalenia i ewaluacji, korzystając ze wsparcia odpowiednich komórek organizacyjnych, nauczycieli akademickich, obsługi administracyjnej oraz studentów. Bezpośrednie wsparcie w sferze jakości funkcjonowania kierunku zapewnia Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, powołany przez Dziekana Wydziału Ekonomicznego (zał.45a.) oraz powołane Zespoły Programowe (zał.46a.). W skład tych organów wchodzi przedstawiciele kadry dydaktycznej, studentów oraz wspomagający ich przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych.

Kadra dydaktyczna wpływa bezpośrednio na jakość kształcenia poprzez poziom prowadzonych zajęć oraz relacje ze studentami. W procesie kształcenia nauczyciele akademicy kładą nacisk na odpowiednio wysoki poziom merytoryczny, korzystanie z nowoczesnych rozwiązań w zakresie metod nauczania, utrzymywanie właściwych relacji między przekazywaniem treści teoretycznych i ich praktycznymi implikacjami, wykorzystywanie aktywnych metod nauczania. W obszarze utrzymywania relacji ze studentami istotne znaczenia ma zapewnianie dostępności wykładowców w czasie konsultacji i utrzymywanie odpowiedniej komunikacji z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej.

Rola obsługi administracyjnej w zapewnianiu jakości jest związana z obsługą przebiegu procesu dydaktycznego, w tym zapewniania dostępu do odpowiedniej infrastruktury i rozwiązań informatycznych umożliwiających korzystanie z zajęć i materiałów dydaktycznych (co jest szczególnie istotne w okresie realizacji kształcenia zdalnego w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego), zarówno z perspektywy prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich, jak i korzystających z nich studentów.

Programy studiów na kierunku zarządzanie projektowanie są zgodnie z wytycznymi Senatu UMCS (zał.47a.). W przypadku zamiaru utworzenia nowego kierunku studiów dziekan wydziału po zasięgnięciu opinii kolegium dziekańskiego powołuje zespół programowy i jego przewodniczącego. Po powołaniu zespołu programowego, dziekan wydziału informuje Rektora, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, o zamiarze utworzenia nowego kierunku studiów. Rektor informuje o tym zamiarze kolegium dziedzinowe. Przygotowaną dokumentację nowego kierunku studiów, dziekan wydziału, za pośrednictwem Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, przedstawia Rektorowi UMCS. Rektor, po otrzymaniu ostatecznej opinii, właściwego kolegium dziedzinowego i odpowiednich jednostek merytorycznych, decyduje o utworzeniu studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu.

W opisanym w tabeli 4 procesie projektowania i doskonalenia programów uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych jak i pozyskanych od interesariuszy zewnętrznych.

Tabela 4. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WYKONUJĄCY	SPOSÓB WYKONANIA
1.Opracowanie i zaopiniowanie programu studiów kierunku	Kolegium Dziekańskie	Zespół ds. Kierunku; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (opinia); Wydziałowy Samorząd Studentów (opinia);	Zespół ds. Kierunku opracowuje program studiów uwzględniając zatwierdzone kierunkowe efekty uczenia się, opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także rezultaty analizy rynku edukacyjnego i rynku pracy. Zespół ds. Kierunku przedstawia program do zaopiniowania Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia.
2. Zatwierdzenie programu studiów kierunku	Kolegium Dziekańskie; Senat UMCS; Prorektor UMCS ds. Kształcenia	Kolegium Dziekańskie; Senat UMCS Prorektor UMCS ds. Kształcenia	Zatwierdzenie programu studiów przez Kolegium Dziekańskie. Zatwierdzenie programu studiów przez Prorektora UMCS ds. Kształcenia. Zatwierdzenie programu studiów nowego kierunku powinno zostać dokonane najpóźniej na styczniowym posiedzeniu Kolegium Dziekańskiego w roku akademickim poprzedzającym uruchomienie nowego kierunku.
3. Udostępnienie programu studiów	Prodzikan Wydziału Kształcenia ds.	Sekretariat Wydziału; Koordynatorzy modułów	Przygotowanie informacji o studiach na Wydziale Ekonomicznym UMCS . Umieszczenie modułowych efektów kształcenia w systemie informatycznym, wpisanie sylabusów modułów do uczelnianego systemu informatycznego.
4.Ewaluacja programu studiów	Zespół ds. Kierunku	Zespół ds. Kierunku;	Zespół ds. Kierunku dokonuje ewaluacji programu studiów. Wyniki ewaluacji wykorzystuje się do wprowadzenia ewentualnych zmian w programie studiów. Zespół ds. Kierunku wykorzystuje również wyniki analiz efektów modułowych i przyjmowanych sposobów ich weryfikacji. Proponowane zmiany Zespół ds. Kierunku przekazuje do zaopiniowania

			Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia.
5. Opracowanie i opiniowanie zmian w programie studiów	Zespół ds. Kierunku; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Zespół ds. Kierunku (opracowanie); Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (opinia); Wydziałowy Samorząd Studentów (opinia);	Opracowanie zmian w programie studiów, które po pozytywnej opinii Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowego Samorządu Studentów, przekazywane są do Kolegium Dziekańskiego
6. Zatwierdzenie zmian w programie studiów	Kolegium Dziekańskie Prorektor UMCS ds. Kształcenia	Kolegium Dziekańskie Prorektor UMCS ds. Kształcenia	Zatwierdzenie zmian w programie studiów przez Kolegium Dziekańskie i Prorektora UMCS ds. Kształcenia.
7. Doskonalenie programu studiów	Zespół ds. Kierunku; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Zespół ds. Kierunku; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Zespoły ds. kierunków przedkładają raz w roku sprawozdanie do Prodziekana ds. Jakości Kształcenia z działań na rzecz na doskonalenia programu studiów i podwyższenie jakości kształcenia na danym kierunku. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na podstawie sprawozdań przygotowuje raport samooceny Wydziału Przewodniczący Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia prezentuje raport samooceny Wydziału na posiedzeniu Kolegium Dziekańskiego. Zawarte w raporcie wnioski stanowią podstawę do wdrażania procedur naprawczych w wydziałowym systemie zapewniania jakości kształcenia w kolejnym roku akademickim.

Programy studiów podawane są do wiadomości studentów do 31 maja roku akademickiego, poprzedzającego rok akademicki, którego dotyczą. Program zajęć, efekty uczenia się, obowiązująca literatura, metody sprawdzania i kryteria oceny efektów uczenia się, forma i warunki zaliczenia są podane studentom do wiadomości na stronie internetowej (lub w systemie USOS) wydziału oraz w gablotach ogłoszeń przed rozpoczęciem semestru.

Procedura projektowania, bieżącego monitorowania i okresowych analiz procesu kształcenia oraz dokonywania na tej podstawie zmian programu studiów na kierunku zarządzanie leży w

kompetencjach Dziekana oraz Zespołu ds. Jakości Kształcenia i pracowników dydaktycznych kierunku zarządzanie oraz reprezentantów interesariuszy wewnętrznych i podmiotów zewnętrznych (pracodawców).

Doskonalenie jakości kształcenia rozumiane jest jako nieustające dążenie do osiągnięcia przez wszystkich odbiorców oferty dydaktycznej możliwie najwyższych wyników kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, stosownych do określonych warunków społeczno-ekonomicznych, przy stałym wzmacnianiu potencjału naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu. Doskonalenie jakości kształcenia jest cyklicznym procesem, na który składają się następujące rodzaje działań:

- monitoring procesu kształcenia i obsługi studentów, doktorantów i słuchaczy,
- analiza wyników monitoringu,
- planowanie i wdrażanie działań naprawczych i doskonalących.

Monitorowanie przebiegu procesu kształcenia dotyczy wszystkich prowadzonych na wydziale kierunków studiów i w szczególności polega na analizie i ocenie:

- kompetencji i dorobku naukowego pracowników stanowiących kadrę danego kierunku,
- jakości prowadzonych zajęć (m.in. poprzez weryfikację dopasowania dorobku naukowego/doświadczenia zawodowego wykładowcy do prowadzonego przedmiotu, okresową ocenę pracowników, hospitacje zajęć szczególnie nowych pracowników, analizę wyników ankiet studentów,),
- osiągniętych efektów uczenia się (analizę ocen studenckich, kontrolowanie procesu dyplomowania, kontrolowanie przebiegu praktyk zawodowych).

Bieżące monitorowanie dotyczy głównie reagowania na wnioski zgłaszane przez studentów, a odnoszące się do realizacji zajęć dydaktycznych, semestralne wyniki ankietyzacji, analizę rozkładu ocen, weryfikacja jakości infrastruktury (procedura 3.1 – zał.48a. „Procedura dbałości o jakość infrastruktury dydaktycznej na Wydziale Ekonomicznym UMCS”) oraz dostępność podstawowej literatury, wskazanej w sylabusach przez osoby prowadzące zajęcia.

Obowiązujący na wydziale i kierunku zarządzanie Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia poprzez procedurę wydziałową 2.2 - zał.19a. („Procedura opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS”) określa system opracowania i weryfikowania efektów kształcenia, z uwzględnieniem procedury 2.5 – zał.15a. („Procedura przeprowadzania egzaminów potwierdzających efekty uczenia się”). W szczególności, Zespół ds. Kierunku analizuje wyniki ankiety ewaluacyjnej dotyczącej oceny stopnia realizacji zakładanych efektów uczenia się wypełnionej przez absolwentów danego kierunku. Zespół ds. Kierunku przygotowuje zmiany w kierunkowych efektach uczenia się na podstawie wyników ewaluacji przeprowadzonej wśród studentów i absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych, a także w oparciu o analizę rynku pracy. Studenci mogą również przedstawiać swoje propozycje dotyczące doskonalenia treści realizowanych na przedmiotach oraz form i metod kształcenia bezpośrednio prowadzącym przedmioty.

Sylabusy są opracowane przez nauczycieli akademickich prowadzących dane przedmioty. Za nadzór nad opracowywaniem sylabusów, ocenę i ich weryfikację, odpowiada koordynator modułu. Koordynator modułu dokonuje przeglądu zakładanych efektów modułowych, treści, metod uczenia się i metod weryfikacji, bilansu pracy, a następnie przekazuje Zespołowi Programowemu Kierunku propozycje ewentualnych zmian. Należy zaznaczyć czynny udział studentów w proces ewaluacji i modyfikowania programu poprzez przedstawicieli w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia oraz Kolegium Dziekańskim. Ponadto wnioski końcowe związane ze zmianą treści kształcenia, udoskonalenia procesu dydaktycznego, czy jego modyfikacji mogą pochodzić z kilku innych źródeł: analizy ankietyzacji wśród studentów przeprowadzanej po każdym semestrze studiów, analizy ankiet prowadzonych wśród absolwentów Wydziału dotyczących wszystkich aspektów związanych z zakończonym przez nich cyklem kształcenia, analizy oczekiwań interesariuszy zewnętrznych z otoczenia społeczno- gospodarczego oraz analizy wniosków z hospitacji zajęć dydaktycznych. Wykorzystuje się stosowne kryteria oceny propozycji zmian np. przydatność względem otoczenia, zgodność z dyscypliną naukową, kwalifikacje kadry akademickiej.

Przedmiotem procedury weryfikacji zakładanych efektów uczenia się (zał.19a.) jest potwierdzenie, że zostały spełnione zawarte w sylabusach wymagania dotyczące efektów uczenia się w zakresie: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie efektów i prowadzona jest na kolejnych etapach kształcenia poprzez opis sposobu:

- określania kierunkowych efektów uczenia się oraz monitorowanie i potwierdzanie ich realizacji,
- opracowania modułowych efektów uczenia się i sposobów ich weryfikacji,
- opracowania matrycy efektów uczenia się,
- publikowania modułowych efektów uczenia się,
- weryfikacji zakładanych modułowych efektów uczenia się,
- nadzorowania ewaluacji efektów kierunkowych i modułowych.

Interesariusze zewnętrzni (Rada Przedsiębiorców, przedsiębiorcy współpracujący z Wydziałem Ekonomicznym) i wewnętrzni (Przedstawiciele Studentów, Samorząd Studencki, Kierownik kierunku, Prodziekani, Dziekan, Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia) w sposób czynny uczestniczą w doskonaleniu procesu kształcenia na kierunku zarządzanie – w tym w modyfikacji planów i programów studiów. W procesie projektowania programów kształcenia na zarządzaniu ważną rolę pełnią nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia.

Realizacja procesu kształcenia jest stale monitorowana. Pojawiające się problemy są dyskutowane w gronie pracowników kierunku. Program kształcenia oraz efekty uczenia się są stałym punktem w planie pracy Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. W skład komisji wchodzi pracownicy co najmniej z tytułem doktora (dwie osoby reprezentują kierunek zarządzanie), przedstawiciele studentów oraz praktycy biznesu. Zalecenia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia są wykorzystywane przy wprowadzaniu zmian w planie studiów na kolejny rok akademicki. Szczególnie ważnym głosem jest opinia studentów, postulaty

przedstawicieli studentów są uwzględniane przy doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Udział interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) i zewnętrznych w realizację i doskonalenie programu związany jest z konsekwentnym stosowaniem na kierunku zarządzanie procedur uczelnianych, przede wszystkim 2.2 – zał.19a. („Procedura opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UMCS”), 2.3 – zał.49a. („Procedura wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowanego”) 2.11 – zał.50a. („Procedura oferowania przedmiotów w języku obcym (PJO) i przedmiotów w języku obcym dla studentów programu ERASMUS+ (PJOE)”), 2.8 – zał.51a. („Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych”) oraz 6.1 – zał.20a. („Procedura wykorzystania wyników badań jakościowych”). W ramach procedury 6.1, każdorazowo po zakończonym semestrze studenci wypełniają ankiety oceniające różne aspekty jakości zakończonych zajęć. Zgłaszają jednocześnie swoje uwagi w formie komentarzy, dotyczące tematyki i sposobu realizacji zajęć. Oceny jakie otrzymują prowadzący od studentów oraz oceny z hospitacji brane są pod uwagę przy planowaniu zajęć przydzielanych pracownikom i doktorantom w kolejnych semestrach, a także mają wpływ na ocenę okresową.

Wpływ studentów na jakość kształcenia jest związany z ich zaangażowaniem w realizację procesu nauczania i uzyskiwanych dzięki temu efektów uczenia się, a także uczestniczeniem w procesie opiniowania przebiegu zajęć i pracy nauczycieli akademickich (ankiety ewaluacyjne), w tym również proponowania rozwiązań podnoszących efektywność kształcenia zarówno w trybie indywidualnym, jak i wniosków formułowanych przez samorząd studencki oraz starostów odpowiednich jednostek dydaktycznych. W trakcie każdego semestru studiów przeprowadzane są badania ewaluacyjne wśród studentów. Nadrzędnym celem pozyskiwania opinii studentów o poziomie ich zadowolenia z jakości oferty dydaktycznej jest doskonalenie programów kształcenia oraz rozwój nauczycieli akademickich. Wykorzystywanym w tym celu narzędziem jest badanie ankietowe przeprowadzane co semestr wśród studentów pozwalające na dokonanie ewaluacji zajęć dydaktycznych i osób prowadzących zajęcia, z perspektywy studentów. Obszary ankietyzacji na Wydziale Ekonomicznym są następujące:

- Ankieta Oceny Zajęć
- Ankieta kształcenia zdalnego
- Ankieta dla studentów I roku
- Ankieta dla absolwentów
- Ankieta dla studentów ERASMUS+
- Ankieta dot. przedmiotów wybieralnych
- Ankieta dot. wyboru specjalności

Udział interesariuszy zewnętrznych jest też znaczny w obszarze praktyk studenckich. Procedura wydziałowa 2.7 (zał.52a.) oraz Procedura 2.7A (zał.53a.) określa sposób odbywania przez studentów Wydziału praktyki zawodowej. Studenci mają możliwość wyboru miejsca realizacji praktyk gwarantującego realizację odpowiednich efektów uczenia się.

Opinie interesariuszy zewnętrznych, w tym działającej przy wydziale Rady Przedsiębiorców oraz partnerów biznesowymi wykorzystywane są do doskonalenia treści sylabusów i metod prowadzenia zajęć, jak i stanowią podstawę do dalszej modyfikacji i doskonalenia programu studiów i efektów uczenia się w kolejnych cyklach kształcenia.

Do najważniejszych elementów diagnozy jakości kształcenia stosowanych w systematycznych działaniach Wydziału Ekonomicznego zaliczyć należy m.in. następujące narzędzia:

- okresowego przeglądu sylabusów zajęć
- okresowe przeglądy i analiza programów nauczania oraz ich efektów,
- arkusze hospitacji,
- monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej,
- analiza zasad oceniania studentów,
- analiza oceny zajęć;
- arkusze oceny pracowników dydaktycznych;
- analiza losów absolwentów;
- monitorowanie procesu dyplomowania (załącznik Monitorowanie procesu dyplomowania.pdf);

Okresowe przeglądu programu studiów na kierunku zarządzanie odbywają się co semestr. Istotnym elementem weryfikacji programów kształcenia są konsultacje ze studentami kierunku oraz pracownikami WE. W ramach okresowych przeglądów program studiów jest również konsultowany z interesariuszami zewnętrznymi (przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz absolwentami). Każdego roku Władze Wydziału kierują do współpracujących z nimi przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego korespondencję, w której zwracają się z prośbą o wyrażenie opinii oraz ewentualnych propozycji zmian dotyczących realizowanego programu studiów. Na zakończenie roku akademickiego, z przeprowadzonych przeglądów sporządzany jest Raport Roczny Zespołu Programowego dot. działania na rzecz doskonalenia programu studiów.

Udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu efektów uczenia się poza opiniowaniem programów kształcenia i sylabusów opiera się też m.in. na współorganizacji praktyk zawodowych, a także przygotowaniu prac dyplomowych realizowanych na potrzeby lub przy współudziale podmiotów zewnętrznych.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony • Wykwalifikowana i wykorzystująca wyniki swoich badań w procesie dydaktycznym kadra naukowa cechująca się wysokim potencjałem w sferze praktycznej, wzbogacająca proces kształcenia o przedmioty łączące teorię z praktyką w postaci przedmiotów realizowanych poza Uczelnią we współpracy z zewnętrznymi podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. • Rozwój kompetencji kadry dydaktycznej w zakresie stosowania technik kształcenia zdalnego • Dobre wyposażenie pracowni komputerowych i sal dydaktycznych w sprzęt komputerowy i Audio-Video, umożliwiające stosowanie innowacyjnych i cenionych przez studentów metod i form pracy • Aktywnie działające organizacje studenckie, w tym studenckie koła naukowe • Dobrze zaprojektowany i sprawnie działający system zapewnienia jakości, pomagający diagnozować problemy i redukować ich skutki	Słabe strony • Niewystarczające tempo zmian programu studiów w stosunku do dynamiki zmian otoczenia zewnętrznego • Nierównomierne i czasem nadmierne obciążenie kadry dydaktycznej (prace organizacyjne, nadgodziny dydaktyczne) • Mała liczba wydanych podręczników akademickich autorstwa pracowników Wydziału • Niski udział naukowców (wykładowców) z zagranicy

Czynniki zewnętrzne	Szanse • Duże zainteresowanie kierunkiem Zarządzanie wśród absolwentów szkół średnich, w tym także zza wschodniej granicy • Wprowadzenie do programów nauczania w szkołach średnich modułu przedmiotów biznesowych i przedsiębiorczości, które może zwiększyć świadomość i zainteresowanie kierunkiem • Współpraca ze szkołami średnimi (również w mniejszych miejscowościach) jako szansa na pozyskanie najlepszych ich absolwentów. • Rozwój współpracy z pracodawcami (instytucjami publicznymi, podmiotami gospodarczymi) • Wciąż szeroki rynek pracy dla absolwentów kierunku	Zagrożenia • Trudności w prowadzeniu zajęć dydaktycznych oraz badań naukowych w związku z pandemią Covid 19 • Niesprzyjająca sytuacja demograficzna (dołek niżu demograficznego) • Obniżający się poziom nauczania w szkołach średnich, w szczególności w zakresie przedmiotów ścisłych • Niska atrakcyjność finansowa pracy na uczelni powoduje trudności w rekrutacji pracowników

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 5. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	117	114	-	-
	II	124	92	-	-
	III	129	71	-	-
	IV	-	-	-	-
II stopnia	I	76	62	-	-
	II	61	65	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		507	404	-	-

Tabela 6. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

I stopnia	2019	135	74	-	-
	2020	207	129	-	-
	2021	160	99	-	-
II stopnia	2019	83	47	-	-
	2020	73	55	-	-
	2021	76	56	-	-
jednolite studia magisterskie	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
Razem:		734	460	-	-

Tabela 7. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴

Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180
Łączna liczba godzin zajęć	1965
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	118
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	120 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./1965 godzin
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./nie dotyczy

Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120
Łączna liczba godzin zajęć	855
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	77
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./855 godzin
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./nie dotyczy

Tabela 8. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁵

Zarządzanie I stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Mikroekonomia	WY /CA	45	5
Makroekonomia	WY /CA	45	3
Statystyka I	WY /KW	30	3
Ekonometria I	WY /KW	30	4
Podstawy zarządzania	WY/CA	60	6
Nauki o organizacji	WY	15	4
Zarządzanie projektami	WY/CA	60	4
Zachowania organizacyjne	WY /CA	60	5
Zarządzanie kapitałem ludzkim I	WY /CA	60	4
Zarządzanie jakością	WY/CA	60	4
Metody zarządzania	WY /CA	60	4
Zarządzanie strategiczne I	WY /CA	45	4
Zarządzanie zmianą	WY/CA	30	4
Zarządzanie wiedzą	WY /CA	60	4
Zarządzanie publiczne	WY	15	2
Innowacje w organizacji	WY/CA	30	4
Marketing	WY /CA	60	5

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Badania marketingowe	WY/CA	60	3
Zarządzanie marką	WY /CA	30	4
Audyt w organizacji	WY	15	2
Gra kierownicza I	KW	30	4
Rachunkowość	WY /CA	45	4
Finanse	WY /CA	30	4
Finanse przedsiębiorstw	WY /CA	30	3
Analiza ekonomiczno-finansowa	WY /CA	30	4
Symulacja biznesowa TEES 6	KW	15	1
Moduł przedmiotów ogólnowydziałowych	WY	30	4
Przedmiot w języku obcym	WY	15	2
Moduł wykładów fakultatywnych	WY	30	2
Moduł pracy dyplomowej	SEM	60	8
Moduł przedmiotów wybieralnych (specjalności)	WY	300	31
Razem:		1485	146

Zarządzanie II stopnia

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Mikroekonomia II	WY /CA	30	4
Makroekonomia II	WY /CA	30	4
Statystyka i ekonometria II	WY /KW	30	4
Koncepcje zarządzania	WY	15	4
Przedsiębiorczość	CA	15	3
Zarządzanie kapitałem ludzkim II	WY /CA	30	5
Zarządzanie kapitałem intelektualnym	WY	15	3
Zarządzanie strategiczne II	WY /CA	30	4
Negocjacje	KW	15	2

Zarządzanie logistyczne	WY /CA	30	4
Zarządzanie procesami	WY /CA	30	4
Marketing międzynarodowy	WY	30	4
Badania marketingowe II	WY /CA	30	4
Analiza danych	KW	15	2
Gra kierownicza II	WY /CA	30	3
Rachunkowość zarządcza	WY /CA	30	2
Moduł przedmiotów ogólnowydziałowych	WY	45	6
Przedmiot w języku obcym	WY	15	2
Moduł wykładów fakultatywnych	WY	30	3
Moduł seminarium magisterskie	SEM	90	14
Moduł przedmiotów wybieralnych (specjalności)	WY	180	26
Razem:		765	107

Tabela 9. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁶

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

Razem:			

Tabela 10. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁷

Studia stacjonarne I stopnia

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Przedmiot w języku obcym	wykład	czwarty	stacjonarne	angielski	Możliwość zapisania się na przedmioty mają wszyscy studenci studiów I stopnia, semestr IV. Tab. Oferta przedmiotów w języku obcym oferowana w roku ak. 2021/2022
Przedmiot w języku obcym	wykład	czwarty	stacjonarne	rosyjski	
Przedmiot w języku obcym	wykład	czwarty	stacjonarne	niemiecki	

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Studia stacjonarne II stopnia

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Przedmiot w języku obcym	wykład	drugi	stacjonarne	angielski	Możliwość zapisania się na przedmioty mają wszyscy studenci studiów II stopnia, semestr II. Tab. Oferta przedmiotów w języku obcym oferowana w roku ak. 2021/2022
Przedmiot w języku obcym	wykład	drugi	stacjonarne	rosyjski	
Przedmiot w języku obcym	wykład	drugi	stacjonarne	niemiecki	

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:

Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz **co najwyżej 10** najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.

Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz **co najwyżej 10** najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań.
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)⁸

⁸ Należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatnich dwóch lat poprzedzających rok, w którym przeprowadzana jest ocena. W przypadku, gdy łączna liczba absolwentów z ostatnich dwóch lat przekracza 100 – należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatniego roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ocena.

Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

Studia stacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

8. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
9. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
10. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).

6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia

się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich,

pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Spis tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Liczba grup na kierunku Zarządzanie w roku akademickim 2021/2022	42
Tabela 2. Zakres tematyczny prac dyplomowych.....	47
Tabela 3. Statystyki dotyczące biblioteki wydziałowej.....	66
Tabela 4. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów.....	102
Tabela 5. Liczba studentów ocenianego kierunku	110
Tabela 6. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny	110
Tabela 7. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).....	111
Tabela 8. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113
Tabela 9. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela	115
Tabela 10. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych	116

Spis rysunków

Rysunek 1. Kampus UMCS.....	63
Rysunek 2. Spacer po Wydziale Ekonomicznym	64
Rysunek 3. Spacer po Bibliotece Głównej UMCS.	69
Rysunek 4. Pracownia Badań Marketingowych – warunki lokalowe i wyposażenie sali fokusowej.....	70
Rysunek 5. Pracownia Badań Marketingowych – podglądownia.....	70
Rysunek 6. Realizacja MiniFGI w warunkach reżimu sanitarnego w Pracowni.....	71
Rysunek 7. Realizacja zadań projekcyjnych w trakcie IDI – badanie w Pracowni – projektor dotykowy	72
Rysunek 8. Zasięgi postów udostępnianych na fanpage’u Wydziału Ekonomicznego UMCS na Facebooku	97
Rysunek 9. Aktywności studenckie.....	99

